

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

ÚJESZTENDŐRE.

Tengernyi nappal távolodtunk el a magyar ég messzeségébe eltűnő csendőrmultunktól. És ezzel még jobban és erősebben beleékeljük magunkat a jövőnkbe. Belefurakodtunk keményen abba a jövőbe, amely az emberi élet szempontjából mindig bizonytalan és véges, de egy testület fennállását véve figyelembe, szilárd, határozott és végeláthatatlan. Az egyes csendőr odaadó egyéni cselekvése parányi részecskeként illeszkedik abba a hatalmas munkába, ami a magyar csendőrség részéről a közrend és a közbiztonság érdekében lefolyt az elvonult évben.

Nem mondhatjuk, hogy a lezajlott év változatosabb volt a többinél. Nem állíthatjuk azt sem, hogy az élénk táruló esetek megoldása önzetlenség és pártatlanság tekintetében kétséget fakasztott volna. És mégis, valahogy úgy tűnik fel, hogy a robotosan terhes napjaival lepergett esztendőben a magyar társadalom egynémely körében több volt a gáncs a segítségnél, nagyobb az akadékoskodás a megértésnél.

Igaz, hogy a megértő és tárgyilagos szemlélők jóleső elismerésben nem fukarkodtak. Szívesen támogattak.

Jól tudjuk, hogy ma könyökkel viaskodnak az emberek jobb és igazabb létükért. Ismerjük az élet terhei alatt görnyedő, megviselt ideg kimerülését. De lássa be a magyar társadalom, hogy éppen ebben a terhes életben kétszeresen kemény munkát végez a csendőr.

Tartós eredményeket biztosítani csakis egymás önzetlen támogatásával és segítségével lehet. Ezt adja meg az ország lakosságának egyeteme az újévben az államhatalom képviselőjének, — a csendőrnek.

Ti pedig:

MAGYAR CSENDŐRÖK!

Tartsátok meg áldozatkész meggyőződésüket.

Legnagyobb és legkisebb erőfeszítések is mindig erkölcsi alapokon nyugodják.

Emelkedjete az anyagiasság fölé, mert ez magában hordozza a tiszta szándékot.

Őrizzétek meg fegyelmezettségteket; ápoljátok bajtársiasságtokat.

Sohase szüneteljen éberségetek és mindig előljárjon bátorságtok.

Végül a bennetek rejlő katonai erényeiteket koronázza be törhetetlen hűségtek.

Ezeknek az erkölcsi értékeknek ápolása és maradék nélküli fenntartása az egymásra utaltságból folyó együttműködésekteknek nélkülözhetetlen feltétele.

Az ebből sarjadzott erő köti össze a múlt évben teljesített munkátokat a jövő év feladataival.

VITÉZ SZINAY BÉLA

tábornok,

a m. kir. csendőrség felügyelője.

Balatoni fürdőszolgálat.

Írta: BÍRÓ KÁLMÁN százados.

Péter-Pál napján Dunántúl vonatai megtelnek fiatal, daliás, kakastollas legényekkel, kik jókedvűen utaznak egy közös cél: a Balaton felé.

Két nap mulva kezdődik a fürdőidény és a balatoni fürdőszolgálat.

Az ország többi részeiben szolgáló bajtársaim előtt azt hiszem nem leszek unalmas, ha elvezetem őket csonka hazánk legnagyobb értéke: a Balaton mellé és bemutatom nekik az itt teljesített szép szolgálat főbb mozzanatait. Mert úgy gondolom, hogy legtöbb bajtársam nem tud arról, hogy néhány év óta milyen, az itteni viszonyokhoz simuló és a mai kor követelményeinek mindenben megfelelő különleges szolgálat folyik a Balaton mentén.

Bizony, ez a szolgálat más, mint az őrzőportyázás. Az első években, mikor ez a szolgálat megkezdődött, csendőrörszemek ellenőrzése alkalmával néha magam is mosolyogva álltam meg egyes helyzetképek előtt és az jutott eszembe: Vajjon, ha a mult század nyolcvanas éveinek valamelyik őrsparancsnoka állana itt mellettem, mit szólna, amikor megpillantaná pl.: a siófoki útkeresztvezőnél a gépjárművek forgalmában élesre vasalt nadrággal, csinos nyári ruhában, puska nélkül, fehér keztyűvel integető közlekedési csendőrt, aki nem jön oda hozzám jelentkezni, sőt még csak nem is tiszteleg nekem... vagy mit szólna, ha ugyanilyen felszereléssel meglátná a balatonalmádi nagystrandon, félmeztelen emberek ezrei között, napbarnított komoly arccal a forró homokban sétálgató strandügyeletes

csendőrt..., de különösen mit akkor, ha meghallaná, hogy az a fürdőruhás, zöld szemüveges fürdőző ott a homokban, szintén csendőr.

A mi régi őrsparancsnok-bátyánk bizonyára megvevéssel fordulna el és azt mondaná: ezek nem csendőrök!

Pedig bizony ezek is vérbeli csendőrök! Csak egy kicsit mások, akik nemcsak kint a tanyák során, az őrzőjáratokban állják meg a helyüket, hanem itt, tízezer kiránduló, szórakozást kereső ember forgatagában és a velük együtt lejövő városi bűnözők dzsungeljében is.

Bár én csak a saját szárnyam területén levő fürdők viszonyait, illetve fürdőörsök és különítmények szolgáltatellátását tudom vázolni, mégis úgy hiszem, hogy ezzel fel tudom ölelni a fürdőszolgálat minden ágazatát, mert ez a szárny a Balatonnak Budapesthez legközelebb eső északkeleti részét és — több kisebb fürdőhelyen kívül — a Balaton két legnépesebb és legélénkebb fürdőhelyét, Siófokot és Balatonalmádit foglalja magában, a szárnyhoz tartozó 40 km hosszú Balatonpart pedig az utóbbi években annyira kiépült, hogy — a Balatonaliga és Balatonakarattya, valamint Fűzfőfürdőtelep és Balatonalmádi között levő néhány km-es megszakítástól eltekintve — a fürdőtelepek villái megszakítás nélküli sort alkotnak. Így aztán a Balatonnak ez a része mind az állandó fürdővendégek, mind a kirándulók számát illetően, a legnépesebb.

A kirándulók legnagyobb része nem utazik a Balatonnak Budapesttől legmesszebb fekvő délnyugati részére, mert az ilyen kirándulás sokba kerül és az utazás olyan sokáig tart, hogy mire a kiránduló célhoz ér, már jóformán vissza kell fordulnia. A volt DSZAvonalon tehát a Balatonaliga és Siófok, a MAV-vona-

*Csabára várnak, írt ki hozzon nekik,
Béklyót leoldót. Héjj Csaba, Csaba!
Bűvös nyilad feszítsd és lödd az égig,
Hogy támadjon a halottak hada.*

*Soha még úgy nem vártak élők, holtak.
Fönn alszanak, lenn alszanak... Hahó!
Itt rablók jártak, mindent elraboltak.
Attila földjén könny az altató."*

*Elhallgatott. — A subák fénybe mártva,
Hét bálványt hímes szent palást takar.
Fönn alszanak, lenn alszanak... Hahó!
Csabára vár lenn hét konok magyar.*

HANGAY SANDOR

Csabavárók.

*Cserénymádon bús éji szél flótázott.
Rözsén kujtorgott röttarajú láng.
Az alvó pusztá hólucsoktól ázott.
Búgott a csendben örök Miatyánk..*

*Subákra tűz a fény s aranyba mártja,
Hét bálványt hímes szent palást takar.
Fönn már a Göncöl Csabaútját járja.
— Az égre bámul hét konok magyar.*

*Krúgatva száll a szó az egyik ajkán.
— Táltozbeszéd ez! — döbben rá a hat:
„— Réka nagyasszony ül Attila balján
És alszanak, jaj, mélyen alszanak!"*

*Pihen az Isten kardja tokba rejtve,
Körötte őrség áll, de mind halott.
Alszik Turul és álomtól leverve
Feküsznek csóvás, baljós csillagok.*

Gerzson úr megtérése.

**Írta: NAGY LAJOS I. törzsőrmester
(Szombathely).**

Nagyságos Beke Gerzson, Császtóvár ura, gyermek volt még, amikor Görgey tábornok Branyiszkó alól jövet megszállt vezérkarával a kastélyukban.

Három napig mulattak a kemény harcokban kifáradt hadfiak az ősi kastély falai között, amikor a daliás generális ölébe kapta Gerzsonkát s ott, az egész tisztikara előtt reája, a nemes és nemzetes Beke familia legifjabb férfi sarjára ürtette gyöngyöző tokajival telített poharát. És amikor Görgey elvonult Miskolc felé, a mindig szomorú és hallgatag anyjával kiültek kastélyuk erkélyére, s onnan hallgatták Guyon ágyúinak dörgését, s a tépéscsináló aszszonynépség harci történetekből kifogyhatatlan tereferéit.

lon pedig a Balatonakarattya és Balatonalmádi közötti szakasz az, amelyet a kirándulók leginkább előzönlének.

Siófok nagystílúsége, s az itt található szórakozások temérdek válfaja, Balatonalmádinak pedig gyönyörű fekvése az állandó fürdővendégek és külföldiek nagy tömegét vonzza magához. Volt olyan meleg (nekünk valóban „meleg”) napunk, amikor Siófokon a kirándulók száma 10.000 körül volt, kiket este 20 óra és 22 óra között 10—15 perces időközökben 10—12 vonat vitt vissza Budapestre. Természetes, hogy ilyen napokon az egyébként is igen sűrű gépjárműforgalom is megsokszorozódott. Ilyenkor Siófok északi kijáratánál a Budapest felé haladó gépjárművek száma egy délután és este 2000 felé járt.

A Balaton eme részének ilyen nagy mozgalmassága a különböző közbiztonsági feladatoknak olyan sok változata elé állítja az itt működő őrsöket és különítményeket, amit a Balaton többi részén uralkodó viszonyok aligha szárnyalnak túl. Ha tehát — a kisebb különítmények működése mellett — beletekintünk az itt működő mozgalmas őrsök életébe, azt hiszem, hogy a balatoni fürdőszolgálat minden mozzanatával tisztába jöhetünk.

Nézzük hát ezt a szolgálatot.

Általában.

A balatoni fürdőszolgálat a tapasztalat szülte folytonos tökéletesítéssel több év során fejlődött arra a színvonalra, amelyen jelenleg van.

A fejlődés kezdete: az 1928. év.

Ekkor történt, hogy illetékes tényezők belátták, hogy a balatonmenti fürdőhelyek viszonyai — melyeknek közön-

sege, de bünözői is 90%-ban a főváros és a nagyvárosok lakosságából, valamint a külföldiek soraiból kerülnek ki — inkább azonosak a város, mint a falu viszonyaival. Ezek a helyeken tehát nem elég a fürdőidény alatt csak a létszámot emelni, de egyébként a szolgálatot a többi őrsökre, tehát kimondottan falusi viszonyokra alkotott szabályok szerint ellátni. Mert ha ezt tesszük, úgy testületünk belekerül az egykor kiváló, de ma már idejét mult testületek sorába s mint ilyen, leszorul törvényes működési területéről kizárólag a faluk, tanyák és mezők világába. Ha tehát élni akarunk, a testületet és annak vizsgálatát általában is, de főként a falu viszonyaiból kiemelkedett városias életet élő fürdőhelyeken korszerűvé kell tenni.

Belátták, hogy korzózó hölgyek között a szuronyos-puskás, csizmás és nyáron is posztóruhába öltözött csendőrijárőr kissé visszatetsző; rájöttek, hogy egy gépjárművek tömegétől hemzsegető műúton nem lehet úgy rendet tartani, hogy korán reggel elindul egy járőr gyalog, délben, tehát a legnagyobb forgalom idején egy félreeső tanyán 6 óra nagypihenőt tart és aztán éjjelre bevonul; rájöttek, hogy a zsebtolvajok és kabinfoztogatók sohasem ott működnek, ahol egyenruhás járőr figyel, hanem mindig a tőle legtávolabb eső helyen és rájöttek végül, hogy egy helyiügyleti járőr nem lehet egyszerre a vasútállomáson, a hajóállomáson, a nagystrandon és a fürdőtelepen is, főleg, ha közben nyomozása akad.

Megkezdődött tehát a szervezés munkája. Lekerült a csendőr válláról a szuronyos-puska, otthonmaradt a járőrtáska, eltűnt a kétfős járőr, megszűnt a szolgálati lap és megszületett a nyáriruhás, fehérkesztyűs, díszkalapos, csak pisztollyal és karddal felszerelt egyfős fürdőügyleti

Végefelé járt a nyár, amikor egy porlepte huszár jött kastélyuk udvarára. Nem is szállott le a lováról, csak úgy lóhátról sűgött valamit „Édesnek”, aki erre elkezdte a sírást.

Ettől a naptól kezdve „Édes” mindig sírt. Éjszaka, amikor a Fekete Papajon zúgni kezdett a fenyves, rongyos, fáradt emberek osontak be a konyhájukra. „Édes” meleg levest és kenyeret adott nekik.

Beszéltek ezek az emberek Jankuról s a még kegyetlenebb Axentyéről, Bem-apóról, Világosról és az „áruló” Görgeyről.

„Édes” csak sírt és egyre azt hajtogatta, hogy nem igaz, amit mondanak... Görgey nem lehet áruló.

Az emberek rántottak egyet a vállukon, s amikor a Fekete Papajon elterpeszkedő sötétséget meghasította a hajnal rózsaszínű sávja, lassan, egymásután kiosontak a konyhából, elhúzva a Hernád füzesei felé.

Már vastagon csillogott a dér a kastély évszázados fáinak levelein, amikor egy hervatag délután hegyescsákós katonák rohanták meg a kastélyukat és feldúlták a pincétől a toronyszobáig. Ezen az estén Gerzsonkát a dajkája fektette le aludni, s amikor reggel felkelt, „Édest” nem találta sehol.

Hoztak az egyik télvizes éjszakán egy feketére mázolt ládát, amit Drabbanc, a Gerzsonkéék ispánja még azon az éjszakán a cselédnépség nagy siránkozása között elvitetett valahová.

Elkerült ezután Gerzsonka fel Sárosba egyik rokonához, aki beadatta őt a kálvinista „kis Róma” híres kollégiumába Patakra. Itt tudta meg Gerzsonka évek múlva a jó Höléczi tiszteletes úrtól, hogy azon a télvizes éjszakán „Édest” hozták haza a Császtói kúriába. „Édest”, akinek szíve ott szakadt meg a pesti „Neugebäude” falai alatt,

amikor Haynau pontot tett Gerzsonka atyjának, a rebbeles kormánybiztosnak élete után.

Gerzsonka nem sírt a szomorú hír hallatára. Lehajtott fejével tovább magolta az Iliászt.

Multak az évek keserves hallgatásban és titkos reménykedésben.

Patakon a Királyhegy szőlőlugasai alatt honfibuától emésztett diákok dúdolgattak csendben, hogy az új helyi úton portyázó Bach-zsándárok meg ne hallják Kossuth szomorú nótáját. Szótték az álmot Garibaldiról, Türk Pistáról, meg a feltámadó vörössipkás zászlóaljnak dicsőségéről.

Egyik szívetforraló májusi estén, amikor az omladozó pataki vár bástyáját már elnyelte a kanyargó Bodrog ködpárája, Gerzson úr lelkéből is felfakadt az ősi dac. Földhöz vágta a boroskupát, homlokára húzta a diáksüvegét és beleénekelte a reménytvesztett magyar éjszakába...

Kossuth Lajos azt izente...

Gerzson úr diáktársaiban meghült a vér. Be akarták fogni a száját. De elkapta a fejét és kidüllesztett mellel fújta tovább Kossuth riadóját...

Ha még egyszer azt izeni...

Mindnyájunknak el kell menni.

Éljen a magyar szabadság,

Éljen a haza!

Szállt az ének hegyen, völgyön, szétterpeszkedett a Királyhegy lankáján s mire Gerzson út társai meglepetésükből felocsudhattak volna, a borházban dolgozó vincellérek is átvették és Gerzson úrral énekeltek tovább magyar daccal, kiobbant keserűséggel.

Talán negyedszer énekelte Gerzson úr nekibuzdulva a dal refrénjét, amikor sisakok csillantak meg a háttérben s

járőr, az integető közlekedési őrszem, a kerékpáros útonalportyázó járőr és a polgári ruhába öltözött nyomozó-járőr, a furdőruhába öltözött megfigyelő csendőr.

Vagyis megszületett a korszerű furdőszolgálat.

Létszám.

A furdőszolgálat ellátásához elsősorban is elegendő csendőrré van szükség. Ugyanazon a területen, ahol 1928 előtt mindössze egy őrs kapott a furdőidény alatt hatfős megerősítést, ott ma — a rendes létszámon felül — 63 főnyi vezényelt legénység látja el a furdőszolgálatot. Természetes, hogy ilyen nagyarányú vezénylést egy osztály nem tud kiállítani, tehát a kerület valamennyi osztálya részt vesz a vezénylésekben.

A furdőszolgálatot a rendes (örskörletbeli) szolgálat-tól teljesen és élesen el kellett választani úgy, hogy a furdőszolgálatot csak a vezényelt legénység lássa el a furdőtelepeken, míg az állandó őrsök változatlanul csak az örskörletbeli szolgálatot végezzék.

A furdőszolgálatot teljesítő vezényelt legénység különítményeket alkot. Ez a legénység — részint azért, mert az állandó őrs laktanyájában nem férnek el, részint pedig, hogy szolgálatteljesítése színhelyére, a furdőtelepekre kerüljön, mindenütt külön van elhelyezve akkor is, ha az állandó őrs helyben van.

Ennek megfelelően tehát például a siófoki örskörlet területén Siófokon egy 26 és Balatonszabadi-furdőtelepen egy háromfős különítmény; a lepsényi őrs körletében fekvő Balatonaligán és Balatonvilágoson együttesen egy négyfős különítmény; Balatonkenesén az őrs mellett egy hatfős és Balatonakarattyan egy négyfős különítmény; Fűzfő-furdőtelepen az őrsre beosztott 2 fő; Balatonalmádin pedig az

őrs mellett egy 18 fős különítmény látja el a furdőszolgálatot.

Hogy a furdőszolgálatot teljesítő legénység minél behatóbb helyi és személyi ismeretre tehesen szert, fontos, hogy ez a legénység (már t. i. azok, kik erre a szolgálatra alkalmasnak bizonyultak) évről-évre mindig ugyanarra a különítményre kerüljön s ott is egész nyáron mindig egy és ugyanazon körzetben, illetve beosztásban teljesítsen szolgálatot. Van egy pápai őrsbeli törzsörmeister, aki 1928 óta minden nyáron a siófoki Sió-hídnál teljesít szolgálatot, mint közlekedési őrszem.

Külszolgálat.

Mint hogy a nagyobb furdőhelyek (Siófok, Balatonalmádi) viszonyai lényegesen különböznek a közepes és kisebb furdőhelyek családiás jellegű viszonyaitól, a szolgálatteljesítés alapelvei és módjai is mások, aszerint, hogy közepes, vagy kisebb furdőhelyekről van-e szó.

Nagyobb furdőhelyeken:

Nagyobb furdőhelyeken a furdőszolgálat az alábbiak szerint tagozódik:

a különítmények által ellátott

- a) Telepügyeletre (Tü.),
- b) Forgalmi rendészetre helyben (Fgr.),
- c) Furdő (strand) ügyeletre (Fü.),
- d) Piacügyeletre (Pü.),
- e) Büntettek és vétségek nyomozására, valamint idegenrendészetre (Ir.),
- f) Ellenőrzőszolgálatra (E) és végül

a lábhoz kapott fegyverek csörgésétől kísérve, érces hang dörgött bele az éjszakába:

— Ruhe! ... Rebellen, Donerwetter ...!

Gerzson úr társai rémülten ugráltak fel. A zsandárok szuronytszegezeve közeledtek feléjük.

Gerzson út hátraszegte a fejét és előre indult.

— Halt! Ki énekelt?

— Én. Mit akarnak?

A zsandárok szurony közé kapták és tuszkolni kezdték a hegyről lefelé.

Egy héttig ette Gerzson úr a pataki zsandárkommandó nem éppen ízletes kosztját. Aztán egy reggelén kezén, lábán megbilincseltek s kocsióra téve elvitték Kassára, ahonnan porének letárgyalása után útbaindították Josefstadt felé.

Öt évig volt Gerzson úr Josefstadt lakója. Öt eszten-deig emésztette lelkét a gyűlölet tüze. És amikor ütött a szabadulás órája, a gyűlölet lángjától megacélosodva vett búcsút börtönétől, hogy hazamenjen a császtói kúriába, bevárni az időt, amikor a Hernád fűzeseiben ismét felharsannak a kürtök s a nagy Kossuth dandárai újból elindulnak számot venni a tengernyi könnyért és szenvedésért.

Hazaért.

A mezőn dolgoztak a parasztok s a hatalmas földtáblákon maggal terhes kalászkok bólogató fejei köszöntötték rabságból szabadult urukat.

Drabbanc, az öreg ispán a kastély kapujában várta sírásra görbült szájjal. Bent a kastélykertben nyiladoztak a rózsák s a hatalmas fák lombjai között szóltak a madarak. Mintha soha semmi sem történt volna.

Gerzson úr kővé vált arccal állott meg a könnyesszemű Drabbanc előtt. Nem látszott rajta semmi meghatódottság. Arcára ráfagyott a mosoly. Kezet fogott Drabbanccal és bement a kastélyba.

Beke Gerzson, Császtóvár ura bezárkózott kastélyába. Csak a gyűlöletének élt.

Estende, amikor a kastély körül elterülő falucska házainak ablakában kigyulladtak lámpák s az éjszaka eltakarta előle a messzenyúló völgykijáratot, nekivágott a Fekete Papaj rengetegeinek és járta azokat, míg a Hernád ködfellege mögül elő nem hasadó hajnal elhalványította a csillagtengert.

Így ment ez már évek óta. A híres Beke familia utolsó férfi sarja embergyűlölő lett.

Egy reggel hiába várta Gerzson úr az öreg ispánját, Drabbancot. Megelégette a keserves életet itt a sárteken. Elment oda, ahol nem kell veszekedni a tolvaj béres népséggel és nem kell hallgatni istentelen vénasszonyok pletykáit.

Gábor, az öreg Drabbanc fia lépett atyja örökébe. Gerzson úr átadta neki a kulcsokat minden leltár nélkül. Csak azt kötötte ki, hogy nem szabad előtte Königrätzről beszélni és sem arról, akivel Gábor állítólag együtt futott azon a meleg napon: a „nagy” Benedekről.

Gábor átvette a kulcsokat. Ősz járta már akkor. Cson-tig ható szelek fújtak a kassai hegyekről. Gerzson úr tótjai juhaggyúval kenték be ballaskáikat, hogy a tél vizében meg ne rozsdásodjanak.

Egy reggel Gábor, az új ispán félénken kopogtatott ura szobájának ajtaján. Gerzson úr az asztal mellett ült felöltözve.

— Mit akarsz? — mordult reá.

— Valami katonaféle ember van idekint. Olyan kalapja van, mint a jágereknek. Azt mondja, hogy csendőr és a nagyságos úrral akar beszélni.

Gerzson úr felugrott, mintha kígyó csipte volna meg.

— Csendőr? Velem akar beszélni? ...

— Igen — válaszolt félénken Gábor.

az állandó őrök által ellátott

g) Közlekedésrendészetre kint, az őrskörleten áthaladó műutakon.

Telepügyelet:

Minden fürdőtelep több — és pedig az éjjeli járőrök kettős létszámára való tekintettel — páros számú körzetre van beosztva.

A körzetekbe beosztott egyfős járőrök nappal 5 órától 21 óráig 4 órai felváltással, (5, 9, 13, 17 és 21 óra) a körzetüket portyázzák és ha a körzetben vasútállomás, vagy hajóállomás van, ott minden vonat, illetve hajó érkezésénél és indulásánál megjelennek. Ahol a vasútállomás igen forgalmas, ott a vasútállomás területe egyedül alkot egy körzetet.

Mint hogy ez a szolgálat aránylag a legkönnyebb, az ezt végző legénység látja el az éjjeli szolgálatot is.

Az éjjeli szolgálatra, valamint arra való tekintettel, hogy a fürdőszolgálatra beosztott legénység — pihenő nélkül számítva — napi 8 órai szolgálatot teljesít, minden körzetre a fürdőszolgálat kezdete előtti napon 3—3 csendőrt kell beosztani. Ezeket a csendőröket — kiket a körzeteken belül 1-es, 2-ös és 3-as számmal jelölünk — minden körzeten belül számszerinti sorrendben kell egymás után szolgálatba vezényelni (tehát 1, 2, 3, 1, 2, 3 stb.), mert csak így érhető el egyrészt az, hogy minden ide beosztott csendőr háromnaponként mindig más és más napszakban kerüljön szolgálatba és ne kelljen egyeseknek mindig csak éjjeli szolgálatba kerülniök, vagy mindig 4 órakor felkelniök, másrészt pedig az, hogy így minden ide beosztott csendőrnek minden 4 órai szolgálat után legalább 8 órai, sőt néha 12 órai pihenője legyen.

A fentiek igazolására és megértésére nézzük meg az alábbi táblázat szerint, hogy mi a sorsa az egy és ugyanazon körzetbe beosztott három csendőrnek 3 nap alatt. (A bekarikázott számok szolgálati órát, a többi számok pihenőt jelentenek.)

Nap	Óra	Szolgálat, illetve pihenő tartama		
		1-es számnál	2-ös számnál	3-as számnál
Első	5—9	④ óra	4 *) óra	4} 8 óra
	9—13	4} 8 "	④ "	4} 8 "
	13—17	4} 8 "	4} 8 "	④ "
	17—21	④ "	4} 8 "	4} 12 "
	21—5	8} 12 "	⑥ "	8} 12 "
Második	5—9	4} 12 "	4} 8 "	④ "
	9—13	④ "	4} 8 "	4} 8 "
	13—17	4} 8 "	④ "	4} 8 "
	17—21	4} 8 "	4} 12 "	④ "
	21—5	⑥ "	8} 12 "	8} 12 "
Harmadik	5—9	4} 8 "	④ "	4} 8 "
	9—13	4} 8 "	4} 8 "	④ "
	13—17	④ "	4} 8 "	4} 8 "
	17—21	4} 12 "	④ "	4} 8 "
	21—5	8} 12 "	8 *) "	⑥ "

*) összesen: 12 óra.

Egy csendőr szolgálatteljesítménye tehát 3 nap alatt összesen 24 óra. A kivezénylésnek ez a rendszere 3 naponként ismétlődik.

Minden más kivezénylési rendszer vagy azzal a hátránnyal járna, hogy a csendőrök mindig ugyanabban a napszakban kerülnének szolgálatba, vagy pedig 4 órai szolgálat után néha 16, de néha csak 4 órai pihenőjük

Gerzson úr maga elé meredt egy pillanatra:

— Csendőr. Hát még mindig. Hát újra kezdik. Jó. Allok elébe.

Felszegte a fejét:

— Ereszd be!...

Egy csendőr lépett Gerzson úr elé.

Kezében hozta a kalapját és megállt.

— Nix dájcs!... — fogadta Császtóvár ura a belépőt, aki zavarral nézett a nekivörösödött földesúrra.

— Miféle szerzet maga? és ki küldte ide? — kérdezte a szoborként álló embert.

— Nagyságod szíves engedélyével bemutatkozom. Sebők őrmester vagyok a m. kir. csendőrségnél!

— Csendőr...? — kérdezte Gerzson úr. És mit akar tőlem?

— Mi vesszük át a közbiztonsági szolgálatot. A személy- és vagyonbiztonság felett fogunk örködni. Azért jöttem — folytatta —, mert én leszek itt az őrparancsnok. Kötelességemnek vélek eleget tenni, amikor leendő legénységem és szolgálatunk számára a Nagyságod jóakarátu támogatását kérem.

Gerzson úr tágranyitott szemekkel hallgatta a csendőr magyaros, értelmes beszédét. Ujjai idegesen táncoltak az asztal szélén és szemei belefúródtak a csendőr szemébe.

— Szóval zsandárok. Tollas mezben... Maguk is zsandárok! Miért jönnek ide? Új negyvenkilencet akarnak? Nem volt még elég?

Az őrmester arcát elöntötte a vér. Ajakszélei idegesen mozogtak, mint aki szólni akar s csak azt várja, hogy a beszélő abbahagyja.

— Tudja maga — beszélt Gerzson úr tovább —, hogy ki volt az én apám? Tudja, hogy én öt évig ettem rabkenyeret maguk miatt... a zsandárok miatt és azért, csak

azért, mert magyar voltam. Nem... nem akarom én magukat látni! Menjenek Isten hírével... ide pedig a lábukat soha be ne tegyék!

Szemeit eltakarta, mintha vízió gyötörné és lerogyott a székre. A csendőr látta, hogy itt nincs mit keresnie. Köszönt és elment.

Elmult a tél és a Fekete Papaj felől nehéz földszagot hozott a tavaszi fuvalom. Amikor az első járőr végigballagott a falun, óvatosan félrelibbentek a csipkefüggönyök és leányfejek kandikáltak ki a daliás, tollaskalapos csendőrökre.

Császtóvár ura is meglátta ablakából a csendőrijárórt. Dühöngve toporzékolt Gábor előtt.

— Minek kellene ezek ide? Éngem letetnek?... Már megint zsandárok... Mikor lesz ennek vége?...

— Nem zsandárok ezek, uram, hanem magyar fiúk. — Kockáztatott meg egy közbeszólást Gábor.

De Gerzson úr ráfordult s a szó belefagyott Gáborba. Sok idő mult el azután.

A vén kastély urának haját is hófehérre meszelte az idők dere.

Új csendőrök jöttek a régiék helyébe. Változott a világ, változott minden, csak a vén kastély lakója maradt a régi. Kertje alatt a portyázó csendőrök elmesélték egymásnak az elődöktől hallottakat és kíváncsian tekintettek be a bozótos kastélykertbe. Nem törődtek a rideg elutasítással. Portyázták hűségese az őket gyűlölő földesúr nagykiterjedésű birtokát.

Gerzson úr már évek óta a tolokocsi rabja volt. Gábor tologatta egyik szobából a másikba.

Az egyik augusztusi napon, amint kint ültek az erkélyen, riadtan kondult be az augusztusi csendbe a harang. A parki fenyőfák fölött sűrű, fekete füstfelhő terpesz-

jutna; az utóbbi körülmény különösen akkor káros, ha éjjeli szolgálat után történik, mert nem lehet elég éber az, akit reggel 5 óráig tartó éjjeli szolgálat után 9 órakor már újra szolgálatba vezényelnek.

A táblázatból egyébként még kivehető, hogy az egy és ugyanazon körzetbe beosztott 3 csendőrből egy — bár 3 napon belül sohasem ugyanaz — mindig éjjeli szolgálatba kerül. Minthogy pedig nálam a nagyobb fürdőtelepek 4 körzetbe vannak beosztva, az ide beosztott csendőrök közül minden éjjelre 4 fő kerül szolgálatba. Ebből két kétfős járőr tud alakulni, mert nagyobb fürdőtelepeken szükség van arra, hogy éjjel két kétfős járőr teljesíten szolgálatot. Ezek az éjjeli járőrök — már puskával felszerelve — 21 órától 5 óráig egyfolytában (tehát felváltás nélkül) teljesítenek szolgálatot.

A szolgálatnak ez a kivezénylési rendszere annyira gépies, hogy július 1-én minden csendőr akár azt is kiszámíthatja, hogy augusztus 31-én hány órakor kerül szolgálatba. De nem kell kiszámítania, mert az eligazítás megkönnyítése végett táblázat függ a falon, amelyből mindenki egész nyárra kiveheti, hogy melyik napon hány órakor, hova kell szolgálatba mennie, illetve eligazításra jelentkeznie.

Forgalmi rendészet helyben:

A nagyobb fürdőhelyek megnövekedett gépjárműforgalma szükségessé tette, hogy forgalmasabb útkereszteződéseknel a forgalom irányítására nappal közlekedési őrszem állítsák. Minthogy ez a szolgálat a rátermettségen és egészséges idegzeten kívül még állandó és tökéletes éberséget is követel, az ilyen szolgálatra beosztott csendőrök az éjjeli szolgálat alól fel vannak mentve. Mindenik

kedett s fodrait vakítóan cifrázták ki a rózsaszínű lángnyelvek.

Az utcát rémült emberek kiabálása verte fel s a recsege lobogó láng morgásából kihallatszott az asszony népesség kétségbeesett sikongása.

Az alvág felől súlybavett puskával csendőrök szaladtak.

Gerzson úr előredült a toloszékén és tágrameredt szemekkel nézte az őselem romboló munkáját. Láta a lángtenger észvesztő kavargását s a lángtengerben a csendőröket, amint karjukon mentették a bentrekedt betegeket és a féláljult gyermekeket. Láta a tollaskalapot dacolni a pokol borzalmával ott, ahol a rémülettől megdermedt emberek örjögve, bénaságban várták az ismeretlen segílyt, másban bízó tehetetlenséggel.

Tüzes pernyéből felhőt kavart a léghuzat Gerzson feje fölött. Arcához verődtek az égető sziporkák és lehullottak a lába elé.

Megmarkolta a Gábor csuklóját.

— Te! ... odanézz! ... Látod ...

Látom, uram ... látom! Nagy a tűz, de már kimentek az igák.

— Nem a tűz, te! ... hanem azokat ott ... a zsandárokat ... a csendőröket.

Kiaszott kezével megsimogatta a homlokát és magában mondogatta ... — Nem zsandárok ... Magyarok!

Mintha régi emlékek kergetnék, behúnyta a szemét és ott a recsegő égő lángtenger szomszédságában megjelent előtte a régi őrmester. Ott állott csinosan, daliásan, kalapjával a kezében. Most megfordul, indulna kifelé. De Gerzson úr felkel, utánasiet, egyik kezét a vállára teszi, a másikkal megszorítja a jobbját:

— Isten hozta!

közlekedési őrszem helyére, szintén napi 8 órai szolgálat alapulvétele mellett, a fürdőszolgálat kezdete előtti napon két-két kiválasztott csendőrt (1-es és 2-ös) kell beosztani.

Ezek az őrszemek szolgálatukat a táblázat szerint 4 órai felváltással, 5 órától 21 óráig látják el és hogy a napszakok legalább 2 naponként változzanak, szolgálatukat reggelenként felváltva kezdik.

A szolgálati órákat itt is a bekarikázott számok jelzik.

Nap	Óra	Szolgálat, illetve pihenő tartama	
		1-es számnál	2-ös számnál
Első	5—9	④ óra	4 óra
	9—13	4 „	④ „
	13—17	④ „	4 „
	17—21	4 „	④ „
Második	5—9	4 „	④ „
	9—13	④ „	4 „
	13—17	4 „	④ „
	17—21	④ „	4 „

A szolgálatba vezénylésnek ez a rendszere is teljesen gépies.

Ezek az őrszemek előjárók és feljebbvalók előtt tiszteletadást csak akkor teljesítenek, ha szolgálatuk ebben őket nem akadályozza, ellenőrző előjáróknak pedig nem mennek elébe, hanem helyükön maradvá bevárják, míg az előjáró alkalmas pillanatban melléjük áll.

Fürdő- (strand) ügyelet.

A nagyobb fürdőhelyek nagystrandjait 10 órától kezdve sötétedésig a fürdőzők ezrei látogatják. Ezért ezekre a helyekre a rendfenntartásra és a kabinlopások megakadályozására kivezényelt járőrök szolgálata is csak 10 órakor kezdődik és sötétedésig tart. A strandfürdőkre, a nagy népességre és a nagy kiterjedésre való tekintettel, két egyfős járőrt kell vezényelni. Az ide beosztott csendőrök kiválasztásánál figyelemmel kell lenni a csinos külsőre, jó megjelenésre, jó modorra és arra, hogy legalább az egyik csendőr németül is tudjon.

A strandra kivezényelt csendőrök egész nyáron át szintén mindig ugyanazok. Szolgálati idejük alatt nem váltják fel őket (étkezés 14 óra körül, felváltva), napi szolgálati idejük júliusban 10, augusztusban 9 óra.

Minthogy a kabintolvajokat egyenruhában nem lehet megfigyelni, az lenne jó, ha egymás között fél-, vagy egész napi felváltással az egyik strandügyeleti járőr polgári öltözetben, a másik pedig fürdőruhában teljesítene szolgálatot. Az egyenruhás járőr ugyanis a kabintolvajokra csak abban a kabinkörzetben van elriasztó hatással, amelyben éppen mozog, máshol azonban annál nyugodtabban „dolgozhatik” a kabintolvaj, mert tudja, hogy ahol kakastollat nem lát, ott más hatósági közegetől tartania már nem kell. A polgári (fürdő) ruhás járőr viszont mindenütt — még ott is, ahol nincs jelen — elriasztó hatást gyakorol, mert a tolvaj nem tudhatja, hogy hol van. A fürdőruhás csendőr aztán, ha valami gyanusát észlel, előre megbeszéljt jellel félrehívna polgári ruhás bajtársát és közölné vele észleletét, a továbbiakat csendőri igazolványának felmutatása mellett végeznél el.

A szolgálatteljesítésnek ezt a rendszerét azonban a fentiekén kívül még az az állandóan tapasztalt jelenség is kívánatosná tenné, hogy a fürdőző közönségre az egyenruhás csendőr jelenléte zavaróan hat. Laikus ember is tud annyit, hogy a kabintolvajokat csak „detektív” tudja ered-

ményesen megfigyelni, ezért tehát a fürdőzők az egyenruhás csendőrben a strandon nem a vagyonbiztonság oltalmazóját látják, hanem az „erénycsösz” gyanítját, aki felgomboltatja a fürdőruha vállpántját és „bekíséri” a hölgyeket, kik túlmerész fürdőruhát viselnek. Különösen külföldiek nézik csodálkozva, hogy nálunk egyenruhás csendőr teljesít szolgálatot a strandokon. Innen ered aztán, hogy főként külföldiek (de gyakran belföldiek is) erről fényképfelvételeket készítenek s ezek a fényképek nem egyszer ferde beállításban, vagy gúnyolódó szöveg kíséretében jelennek meg kül- és belföldi lapokban és nem igen válnak korszerűségünk dicséretére. (Ilyen pl. a Csendőrségi Lapok 1932. IX. 15-iki számában közölt fényképfelvétel.)

Minthogy azonban nálunk még kissé „merész” újítás lenne, ha egy szolgálatba vezényelt csendőr — még a polgári ruha szokatlanságán is túlmenve — fürdőruhára vetkőzve teljesítene szolgálatot a strandokon, úgy oldottuk meg a kérdést, hogy mozgalmasabb napokon az egyenruhás két csendőrön kívül még legalább két szolgálatmentes csendőr megy ki a nagystrandokra és ezek végzik fürdőruhában a megfigyelést.

A leírtakat igazolja belügyminiszter úrnak 1933. VIII. 7-én kelt 111.851/VII. b.—1933. számú rendelete is, mely — arra való hivatkozással, hogy a fürdőzőkre a strandokon csendőrijárőr jelenléte zavaróan hat — eltiltja a járőröket a strandokon való megjelenéstől és csak a kívülről figyelmet engedi meg. Minthogy azonban tapasztalatom szerint csendőrijárőröknek a strandokon való jelenléte a kabintolvajok miatt a vagyonbiztonság érdekében elengedhetetlen, a polgári, illetve fürdőruhában való szolgálatteljesítést nélkülözhetetlennek tartom.

Piacügyelet.

Nagyobb fürdőhelyeken, a községben tartott piacok nagy forgalmára és az élelmiszerárúsításnál tapasztalt visszaélések megállítására, valamint általában a piarendészeti szabályok betartásának ellenőrzésére naponta 4 órától 12 óráig egy egyfős járőrt kell kivezényelni.

Az ide kivezényelt csendőr (rendszerint a korban legidősebb törm.) az egész fürdőidény alatt szintén mindig ugyanaz. Szolgálatát mindennap felváltás nélkül 8 óra.

Olyan helyeken, ahol a piac 9 óra körül véget ér, ezt a szolgálatot a telepfelügyeletesek egyike is elláthatja, mert a fürdőtelepeken az élénkebb élet csak 9 óra után indul meg.

Büntettek és vétségek nyomozása és idegenrendészet.

A telepfelügyeletre, helyi forgalmi rendészetre, fürdőstrand) ügyeletre, valamint a piacügyeletre vezényelt járőrök csak az egyszerű kihágási ügyeket intézhetik el. A fürdőtelepen előforduló büntetteket és vétségeket nem nyomozhatják, mert ezzel el lennének vonva feladatuktól: az ügyelettartástól. Ezért nagyobb fürdőhelyeken a büntettek és vétségek nyomozására — a viszonyokhoz képest — egy, vagy kétfős járőr, úgynevezett „állandó nyomozó járőr” van kijelölve.

Ugyanezek a járőrök végzik az idegenrendészetet és a külföldiek ellenőrzését is.

Minthogy e feladatok elvégzésére kiváló nyomozóképesség, tökéletes helyi és személyi ismeret és legalább a német nyelv tudása szükséges, az állandó nyomozó-járőrök járőrvezetői mindig az állandó őrsg legénységéből vannak kiválasztva, kik helyett aztán a vezényelt legénység közül van két fő az állandó őrsgre beosztva. A járőrtársak olyan vezényelt csendőrök, kik németül is tudnak.

Ezek a járőrök, melyek az egész fürdőidény alatt szintén állandóak, a fentemlített hármas feladatkörben (nyomozás, idegenrendészet és külföldiek ellenőrzése) a fürdőidény alatt, bajtársaikhoz viszonyítva, a legnagyobb munkát végzik. Szolgálati órájuk, jóformán pihenő nélkül számítva, havonta legtöbbször a 400 óráig is eléri.

A nyomozásokkal kapcsolatos sokoldalú tennivalókat lapunk olvasói előtt nem kell fejtegetnem, ezért csak azt jegyzem meg, hogy a városok nyaralóival együtt a városok bűnözői is lejönnek a Balaton partjára szerencsét próbálni, a gondtalanul szórakozó közönség könnyelműsége néha hihetetlen, az alkalom pedig bűnre csábít.

Hogy csak kissé megvilágítsam a fürdőhelyek bűnügyi forgalmát, felemlítek egy „sablónesetet”, amely jóformán minden nyáron 2—3-szor is előfordul.

Úriasszony jön panasza: „Kérem, ellopták, vagy elveszett a szállodában, vagy a strandon egy nagyértékű briliánsgyűrűm, aranyláncom, vagy bundám!” (Mert vannak, akik kánikulában sem tudnak megválni a bundájuktól.)

A nyomozó járőr napokon át teljes odaadással nyomoz, kikérdezi az alkalmazottak egész seregét, utána néz előéletüknek, kutatásokat tart, sőt — mivel a panaszos valómása ingadozó — felutazik Budapestre, hogy a hölgy esetleg nem feledte-e otthon az ellopottnak vagy elveszettnek hitt tárgyat. Eredmény: semmi. Végül járőr a panaszos életmódját teszi nyomozás tárgyává. Elmegy a kaszinóba s ott kiderül, hogy a hölgy a panasztevés előtti éjszaka nagy összeget veszített a bakkasztalnál. A főpincér segítette ki pillanatnyi pénzzavarából, persze megfelelő biztosíték — a keresett briliánsgyűrű — ellenében. Vagy nem a főpincér, hanem az ékszerész, a zálogház az, ahol a panaszos „elvesztett” tárgyat keresni kell. Esetleg nem a kártya az oka mindennek, hanem a nap-nap melletti mulatás a táncloklokban. Férjurnak minderről nem kell feltétlenül tudnia, a pénzre azonban szükség van — és így születik meg a mese a csendőrségen.

A fürdőtelepen alkalmazást nyert idegenek ellenőrzése és előéletük priorálása szintén nagy feladatot ró a nyomozó járőrre. A megelőző szolgálat szempontjából ugyanis fontos, hogy a fürdőhelyeken lévő összes szállodák, pensiók, vendéglők és mulatóhelyek személyzetének (portás, szobaasszony, pincér stb.) előlétele megállapításra. A járőr tehát, főként a fürdőidény elején, de a változásokra való tekintettel időnként később is, sorra járja a fentemlített helyeket, beszerzi a prioráláshoz szükséges adatokat és felfekteti a tudakozólapokat. Sőt, ha az illető nem Budapestről jött, ezenkívül még tudakozóívet (örsökhoz), illetve átiratot (vidéki rendőrkapitányságokhoz) is szerkeszt. Ha a kapott válasz szerint az illető előlétele kifogástalan, akkor a járőr napirendre tér felette, ha az előélet rovvott, de az illető egyébként körözve nincs, úgy — különösen ha a rovvott előélet vagyoni elleni bűncselekményekre vonatkozik — a járőr megfigyeli vagy megfigyelteti, ha pedig az illető körözve van, akkor — feltéve, hogy ez a körülmény a nyomozókulcsban már hamarabb nem derült ki — elfogja. A járőr a fürdőtelepen alkalmazást nyert idegenekről betűsoros nyilvántartást

A magyarok teljesen meghódítottak minket, látogatásunk örök emléket fog hagyni bennünk. A revízióknak meg kell történnie.

W. McKEAD, képviselő.

vezet, melyből kitűnnek az illető személyadatai és az előéletéről kapott válasz is.

Ez a járőr a fürdőhelyen szép számban megforduló külföldiekkel szemben a Nyut. 185. pontja szerint jár el. A külföldiek nagy számára való tekintettel, valamint a gyorsabb elintézés céljából a járőr nem vár a község értesítésére, hanem a község házában naponta személyesen tekinti meg a külföldiekről felfektetett nyilvántartást, vagy pedig a külföldiek bejelentő lapjait s azokból a szükséges adatokat kijegyzi.

A külföldiek ellenőrzése tekintetében a fürdőhelyeken egyelőre még nehézséggel küzdünk. A külföldiek bejelentésére szolgáló és a községeknek kiadott bejelentőlappól ugyanis a külföldinek sem a születési, sem az illetőségi helye s főként azonban — ami pedig a legfontosabb lenne — apja és anyja neve nem tűnik ki. Ezért aztán járőr a község házában szintén csak ily hiányos adatokhoz tud hozzájutni, minek folytán az összekötőtiszhez beküldött tudakozólapok szintén csak hiányosan tölthetők ki. Ezért aztán azok minden esetben azzal a válasszal érkeznek vissza, hogy: „Hiányos adatok miatt megbízható értesítés nem adható!”

Ezen csak úgy lehet segíteni, ha az állandó nyomozó járőr felkeresné a külföldieket és beszerezné tőlük a hiányzó adatokat. Ezt a járőrök eleinte meg is tették, de ez az eljárás legtöbb esetben azzal járt, hogy az érdeklődést a felkeresett külföldiek a legjobb esetben is zaklatásnak, de némelyek kimondottan megbélyegzésnek tekintették a csendőrrjárőr megjelenését, mert hát ők nem gonosztevők. Sőt volt eset, mikor az így felkeresett külföldi szedte a sátorfáját és még aznap elutazott. Mondanom sem kell, hogy ez nem szolgálja a fürdők érdekeit, de az ország jóhírnevét sem.

Nem térek ki arra, hogy a leírt nem kívánatos következmények elkerülése végett milyen — a helyi viszonyok szerint változó — különböző eljárásokkal szerzik meg mégis az állandó nyomozó járőrök a külföldiek hiányzó személyi adatait anélkül, hogy erről az érdekeltek tudomást szereznének, csak azt jegyzem meg, hogy ezek az eljárások hosszadalmasak. A kérdés leggyökeresebben csak azzal lenne megoldva, ha a külföldiek számára olyan bejelentőlappal adnák ki, mely a prioráláshoz szükséges adatokat is tartalmazza. A tapasztalatok szerint igen üdvös lenne megengedni azt, hogy az állandó nyomozó járőrök szükség esetén polgári ruhában is teljesíthessenek szolgálatot.

A nyomozó alosztály polgári ruhás nyomozói ugyan minden vasárnapot és ünnepnapot megelőző délután rendszeresen (tehát külön kérelem nélkül) megjelennek a nagyobb fürdőhelyeken, hol az őrsparancsnok belátása szerint alkalmazza őket a vasárnapot és ünnepnapot követő délig, de hétköznapokon is fordulnak elő olyan események, amelyek polgári ruhás nyomozót kívánnak és olyan sürgősek, hogy nem lehet addig várni, míg a nyomozó alosztály polgári ruhás csendőrei megérkeznek.

Mint már említettem, a nagyobb fürdőhelyek közönsége nem helybeli, hanem idegen. Itt tehát a helyi polgári ruhás csendőr — a faluval ellentétben — éppen úgy nem lenne kitéve a felismerés veszélyének, mint a nyomozó alosztály csendőrei.

(Folytatjuk.)

Újabb tudományos eljárás és eredmények büntények felderítésénél.

(A glasgowi — Skótszág — törvényszéki orvostani intézetből közli: Dr. BEÖTHY KONRÁD, egyetemi magántanár.)

1932 novemberében, egy éjszaka Glasgow mellett négy ember megtámadott egy asszonyt, a nála lévő holmit elvették s aztán egy inezőn keresztül elmenekültek.

A nyomozás során a gyanúsítottak lábbelijén kívül egy egész szokatlan bűnjelet küldtek be vizsgálatra a törvényszéki orvostani intézetbe. Egy darab föld volt, amelyen elsárgult fűszálakkal elkevert, mintegy maroknyi marhatrágya volt beszáradva. Ebben a beszáradt marhatrágyában cipőlenyomatot, nevezetesen egy sarok és talp egy részének a nyomát lehetett találni.

Szabadszemmel mindegyik bűnjelet képező lábbelien lehetett trágyanyomokat látni.

Az ásónyi földet arról a mezőről vették, amerre a gyanúsítottak menekültek.

A kérdés, amellyel a törvényszéki orvostani intézethez fordultak, az volt, hogy a lábbeliken talált és a földmintán lévő trágya azonosak-e? Ibolyántúli sugarakban végzett vizsgálattal kimutattuk, hogy a lábbeliken megtapadt trágya mindenben azonos volt a földdarabon beszáradt trágyával s olyan szarvasmarhától származott, amelyik a mezőn való legelés után hullatott ilyen trágyát. Ellenőrzésképpen egy szomszédos tejtermelő marháinak a trágyáját is megvizsgáltuk. Ezeket a marhákat etették, tehát nem legeltek s azt találtuk, hogy ennek a trágyának egészen más az ibolyántúli fényben való kinézete, mint a szabadon legelő marhákénak.

A földdarabon és a bűnjeleken megtapadt trágya ugyanis világoskék színben, míg a tejtermelő marháinak a trágyája sötétibolya színben fénylett.

Ezzel aztán sikerült a tárgyi bizonyítékot az illetékesek kezébe adni. A gyanúsítottak ebbe nem nyugodtak bele, hanem azt állították, hogy a trágya nem is marhától, hanem lótol való. Ezt az ellenvetést nagyon könnyen meg lehetett cáfolni, ugyancsak az ibolyántúli fényben végzett vizsgálattal, mert hiszen a lótrágya nem ad semmiféle fénylést.

Úgyszintén nem fénylik, — vagy ahogy mi, orvosok mondani szoktuk — nem fluorescál az etetett állatoknak, mint pl. az elefántuak, orrszarvúnak, vizilónak, zebrának, stb. a trágyája, valamint azoké sem, amelyeket hússal etettek, így pl. az oroszláné, tigrisé, leopárdé, jegesmedvéé, stb.

Madaraknak a trágyája is kékes színben játszik ibolyántúli fényben.

*

Ezek után azt lehetne kérdezni, hogy mi az az ibolyántúli sugár, amelynek ilyen sajátosságos természete van, továbbá, hogy melyek azok az anyagok, amiket mi eme sugarak alatt meg tudunk különböztetni más anyagoktól? Az első kérdésre csak néhány szóval akarok megfelelni, míg a második kérdést egy kissé részletesebben akarom tárgyalni azért, hogy lássa a csendőr, hogy van egy új eszközünk, amelynek ismerete nélkül nagyon sok, szabad szemmel talán láthatatlan nyomot vagy jelet veszítünk el, éppen olyanokat, amelyeknek a bűntények felderítésénél elsőrangú fontoságuk lehet.

Ha a napugarakat alkalmas módon felbontjuk elemi színeire, akkor a közismert szivárványszíneket kapjuk meg:

A revízió fáklója már ég és lángja tülerős ahhoz, hogy fel ne hívja a világ figyelmét

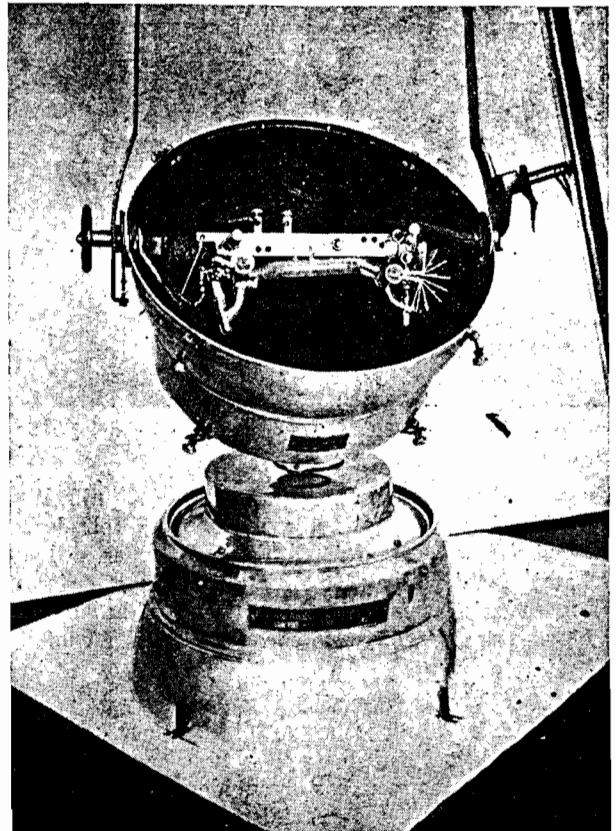
POPOLO DI ROMA

vörös, narancsvörös, sárga, sárgászöld, zöld, kékeszöld, kék és ibolyaszínt. Ezeket szabad szemmel szépen meg is lehet különböztetni egymástól. De nem szabad azt gondolnunk, hogy a fény, ami a napból hozzánk érkezik, csak ezekből áll. Ez csak kis része annak; a vörösnek látszó színeken innen és az ibolyaszínűn túl is vannak olyan sugarak, amelyeket az emberi szem nem képes észrevenni, de azokat fényképezőlemezrel vagy finom hőmérővel észre tudjuk venni. Ezek tehát láthatatlan sugarak, ép úgy, mint a rádió vagy a Röntgen-készülék sugarai. Minden fehéren izzó fényforrásban vannak ilyen láthatatlan sugarak, nemcsak a napfényben. Az ibolyántúli sugaraknak nagy mennyiségben való előállítására az ú. n. kvarclámpát használjuk, mert a legkiadósabban ennek a lámpának a fénye ontja ezeket a sajátos sugarakat. Ismeretes, hogy nemcsak egy célra használják ezeket a sugarakat, hanem pl. a gyógyító orvostudományok is nagyon nagy hasznát veszik sebek kezelésénél, vérszegények vagy angolkóros betegek kezelésénél, stb. Az, hogy mi ezekkel a sugarakkal az igazságszolgáltatás terén is nagy sikerrel működhetünk közre, csak kellemes ráadása ezeknek a sugaraknak.

Nagymennyiségű ibolyántúli sugárnak a nyerésére tehát eszközöket, lámpákat állítottak elő. Egy ilyen lámpát mutat az 1. sz. ábra, míg a 2. számú ugyanannak a lámpának az égőjét mutatja működés közben. El is neveztük mi ezt a lámpát analitikai kvarclámpának, amely azt fejezi ki, hogy az anyagok megismerésére vesszük igénybe.

Most már: eme sugaraknak a sajátosága abban áll, hogy jóllehet láthatatlanok, mégis az alájuk tett anyagok sajátos színben fénylenek. De nem minden anyag. Viszont egyik felbecsülhetetlen előnye az, hogy szabadszemmel láthatatlan anyagok nagyon szépen láthatóvá tehetők. Gondoljunk csak az elvetélésre, titkos szülésre, vagy általában vérzéssel járó bűncselekményekre, amikor a bűnjelekből a vért mosással igekeznek eltávolítani, ami sikerül is annyira, hogy szabadszemmel semmit sem lehet látni. Ha most ezeket a tárgyakat ibolyántúli fényben vizsgáljuk, akkor nemcsak a kimosott vérfoltok helyét, hanem a foltok alakját is igen szépen látni lehet. Ha pedig a foltok szabad szemmel épen láthatók még, úgy eme sugarak alatt nagyszerűen és intenzíven figyelhetők meg. Mindjárt megjegyzem azt is itten, hogy ezzel a vérfoltok a jelenléte még nincsen bizonyítva, csupán csak fontos előpróbának tekintjük ezeket a vizsgálatokat s azután következnek a közismert, jól bevált egyéb vérkimutatási eljárások. Kísérleteket végezve ilyen módon, a 3. és 4. ábrán látható képeket kaptuk. Az ingdarabra vért öntöttünk. azt alaposan kimostuk, kiöblítettük, megszáritottuk. Szabadszemmel semmi sem volt látható. Ezt mutatja a 3. sz. ábra. Ugyanezt az ingdarabot ibolyántúli fénysugarak alá tettük és a 4. ábrán feltüntetett képet kaptuk. Sajnos, sötétszínű alapon, fekete vagy barna ruhán nem kapunk ilyen szép színbeli különbséget.

A Btk. 232—247. §-aiba ütköző szemérem elleni bűncselekmények nyomozásainál is nagy haszonnal alkalmazzuk az ibolyántúli fényben való vizsgálatokat. Az ondófolttal még akkor is erőteljesen mutatkozik ibolyántúli fényben, amikor szabadszemmel nem lehet látni. Ismeretes, hogy az ondófolttal beszáradt állapotban merev tapintatú, szürkés-fehér vagy halvány sárga színű (ha más szennyeződés nem fedi ezt a színt). Azonban más eredetű foltok is megvan ez a színe, így pl. növényi foltok színe stb. Az ondófolttal a legkülönbözőbb eredetű és színű folttal lehet elkeverve, aminek az elkülönítésére nagy haszonnal lehet az ibolyántúli fény. Az 5. számú ábrán egy ondófolttal a képe van ibolyántúli fényben, míg a 6. sz. ábrán ugyanaz a folt, a fehéreműdarab kimosása után, ugyancsak ibolyántúli

1. ábra. Az ibolyántúli fény előállítására használatos kvarclámpa.

fényben. Látható tehát, hogy az ondófolttal éppen úgy, mint a vérfolt, akkor is kimutatható, amikor szabadszemmel semmit sem lehet látni. (Hogy ez a folt valóban ondófolttal származik, azt a mikroszkópos vizsgálat is megerősítette, mert sikerült ondószálcsát is kimutatni.)

Az ondófoltra még csak azt említem meg, hogy az nagyon szép, kékes-fehér színben fluorescál akkor, ha fehér vagy szennyesfehér alapon van. Az ondófolttal a vizeletfolttól el lehet különíteni, mert ez utóbbi nem fénylik olyan erősen.

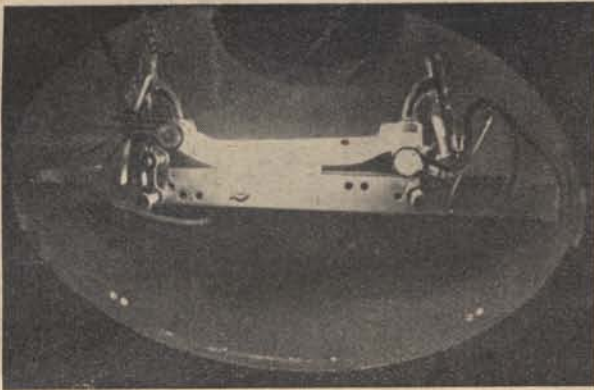
Más foltok is hasonlíthatnak külső megjelenésükben az ondófolttal. Így pl. a tejfolt, vagy más, növényi eredetű foltok. A kvarclámpa fényében a különbség nagyon szépen látszik, mert vagy csupán csak erősebben jelennek meg ezek a foltok, vagy nem fénylenek olyan erősen, mint az ondófolttal.

Azért is nagyon fontosnak tartom ilyen esetekben az ibolyántúli fényben való vizsgálatot, mert hiszen az ondófolttal a megkeresésére más egyéb módszer még nem áll rendelkezésünkre s így, mint egyedül, nagyon értékesnek kell tartanunk.

Hogy más foltoknak a magatartása egészen más az ibolyántúli fényben, arra példának hozom fel a tejfoltok képét, amit a 7. sz. ábrán közönséges fényben fényképezve, míg a 8. számú ibolyántúli fényben mutatok be. Semmiféle hasonlóság nincsen az ondófolttal fényléséhez s így már az előpróba megejtése után is nyilatkozhatunk ilyen értelemben.

Csontok vizsgálatánál meg lehet mondani, vajjon a csontokat elégették-e, avagy egyszerűen csak eltemették. Ha csontot hevíték, akkor 200 fokig a csontok fluoreszcenciája fokozódik, majd 20 perc múlva alábbhagy. 30 perc múlva egészen megszűnik. Tehát az elégett csont nem fluorescál.

Szeplő sokkal jobban látszik ibolyántúli fényben. Ha

2. ábra. A lámpa égője működés közben.

pedig szabadszemmel nem látszik, akkor láthatóvá válik. Úgyszintén hegek is, ha finomak, könnyen felfedezhetők.

Igazi fogak a sugarak alatt szép fényben csillognak, míg hamis fogak vagy egészen vagy majdnem egészen feketék maradnak (személyazonosság). Festett hajak ibolyántúli fényben sokkal világosabbnak tűnnek fel. Lásd 9. és 10. sz. ábrát.

Papírok, bankjegyek, attól függően, hogy milyen gyárból származnak és milyen anyagból készülnek, más és más színt mutatnak ibolyántúli fényben. 1926-ban Németországban a bankokban nagyon sok olyan idegen vasúti kötvényt fedeztek fel, amelyeket meghamisítottak azért, hogy korábbi kelettel látták el s így akarták azok értékét növelni. A hamisítások csaknem egészen tökéletesek voltak, mégis, ibolyántúli fényben könnyűszerrel meg lehetett állapítani azoknak hamis voltát. Ennek az lett az eredménye, hogy minden német bank hamarjában beszerzett egy ibolyántúli lámpát s addig egy kötvényt sem fogadtak el, amíg azokat meg nem vizsgálták. Itten, Angliában és Skótországbán most is kiterjedten alkalmazzák ezt az új eljárást csekkék, életbiztosítások, bankjegyek eredeti vagy hamisított voltának a megismerésére. A legravaszabbul eszközölt bankjegyhamisítást is fel lehet fedezni így, legyen akármilyen kicsiny a különbség a papír, a tinta és a vízjel között, az eredetivel való összehasonlítás alkalmával.

Az egyik fogházban a gyanúsított lenyelt egy darab papirost, ennek egyik részét azonban pép formájában sikerült még idejekorán kikaparni a gyanúsított szájából. Ezt a formátlan gomolyagot bemutatták az állami kincstári hivatalban, de ott nem tudták felismerni. Ibolyántúli fényben való vizsgálatkor kiderült, hogy egy kézzel hamisított 50 rupiásnak a maradéka. Ugyanis néhány kanárisárga foltot lehetett rajta kimutatni, olyat, amely a zink-suiphid fluerescenciájának felel meg, amit ilyen esetekben szoktak használni abból a célból, hogy a kívánt sötét részeket meg lehessen rajzolni.

A pecsétviasznak az eredetét is meg lehet ismerni s

3. ábra. Kimosott véres ingdarab szabad szemmel.

4. ábra. Ugyanaz ibolyántúli fényben.

5. ábra. Folt (Btk. 232. §.) ibolyántúli fényben.

6. ábra. Ugyanaz, kimosás után, ibolyántúli fényben.

különböző fajtáját elkülöníteni. Colombóba érkezett egy 50.000 font értékű gyémántküldemény (kb. 1.000.000 pengő). Amikor a címzett a küldeményt megkapta, a csomagban lévő, mind a kilenc pecsétet sértetlennek találta. A küldemény vékony kartondobozban volt, barna papírba csomagolva, de nem volt átkötve; egy csomó vattába és papírba csomagolt gyémántot kellett volna tartalmaznia. Amikor a csomagot kinyitották, abban csak egyetlen gyémántot találtak. Alaposabb szemügyrevétel alkalmával az egyik pecsét alatt kerek nyílást találtak, amelynek nagysága megfelelt a pecsét nagyságának. Ibolyántúli fényben való vizsgálatkor kiderült, hogy a pecsét eredeti volt s hogy a gyémántoknak az ellopása csak ráfogás volt, hiszen a csomagot seholsem nyitották ki.

Motorkerékpár-szerencsétlenség alkalmával egy gyerek meghalt, a vezető eltűnt. Üvegdarabok maradtak a szerencsétlenség színhelyén. Ezeket ibolyántúli fényben megvizsgáltuk. Az egyik garázsban találtak egy motorkerékpárt, amelynek elülső lámpája eltört s a lámpában talált üvegszilánkok ibolyántúli fényben ugyanazokat a sajtáságokat mutatták, mint a helyszínről vett s megvizsgált üvegszilánkok. Nem abszolút bizonyíték ugyan, de igen erős gyanút szolgáltat arra, hogy ez a motorkerékpár okozta a szerencsétlenséget, mert nagyon valószínűtlennek látszott, hogy másik kerékpárról legyen szó, amely ugyanazt a balesetet okozta volna, ugyanazon a helyen, éppen az első lámpája törött légyen el s lámpájának üvege ugyanolyan anyagból legyen.

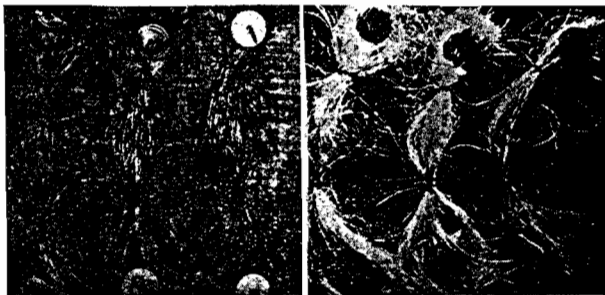
Hasonló eset az, amelyben a glasgowi törvényszéki orvostani intézet tanársegédje egy betöréses lopással vádolt egyén ruháján apró üvegszilánkokat talált, amelyek ibolyántúli fényben azonosak voltak a betört kirakatüveg darabkáival.

Ismeretes, hogy letartóztatottak a hozzátartozóikhoz titkos üzeneteket szoktak küldeni. Erre a célra a legkülönbözőbb folyadékokat szokták felhasználni, mint tej, szappanlé, nyál, orvosság stb., mind olyan anyagokat, amelyek az ibolyántúli fényben szép színben tűnnek elő. Az ezekkel az anyagokkal való írás láthatatlan s csak akkor válik láthatóvá, ha azt különböző eljárásnak vetjük alá, mint pl. jódgőzzel való kémelés, megpörkölés stb. Ez a régimódi eljárás most már idejét multá, a papír barna vagy fekete

7. ábra. Tejfolt szabad szemmel.

8. ábra. Ugyanaz ibolyántúli fényben.

9. ábra. Festett haj szabad szemmel.

10. ábra. Ugyanaz ibolyántúli fényben.

lesz, a levelet továbbítani nem lehet, mert a titkos írással írott üzenet már nem volt többé titok. Ibolyántúli fényben az ilyen üzeneteket nagyszerűen el lehet olvasni, anélkül, hogy a levélben bármilyen változtatást eszközölnénk, mert ez az eljárás nem hagy hátra semmiféle nyomot, ami a címzettet figyelmeztetné, hogy legyen résen.

Okmányokról eltávolított kézírást, nyomokat, bélyegző nyomokat hasonló módon ismerhetünk meg.

Az iparban és kereskedelemben ezer és ezer más hasznát lehet venni az ibolyántúli fényben való vizsgálatoknak, amikre itt nem terjeszkedhetem ki, de nem is érdeklő a nyomozót. Csupán csak néhány példával akartam fényt vetni erre az új eljárásra, ezért említettem meg annak hasznát és alkalmazási lehetőségét a nyomozásoknál. Sok, egészen eredménytelennek látszó esetben hozza meg a kívánt eredményt ez az új vizsgáló eljárás. Nagy előnye az, hogy a vizsgálatokat nagyon egyszerűen el lehet végezni, nem hagy hátra semmiféle nyomot, nem kell semmiféle változtatást eszközölni a vizsgálati tárgyakon, láthatatlan nyomokat is láthatóvá tesz és hogy a látott képeket le lehet fényképezni.

A budapesti csendőr nyomozó osztályparancsnokság el van látva ilyen analízáló kvarclámpával s így ma már nincs akadály, hogy ez a rendkívül fontos és sokoldalú tudományos nyomozási segédeszköz a csendőrség munkáját is megkönnyítse.

A sándorfalvi fegyverhasználat.

Írta: **LIGETI ALAJOS** alhadnagy
(Kiskundorozsma).

1931 október 4-én a Csongrád megyei Sándorfalva községben, a Balogh-féle korcsmában, az ottani fiatalság szüreti táncmulatságot rendezett. A korcsma tánctermet a szokásos módon szőlőfürtökkel és nemzetiszínű szalagokkal feldíszítve rendezték be. A mulatság este 20 órakor vette kezdetét s igen nagyszámú vendég gyűlt össze. A sándorfalvi őrsparancsnok erről az illetékes főszolgabíró útján tudomást szerzett s bár a mulatság sima lefolyásának ígérkezett, az őrsparancsnok elővigyázati szempontból egy 2 főből állott járőrt vezényelt ki azzal a paranccsal, hogy a községben való portyázással kapcsolatosan az említett korcsmát tartsa szem előtt. A járőr tagjai Arany László törzsőrmester és Boros Jenő őrmester voltak, akik a vett parancshoz híven a korcsma mellett többször megfordultak, de semmi rendellenességet nem észleltek. A mulatságon jobb és kifogástalan jellemű polgárok vettek részt, jókedvben és egyetértésben mulatoztak.

E békés hangulatot azonban, 23 óra tájban, Berecz János, Berecz Lajos, Berecz Mihály és Makra Antal közismert duhaj, verekedők hírében állott sándorfalvi legények megzavarták. Borközi állapotban megjelentek a táncteremben s minden ok nélkül egyesekbe belekötöttek, a táncoló párokat lökdösni kezdték, majd a táncterem feldíszítéséül szolgáló nemzetiszínű szalagokat leszaggatták, a szőlőfürtöket letépték és az ablakokhoz verték.

Szücs Mihály rendezőt, aki rendre intette őket, Berecz János arculütötte. Erre nagy láрма keletkezett, a vendégek közül sokan az utcára rohantak, egyes férfiak pedig a rendbontókra vetették magukat és velük verekedni kezdtek.

Az utcára tódulók egyike „Csendőrök”-et kiáltott. Csendes éjjel lévén, e kiáltást a korcsmától nem messze portyázott járőr meghallotta és futásban a kiáltás irányába sietett. A korcsma előtt jajgató nősokaságot talált, a korcsmahelyiségből pedig lármát és káromkodást hallott, jelölül annak, hogy a korcsmában nagymérvű verekedés támadt.

A járőr puskáját súlyba véve belépett a korcsma ivószobájába.

Az ivó elhagyott harcsintér benyomását keltette. Az asztalok helyükről kimozdítva, össze-vissza, a rajtuk volt borosüvegek, a székek feldöntve, összetörve feküdtek a padlón. Az ivóból nyiló táncterem zsufolásig telve volt, a benne levők gomolyagba verődve egymást ütlegelték, botok is emelkedtek a levegőbe anélkül, hogy kivehető lett volna, hogy ki kivel verekszik. Arany törzsőrmester a helyzetet pillanat alatt felismerte, biztonsága érdekében az üresen állt ivóhelyiség utcafelőli ajtaját bezárta, miáltal a hátát fedezve, magának félig-meddig védett helyzetet teremtett, majd a táncterem ajtajában helyet csinálva, az ajtó küszöbén megállott s onnan a lármát túlharsogó hangon a verekedők közé kiáltott: „Csendőrök vannak itt!”

Míntha villám csapott volna a terembe, a láрма hirtelen elcsendesült s mindenki az ajtóban állott csendőrökre vetette tekintetét. Arany törzsőrmester erre a következőképpen rendelkezett: „Rendezők, hozzám!” E felszólításra Szücs Mihály, Gémes Antal és Erdélyi Antal a tömegből kilépve, a járőr előtt katonás vigyázz állásba helyezkedve megállott és várta a további rendelkezést. A járőrvezető azonban folytatva intézkedését, erélyes hangon a „törvény nevében” felszólított mindenkit, hogy a további rendelkezésig maradjanak a helyükön.

Mindenki ott, ahol a felszólítás érte, megállott, mint a cövek és várta a járőrvezető rendelkezéseit. A járőrvezető most az előtte állott rendezőkhöz fordult és megkérdezte, hogy ki kezdte a verekedést?

Szücs rendező rámutatott a négy rendbontóra, hogy a rendtelenséget azok idézték elő minden ok nélkül. Annak adott kifejezést, hogy ott, ahol ezek megjelennek, békesség nincs. Célzatosan keresik a rendtelenséget, ha másképp nem, kiprovokálják. Arany törzsőrmester, tekintettel arra, hogy az egyszerű s nyilvános helyen való verekedésen, tehát kihágáson kívül, súlyosabb természetű cselekményt senki sem követett el, nem tartott szükségesnek más eljárást, mint a feljelentést. Miután azonban tartani lehetett attól, hogy a rendet újból meg fogják zavarni, a négy rendbontót magához szólította s a táncteremből kiutasította. Nevezettek e felhívást készséggel fogadták, szó nélkül az ivóhelyiségen keresztül haladva, kimentek az utcára s a házuk irányába vették útjukat.

A járőr intézkedése megnyugtatta a közönséget, amely a csendőröket lelkesen megéljenezte. A járőr folytatta a községben a portyázást, majd félóra múlva ismét

befordult a kérdéses kocsmá utcájába, hogy azt ellenőrizze. Alig tettek azonban néhány lépést, a kocsmá felől újból lármát hallottak, a kocsmá ajtain át pedig tömegesen tódultak kifelé az emberek. Azonnal oda sietve, a kimenekültektől értesült a járőr, hogy a kiutasítottak — abban a hiszemben, hogy a csendőrök végleg elmentek — újra visszajöttek, a táncteremben törnek, zúznak és Szücs Antal rendezőt, — aki elmenekült — halálra keresik.

A járőr tagjai az ivőhelyiségbe nyíló ajtóhoz siettek, hogy azon át a kocsmába menjenek. Az ajtóhoz érve, fenyegető hangokat hallottak: „Hol vagy Szücs Antal? Megállj Arany Laci törzsőrmester, az anyád Istenét, megdöglesz!” Egy másik hang folytatta: „Ma csendőrvért iszunk, ne félj komám, amíg engem látsz!” A virtus tehát ismét kitört a duhaj legényekből.

A járőr az ivő ajtaját kitarja, az ajtóban megállt s körülnézve látta, hogy a táncterembe tömörült vendégtömeg nagy láрма közepette újra verekszik. Az ivőszoba zsúfolásig telve, azon át a táncterembe jutni nehezen lehetett. A járőrvezető tehát, hogy a tumultus magvához jusson s a bekerítés lehetőségét legalább megnehezítse, az ivóban volt vendégeket felszólította, hogy a helyiséget azonnal hagyják el, mire a felhívott vendégsereg nyomban menekülésszerűen igyekezett a helyiségből távozni. Erre a táncteremben zajongó tömeg is megmozdult, a gomolyag felbomlott s részben az utcára, részben pedig a kocsmá udvarába tódult. Az udvarba menekült a négy rendbontó is.

Az ivőszoba kiürítése után a járőr az utca felőli ajtót bezárta, de a konyhába szolgáló ajtó elkerülte a figyelmét s így az csukva, de záratlanul maradt. Ilyen körülmények között foglalt helyet a járőr a táncterem ajtajában, ahonnan a bentmaradottakhoz kérdést intézve, a történetek felől érdeklődött. Majd a járőrvezető a súlyban tartott puskát balkarjára akasztva, papírt és ceruzát vett elő, hogy az adatokat feljegyezze. Alig fogott hozzá a feljegyzéshez, az udvarban tartózkodott Bereczék, a záratlanul maradt konyhaajtón át észrevétlenül beosontak s a táncterem ajtajában állott, mitsem sejtő járőr tagjait hátulról hirtelen s amint az a körülményekből kivehető volt, előre megállapított terv szerint, megrohanták. Berecz János és Berecz Lajos Boros csendőrré, Berecz Mihály és Makra Antal pedig Arany törzsőrmesterre vetették magukat. Először is a puskákat ragadták meg, hogy azokat elvéve, a járőrt lefegyverezzék.

A két csendőr, akiket a támadás hátulról és teljesen váratlanul ért, macskaügyesen, pillanat alatt a támadókkal szembe fordult s őket a már megragadott fegyvereknél fogva a szoba egy-egy sarkába rántották úgy, hogy a csendőrök kerültek belül a sarokba. Ezáltal elérték, hogy a támadókat egy kis körbe szorították és hogy két társuk a kapkodáson kívül semmit sem tudott csinálni, mert a járőr tagjait a háromszöget alkotó sarokfalak háttámadás ellen védelmezték. Ebben a helyzetben megkezdődött az élet-halálharc a fegyverek birtokáért. Nem volt kétséges, hogy ha a puskáknak csak az egyike is a holt-részig, duhaj ellenzengülők kezébe kerül, valamelyik csendőrnök az életével kell fizetnie. Mindkét fél teljes erejének megfeszítésével igyekezett tehát a puskát magához kaparintani. Egyforma erőviszonyok mellett igen hevesen csapott össze a két fél. A vendégek széjjelfutottak a szérózsa minden irányába, alig maradt valaki a helyszínen.

A küzdelem nem sokáig tartott. Boros csendőr, látva, hogy puskáját a támadójától nem bírja elvenni, más megengedett eszközhöz fordult: Patkós csizmájának sarkával ellenfelének alsó lábszárcsontjára rúgott olyan erősen, hogy a fájdalom hatása alatt annak ereje megcsappant

és a puskára ránehezülő nyomás lanyhult. Ezt a kedvező pillanatot Boros csendőr kihasználta és szuronyos puskáját az ellenfél kezével együtt hirtelen lesüllyesztve, a szurony hegyét a támadó balterédebe dőfte. A szurony közvetlenül a térd alatt hatolt be s a két főütőeret áttörte, minek következtében a támadó még néhány lökés után eszméletét veszítette, hanyatvágódott és elterült a kocsmá padozatán. Az így felszabadult Boros csendőr nyomban a járőrvezetője segítségére sietett, de a támadók a puskát eleresztve, futásnak eredtek. A járőr tagjai utánuk vetették magukat, elfogták és nyomban megbilincseltek őket.

A járőrvezető a foglyokat Boros csendőrré bízta, maga pedig a fegyverhasználat által megsérült ellenszegülőt első segélyben részesítette, majd futár újtján orvosról gondoskodott és egyúttal az őrsparancsnokának is jelentést tett. A 15—20 perc múlva a helyszínére érkezett orvos már csak a beállott halált állapította meg. Annak adott kifejezést, hogy a pillanatnyi orvosi segítség sem tudta volna megmenteni, mert a bekövetkezett elvérzést kórházon kívül meggátolni nem lehet.

A helyszínen megjelent őrsparancsnok a helyszín változatlan állapotban való megőrzéséről intézkedett, majd az esetet az előírt helyekre bejelentette.

E jelentés alapján magam is, mint szakaszsparancsnok, azonnal a helyszínére kiszálltam és a polgári bírósághoz tartozó tényálladékokat elkülönítve, az esetet nyomozás tárgyává tettem. A támadó egyénekét kikérdeztem, a tényvázlatot megszerkesztettem s így az esetet minden oldalról megvilágítva vártam be a kerületi parancsnok úr ügyésznek kiszállását.

Az eset futótűzként terjedt el a faluban. A hangulattól világosan kivehető volt, hogy Berecz János végzetes halálát a lakosság csak neki tulajdonította.

A hadbírói kivizsgálás során a fegyverhasználat jogosága kétségtelenül meg lett állapítva. E kivizsgálás befejezése után az elfogott három egyént a szegedi kir. ügyésznek átadtam. A főtárgyalás folyamán, az enyhítő körülmények figyelembe vétele mellett, a bíróság a támadókat egyenként 2—2 havi fogházra ítélte.

Egy eset a sok közül, amely a csendőr bátorságáról és arról tesz tanubizonyságot, hogy a magyar csendőrnök a veszély tetőpontján is helyén van a szíve.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

Négy hivatásos kémnek: Németország, Anglia, Franciaország és Szovjetországra jelenleg is működő kémeknek viselt dolgait fogjuk közölni folytatolagos cikksorozatban.

Az utóbbi években sok fantasztikus dolgot írtak össze a kémiszolgálatról, mert a világháború alatt igen sok kalandor került a hírszerző osztatokba, akik a háború befeje-

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága kiváló szolgálataik elismeréséül 1. Jákó Béla ny. alhadnagyot az V. oszt. Magyar Érdemkereszttel, 2. Tóth István III. tiszthelyettest és 3. Várnagy János törzsörmostert a Magyar Bronz Érdeméremmel tüntette ki.

zése után nyilvánosságra hozták „élményeiket”. A közönség nagyrésze szenzációra éhesen kapott a csábító című könyvek után, de csalódott, mert a megjelent művek nem tartalmaztak komoly, megtörtént dolgokat. Nagyrészünk élénk fantázia torzszülette volt.

E cikksorozatban négy ország hivatásos, jelenleg is működő kémé számol be tapasztalatairól. Németország, Franciaország, Anglia és Szovjetország 18, 16, 13 és 8 év óta szolgálatakat teljesítő kémjeiről van szó, akiknek neveit természetesen nem hozhatjuk nyilvánosságra.

Eddigi cikkeink, amelyekben kémkedési esetekkel foglalkoztunk, mind a háborúból valók voltak. Ez a sorozatunk a háború utáni kémkedéssel foglalkozik, 1918-tól egészen a legutóbbi évekig.

E cikksorozatunk közlési jogának megszerzésénél az a cél vezérelt minket, hogy bajtársaink figyelmét a kémkedés veszedelmére és a kémvédelem fontosságára felhívjuk. Közleményünkéből láthatja minden esendő, hogy a kémkedés ma már nemcsak a háborúnak, hanem az államok „békes” vetélkedésének is állandóan igénybevett fegyvere, leküzdését tehát a békeszolgálatban sem szabad elhanyagolni.

Közleményünk hiteles. Sorozatunkat a német kém visselt dolgaival kezdjük s később az angol, francia és orosz kémekével folytatjuk. A folytatásokat a rendelkezésünkre álló helyhez képest körülbelül minden második számunkban fogjuk közölni.

Egy német kém története.

A hazáért kémkedni tiszteletreméltó, nemes feladat. A nemzet hálájára és elismerésére méltán tarthat igényt, aki hazája javáért vállalja ezt a kockázatos, folytonos életveszedelemmel járó munkát — mondjuk mi. Árulás, a legnagyobb bűn, amelyért halál jár — véli az ellenfél.

Nagy elhatározás kell ahhoz, hogy az ember ezt a pályát válassza. Az elhatározás azonban még nem jelenti azt, hogy bárki meg tud felelni a nehéz feladatnak. Rátermettség és olyan különleges tulajdonságok szükségesek ehhez, amelyek nélkül nem sikerül a kitűzött cél elérése. A halálmegvető bátorságon, a találatkonyságon kívül, a jó kémnek szakismeretekkel is kell rendelkeznie. Nagy eredményt e téren csak erre a szolgálatra kiképzett tiszt tud elérni, aki

visszont a fentemlített tulajdonságokon és tudáson kívül, gyors felfogóképességgel, kítűnő emberismerettel, nagy igazságszeretettel, szigorú pontossággal, kötelességtudással és helyes ítélőképességgel rendelkezik.

Egy tulajdonságot még különösen ki kell emelnünk és ez a megbízhatóság. Akit kémiszolgálatra alkalmasnak tartanak, arról felteszik, hogy inkább életét áldozza, semhogy illetékteleneknek elárulja a megszerzett titkokat.

A kémek jó emberismeretére, éles eszére és jó emlékezőtehetségére nagy súlyt helyeznek a kémiszervezetek vezetői. Ezúttal azt az élményemet közlöm, amikor francia részről tapasztaltam ezeket a kiváló tulajdonságokat.

1900-ban az Elzászban lévő Mühlhausenben volt dolgom. Akkor még nem voltam hírszerző szolgálatban. Ugyanabban a szállodában, ahol én töltöttem néhány hetet, a német vezérkar főnöke is lakást bérelt a maga és kísérete számára. Az egész első emeletet lefoglalták. A három éjszaka alatt, amíg a tábornok és kísérete a szállodában tartózkodott, a szememet sem tudtam lehunyni, mert a kapu előtt fel és alá sétáló ör döngő léptei nagyon zavartak.

A szállodában tartózkodó vendégek a tábornok otléte alatt csak a felsőbb emeleteken kaphattak lakást, de ha a szobáikba akartak jutni, végig kellett menniök az első emeleti folyosón, ahol rendszerint több tiszt várakozott és állandóan két küldönci szolgálatra vezényelt katona is látható volt. Egy pincér ott sürgött-forgott a tisztek közt, italokat, ételeket vitt a szobákba.

Nekem feltűnt ez a pincér, mert előkelőbb külsejű volt a többinél és sokkal nagyobb ambícióval végezte dolgát, mint a kartársai. A tábornok ott-tartózkodásának második napján éppen a szálloda lépcsőjén álltam — felmenés közben pihenőt tartottam — és megpillantottam a kifogástalan eleganciájú pincért, amint az egyik kanyarodónál meglapulva, valamit sietve a jegyzőkönyvébe írt. Ő nem vett észre. Vártam, amíg lejött a lépcsőn. Később különböző gondolataim támadtak a pincérrel kapcsolatban, de olyan sok dolgom volt, hogy nem foglalkozhattam az ügyvel.

A tábornok csakhamar elutazott és a pincér is eltűnt. A portásnál tudakozódtam utána és megtudtam, hogy a pincér egy jó családból származó fiú, akit a tulajdonos előkelő vendégek kiszolgálására időnként szerződtetni szokott. Ezzel az ügy részéről be is fejeződött.

Néhány nap múlva átrándultam Belfortba és betértem egy kávéházba, ahol a vendégek túlnyomó része francia katonatisztekkel állt, mert közel volt a gyakorlótérhez. Gyedül ültem az asztalomnál és az Information-t olvastam. Véletlenül átnéztem a tisztek asztalához, hát a mühlhausen-i pincér barátságosan mosolygó arcát láttam mam előtt. Francia hadnagyi egyenruha volt rajta. Amint eléptem a kávéházba, azonnal megismertem.

A helyzet rámnézve kissé kritikussá vált, de úgy tettem, mintha semmit sem vennék észre. Egyideig nyugodtan tovább olvastam, aztán fizettem és távoztam.

Egyenesen a pályaudvarra mentem és a legközelebbi, Mühlhausenbe induló vonat iránt érdeklődtem. Húsz perc múlva már a vonatban ültem. Éppen megindult a mozdony, mikor még egy búcsúpillantást vettem a pályaudvarra s legnagyobb rémületemre a katonatiszt-pincért a Perronon láttam. Úgy látszik, észrevétlenül nyomon követett, tudni akarta, hova utazom.

Két év múlva megint Mühlhausenben tartózkodtam. A régi szállodába szálltam és a kisegítő pincér iránt érdeklődtem. Azt a felvilágosítást kaptam, hogy két év óta nem mutatkozott, mert állást kapott Párisban. Szóval véletlenül sikerült elrontanom a hadnagyi mühlhausen-i mellékfoglalókat.

Másodszor 1919-ben a békekötés után győzöttem meg egy francia tiszt kitűnő emlékezőtehetségéről. Új lakóhelyemről — egy úgynevezett semleges országból — Németországba utaztam. Az étkezőkocsiban a pincér egy kis asztalt tartott fenn számomra. Alig foglaltam helyet, egy másik úrral tért vissza, akit szintén az én asztalomhoz ülteszt. Az új vendég meghajolt és így üdvözölt:

— Nos, X úr, hogy érzi magát? Folytatja-e az üzletet?

Nem vesztettem el a lélekjelenlétemet, mert azonnal észrevettem, hogy a francia katonai attaché. Ugyanabban az országban utazgatott, hol én. Bár a háború alatt sokszor találkoztunk, sohasem beszélünk egymással. Akkoriban úgy látszott, mintha egyikünk sem tudná a másikról, hogy kicsoda és mi a foglalkozása.

Háború alatt a kis ország egyik magasrangú, előkelő tisztviselőjének előszobájában gyakran összehozott a véletlen ezzel a francia tiszttel, néha órákig kellett együtt várakoznunk, míg az illető hivatalnok dolgozószobájába jutottunk. A francia attaché titokban kinyomozta a nevemet, kíváncsi volt, ki lehet az, akivel lépten-nyomon találkozok. Emlékezőtehetsége tökéletesen megfelelt nehéz pályájának.

Hogyan lettem kém?

1910-ben előző hivatásomból kifolyólag egy közép-németországi városban volt dolgom. Véletlenül hozzájutottam, hogy báró S.-nek a tengeralattjáró hajókról szóló, vetített képekkel kísért előadását meghallgattam. Abban az időben még ritkaságszámba ment ennek a témának nyilvános tárgyalása, mert a nagyközönség édeskeveset tudott a tengeralattjáró hajókról.

A hallgatóság zöme katonatisztekkel állt, rajtuk kívül alig egynéhány, intelligens civilt láttam, akiről valóban feltételezhető volt, hogy komolyan érdeklődnek az előadás iránt.

Én a legelső sorban ültem. Az előadó érdekesen magyarázta a tengeralattjárók történelmi fejlődését, közben kitért Franciaországra is; elmondta, hogy Franciaország a jövő fegyverének tartja és már szép számmal gyártatja is a tengeralattjárókat. Eddig Franciaországnak van a legtöbb tengeralattjárója, Angliában is kísérleteznek vele, csak Németország nem bízik abban, hogy tengeri háború esetén a fegyvernem beváltsa a hozzáfűzött reményeket. Németországnak mindössze néhány régi, elhanyagolt

állapotban lévő tengeralattjárója van. Kérdéses, hogy érdeklődni fog-e ennek a veszedelmes fegyvernemnek a további fejlődése iránt.

Bár az előadó nagy szakértelemmel és meggyőző érvekkel bizonyította nézetének helyes voltát, mégis kételkedtem benne és elhatároztam, hogy a szünetben néhány kérdést intézek hozzá.

Mikor báró S.-nek megmondtam az őszinte véleményemet és kijelentettem, hogy az előadását bluffnak tartom, titokzatosan felhívott, a foglalkozásom után érdeklődött és személyemre vonatkozó kérdéseket tett fel. Tudni akarta, mi vezetett erre a feltevésre.

Előadás után sokáig beszélgettünk. Sikerült báró S. bizalmát megnyernem. Annyira, amennyire jónak látta, felvilágosított, de — látszólag — nem osztotta a nézeteimet.

Csak néhány hónap múlva fogadta el álláspontomat.

Az előadás voltaképpen propaganda és — leplezés volt. Németország ugyanis akkor már titokban érdekes tapasztalatokra tett szert a tengeralattjárók építésénél, de ennek — a kellő pillanatig — még a látszatát is el akarta kerülni.

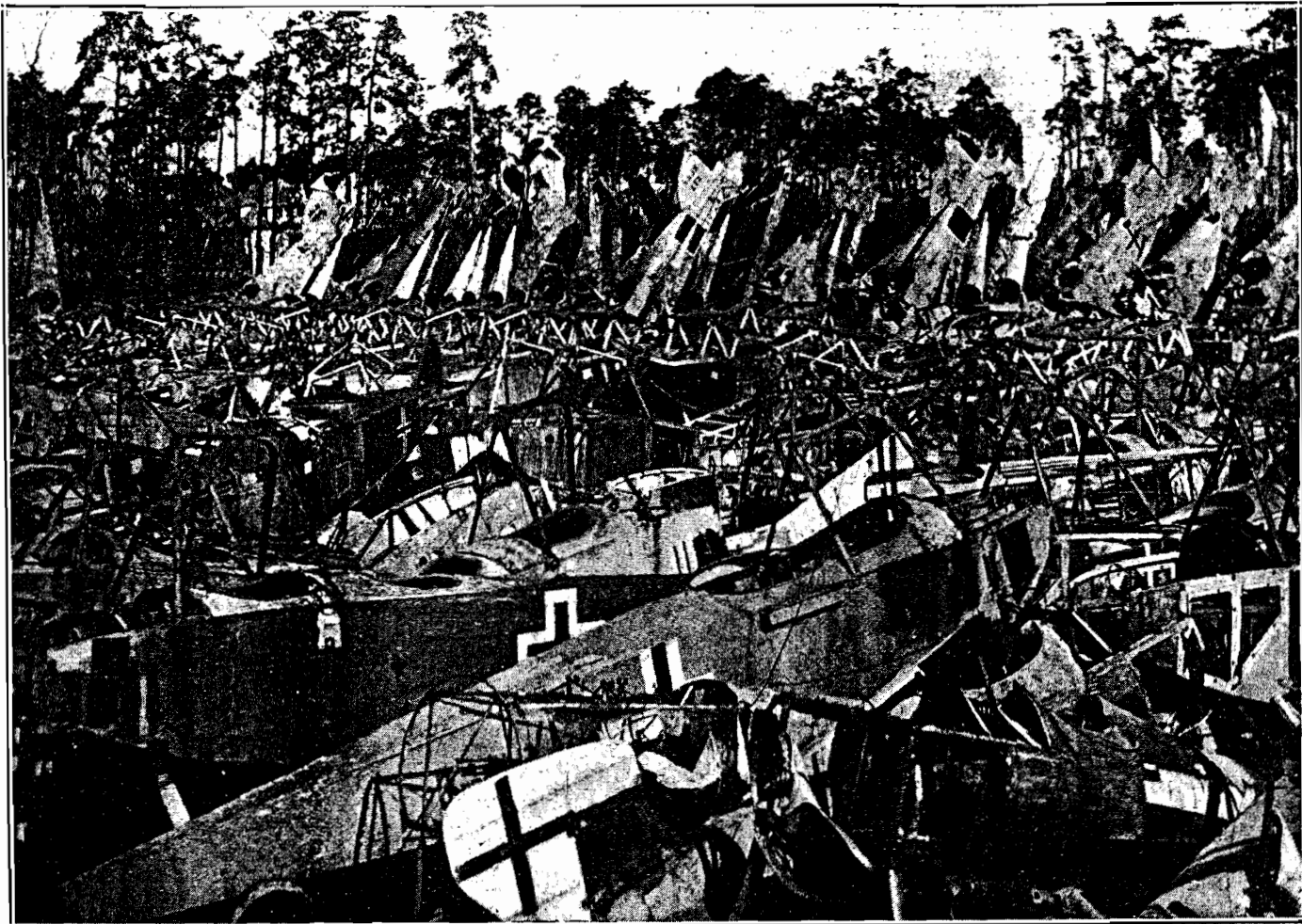
Báró S. egyébként 1910 előtt tizenhét éven át minden létező háborúban részt vett, különleges hírszerző osztagokban dolgozott és olyankor, amikor nem volt elfoglaltsága — szóval amikor fegyverszünet és béke uralkodott az egész földön — előadásokat tartott. Csalhatatlan emberismerettel azonnal meglátta hallgatósága között az idegen országok kémeit, akiket aztán nyomon követett, hogy megismerhesse munkakörüket. Így sikerült egy alkalommal hallgatósága soraiban Brandon angol hadnagyot felfedeznie, aki egy kémtársával, French hadnaggyal volt ott. Később mindkettőjüket elfogták. Báró S. ismerte fel először Brandot, de nyomát vesztette, mert az előadás után autón káprázatos gyorsasággal elillant.

1913-ban hallottam a két angol hadnagyról, akik különböző német erődítményekben töltötték a büntetésüket. A császár mindkettőjüknek váratlanul megkegyelmezett. Ugyanakkor a „Daily Mail” berlini tudósítóját: mister Weyl, azzal gyanúsították, hogy összeköttetésben áll az angol kémiszervezettel. Az újságíró hevesen tiltakozott a vád ellen. Egyszer azonban nem volt elég óvatos. Mikor a császár megkegyelmezett az angol kémeknek — a megkegyelmezést tartalmazó okirat aláírása után negyedórával Weyl már tudott a dologról —, telefonon felkért, kérdezzem meg a hadnagyoktól, mi a legközelebbi titkos útiterük?

Brandot illetőleg könnyen eleget tehettem kérésének, mert a tartózkodási helyemen lévő erődítményben töltötte büntetését, French azonban egy másik városban volt elzárva.

Az interjú nem sikerült, mert Brandon még nem tudott arról, hogy kegyelmet kapott a császártól és semmi áron sem akart a terveiről beszélni. Csak arra kért, közöljem Weyl ezt a két szót: „Secret Eggborough”. Ebből a két szóból megtudtam a Weylnek szóló választ. A betűket kellőképpen összeállítva, a következő szavakat kaptam: „Geheime Adresse Hamburg”, azaz: „Titkos cím Hamburgban”.

Másnap reggel megérkezett címemre a Weyl tiszteletdíja. Kétszáz márkával jutalmazta a fáradságomat. Nekem ez a kis epizód elég bizonyíték volt arra, hogy Weyl titkos összeköttetést tart fenn az angol kémiszervezettel és a két hadnagy működéséről is tudomással bírt. De nem lehetett eljárását indítani ellene, mert idejében sikerült megszöknie a háború kitörése előtt.

A világháború után szétrombolták a német repülőgépeket...

Mexikó háborús fenyegetése.

Báró S. időközben megbízott a nyugateurópai, amerikai és indiai hírszerző-szolgálat megszervezésével. Ő 1913 végén Amerikába utazott, innen Mexikóba akart menni, mert azt remélte, hogy egy régi barátja: Villa tábornok közbenjárása révén sikerül résztvennie a Mexikó és Amerika közt készülődő háborúban. Mikor elbúcsúzott tőlem, ezt mondta:

— Maradjon itt és várja meg, amíg megkezdődik a munka. Egy, legfeljebb két évről van szó. Idejében visszajövök.

Nem csalódott. Jó határidőt szabott.

A világháború előhírnöke.

Mikor egy reggel egy hollandiai szállóban felébredtem, a háziszolga újságot csúsztatott be az ajtóresen és izgatottan bekiáltotta, hogy nagyon érdekes hír van benne. A fontos közlemény címe a „*Serajevo merénylet*” volt.

Azonnal állandó tartózkodási helyemre utaztam.

Másnap Mexikóból a következő táviratot kaptam:

— Közöljétek rögtön az összes útonlévőkkel, hogy a bolt kinyílt.

Ez annyit jelentett, hogy mindazok, akik szervezünkhez tartoznak, lássanak munkának.

Kitört a világháború. Báró S.-ről nem hallottam hosszú ideig semmit.

1914 szeptember elején új külföldi állomáshelyemen táviratot kaptam, hogy ha báró S. személyazonosságát igazolni tudom, utazzam azonnal Németország egyik határszéli

városába. Természetesen gondolkodás nélkül eleget tettem a felszólításnak. Mikor az ottani parancsnokságra érkeztem egy urat mutattak be nekem, akit a pályaudvaron „csíptek el”. Az idegen angol sportruhát, sapkát viselt, barna arca borotvált volt.

A segédtsízt megkérdezte, hogy ez az úr báró S.-e? Nem tudtam azonnal válaszolni. Rendkívül megváltozott a báró külseje, nem ismertem rá. Régebben csak rendes utcai ruhákban láttam a bárót, arcbőre hófehér volt és szemüveget viselt.

Végre a báró vetett véget a keletlen helyzetnek.

A háború kitörése után, Mexikóból San Franciskón keresztül Washingtonba utazott. Az ottani vezérkarnál azal jelentkezett, hogy visszatért Japánból. Most azonban azonnal Európába kell utaznia. De hogyan? Az Óceánon folyton angol gőzösök cirkálnak, az angol tengerészek minden személyszállító hajót átkutatnak. Az amerikai vezérkar azonban erre a nehéz fe'adatra is talált megoldást. A bárónak amerikai útlevelet állítottak ki és egyenesen a londoni amerikai követséghez szóló levéllel látták el. Csomagját hivatalosan lepecsételték és báró S. egy szép napon angol gőzösn Londonba utazott. A hajón hemzsegték az angol katonatisztek és detektívek. Báró S. naponta kártyázott, bridgezett velük, de észrevette, hogy gyanús szemmel nézik. Sikerült azonban nagyszerű nyelvtudásával, kitűnő angol dialektusával megteveszteni ellenfeleit.

Southamptonban kötött ki és tovább utazott Londonba. Itt a rendkívül szigorú vizsgálaton is szerencsésen átesett. A londoni amerikai követségtől azt a megbízást

kapta, hogy utazzék a hágai amerikai követséghez. Csomagjait hivatalosan utána küldték.

Mikor a báró sok viszontagság után végre a rémet határszéli városkába érkezett, ahol tartózkodási helyemet akarta kipuhatolni, a pályaudvaron letartóztatták, mert elfelejtette az angol ruháját valami kevésbé feltűnő német öltözettel felcserélni. Igazolványai természetesen nem voltak, mert azok még a hágai amerikai követségnél levő bőröndjében maradtak.

A báró kiszabadítása után váratlan dolog történt. Rövid idő múlva behívták katonai szolgálatra. Azzal biztatták ugyan, hogy rövidesen felmentik és majd visszatérhet a kémszervezethez, de az Úr nem így határozott. S. báró alig volt tizennégy napig a fronton. Rettenthetetlen bátorsággal küzdött, amíg be nem teljesedett végzete. Egy ellenséges golyó leterítette.

Tiszteletteljes kegyelettel gondolok a hősi halált halt bajtársra. Tehetségesebb emberrel nem találkoztam a kém-szolgálásban.

Les.

(Pályázatnyertes munka.)

Írta: **BATÁR ANTAL** alhadnagy
(Budapest).

Szolgálati Utasításunk 78. §-a a lest szabályozza. A régi utasítások és parancsok fokozottabb mérvben megkövetelték a lestartást, ez azonban bizonyos gépszerűséggel történt, eredménye tehát nem is lehetett akkora, mint amennyi időt szenteltek rá.

Bizonyos, hogy a les igen fontos szolgálati ténykedés, de ezt sem lehet csak úgy vaktában tartani, ha azt akarjuk, hogy ne csak lest tartsunk, hanem, hogy a les folytán eredményt is elérjünk. A vaktában tartott lesnek is lehet ugyan eredménye, de az csak véletlen eredmény.

A les csak úgy ér valamit, illetve csak úgy lehet eredményes, ha a csendőr tudja, hogy azt milyen meghatározott célból tartja. Mindig konkrét, megalapozott célja legyen a lesnek, de akkor aztán tartsa is a lest a csendőr kitaróan, csüggedés nélkül, mert így sok szép eredményt érhet el.

Most néhány esetet fogok ismertetni, melyekben mint járőrvezető, lessel értem el eredményt.

1.

1908. IX. 21-én úti járőrként portyáztunk az ipolysági örsről Drégelypalánk község felé az országúton, mikor Neumann József váci kereskedő azt panaszkolta, hogy a drégelypalánki határban levő Újmajor közelében, ismeretlen tettesek a sötétségben fellopództak a kocsijára s az áruval telt ládája tetejét felfeszítve lopni akartak, de ezt ő észrevette s a tettesek a kocsiról leugorva, elmenekültek. A helyszínt átvizsgáltuk s egy férfikalapot találtunk ott, amelyet a tettes veszíthetett el. A kalap nem a községben általában viselt kalap volt, hanem idegen környéki. Ebből arra következtettünk, hogy a tettesek idegenek lehettek.

Elhatároztuk, hogy lest tartunk a helyszín közelében, hátha a tettes visszajön az elvesztett kalapot keresni. Nem csalódtunk. Mintegy fél órai les után egy óvatosan közelítő alakot vettünk észre az országúton s mikor közelünkbe ért, felugrottunk és hosszabb üldözés után sikerült elfogni. Farkas József nevű cigány volt. Feszítővasat találtunk nála. Beismerte, hogy a ládát ő és Czírok János nevű társa feszítették fel lopási célból. Mikor észrevették, menekülni igyekezett s eközben veszíttette el a kalapját s most annak keresése végett jött vissza a helyszínére.

Társát nem tudja, hol van, de azt tudja, hogy nagybörzsönyi lakos. A vámosmiskolcai örs útján sikerült azt is elfogni.

Az ipolysági örs 1908. évi 380/1908. számú tényvázlatával átadtuk őket az ipolysági kir. ügyészségnek. A kir. törvényszék 1 éven felüli fogházra ítélte őket, mert már rovoztmultúak voltak.

2.

A Fekete Imre törvényszéki bíró és dr. Jagasich Sándor. kir. közjegyző által bérelt gyerki vadászterületen orvvadászok garázdálkodtak. Nevezett urak 1909 október 3-án az ipolysági örsön panaszt emeltek s kérték az orvvadászok kinyomozását. Kalács István nevű járőrtársammal engem vezényeltek ki a nyomozás megejtésére. Szombat este és elég hűvös idő volt. Mindazonáltal a gyerki szőlőhegyen egy kunyhóban estétől másnap reggelig lest tartottunk. Már éppen eredmény nélkül távozni készültünk, mikor egy, majd még egy lövést halottunk s láttuk, hogy egy kukoricásban, tőlünk 3—400 lépésnyire több ember mozog, akik közül egy csakhamar kivált és arrafelé indult, ahol lest tartottunk. Egy orgonabokros élősvény mellé húzódba vártunk s mikor a közelünkbe ért, eléje toppantunk. Puskáját elvettük, igazoltattuk. Kiderült, hogy Málík János ipolysági ácsmester s hogy véletlenül találkozott a gyerki határban Tóth János gyerki kocsmárossal és annak egy ő előtte ismeretlen társával. Azok neki azt mondták, hogy ők vigyáznak a vadászterületre, tehát azonnali távozásra szólították őt fel. Beismerte, hogy nincs vadászjegye s hogy engedély nélkül vadászott az említett területen.

Málíkkal együtt Tóthék után siettünk, de azok észrevéve bennünket, eltávoztak a községbe. A községben természetesen semmit sem akartak tudni Málíkról, de az szemükbe mondta, hogy ők szólították fel távozásra, mint a vadászbérlők megbízottai.

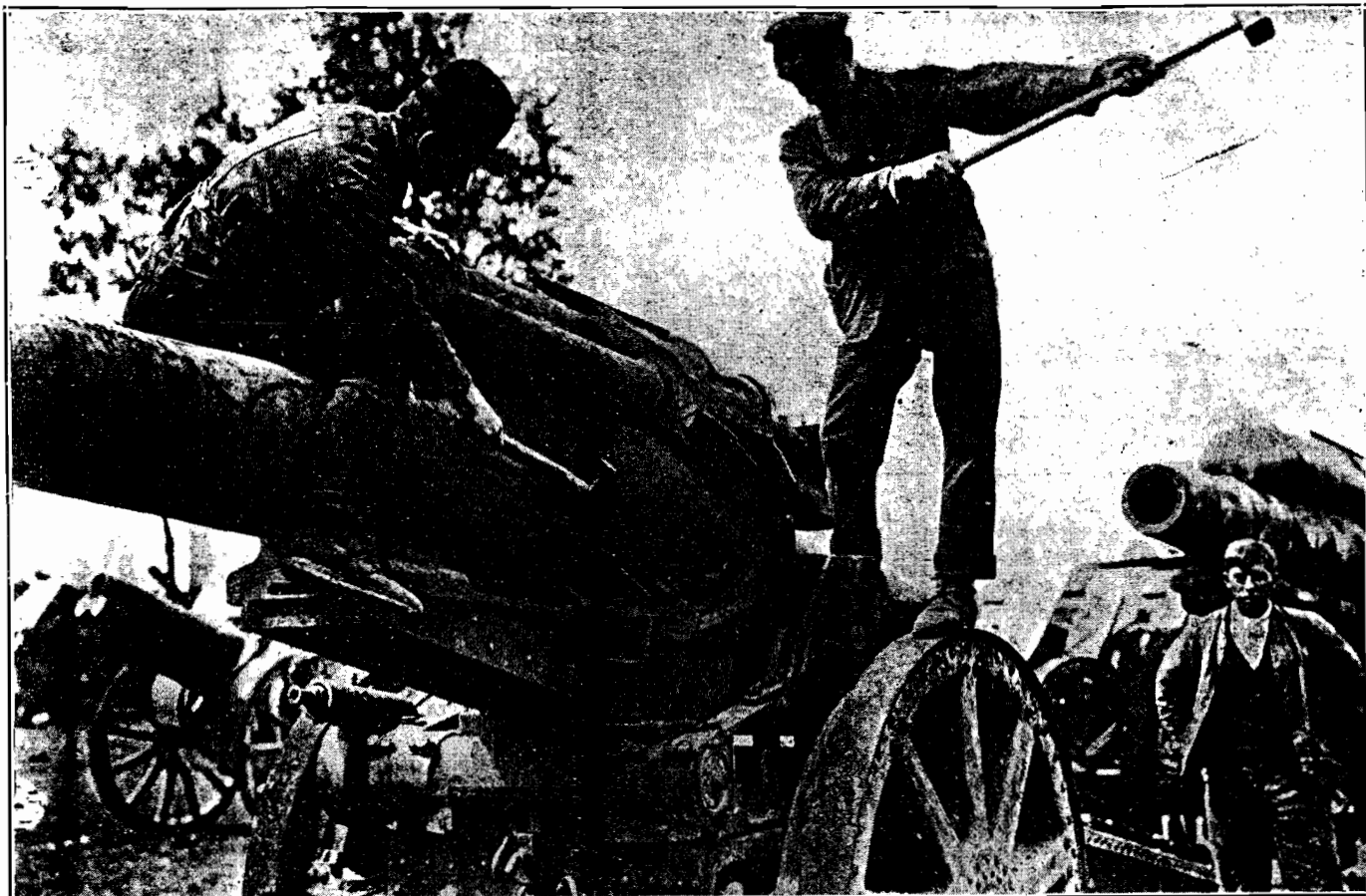
A puskákat a szőlőhegyen, a présházban elrejtve, megtaláltuk. Az ipolysági örs 477/1909. szám alatt az ipolysági szolgabírói hivatalhoz feljelentette őket s jövedéki kihágás miatt az ipolysági m. kir. pénzügyigazgatóságnál is eljárás alá kerültek.

3.

Ipolyságon évente 10 országos vásárt tartottak. Mindig panaszkodtak a vásári árusok, hogy lopják az áruikat, de a legnagyobb vigyázat mellett sem tudják elfogni a tolvajokat. Különösen a ruhanemű-árusokat lopkodták. A következő vásár alkalmával észrevétlenül elhelyezkedtünk egy sátorban s onnan figyeltük a közeli lábbeli és ruhanemű sátrakat. A les nem is volt eredménytelen, mert csakhamar észrevettük, hogy egy vidéki asszony egy pár csizmát a karjára akasztva, eltávozott onnan, de egy másik asszony is utána ment. Mi távolból követtük őket s mikor egy ház kapuján eltűntek, a kéznél tartott két tanuval utánuk mentünk a házba, ahol a legnagyobb meglepetésünkre rengeteg új ruhaneműt és lábbelit találtunk. Kiderült, hogy egy veszedelmes vásári tolvajbandát sikerült ezzel a lessel leleplezni. Sztraka Imrénét és 5 társát, érsek-vadkerti lakosokat és rengeteg lopott holmit őrizetbe véve, az ipolysági kir. ügyészségnek 539/1909. számú tényvázlattal átadtuk, illetve feljelentettük. A kir. törvényszék hosszabb büntetéssel sújtotta őket. A következő vásárokon már nem volt olyan sok a panasz a lopások miatt.

4.

Kerekegyházán 1911-ben Móczár Antal földbirtokosnál ismételtelen előfordult, hogy dohányt csempészték. Bár ez nem tartozott szorosan a mi teendőink közé, egy alkalmával mégis elhatároztuk, hogy lest tartunk a tanya kö-

Szétrombolták a német tüzérséget is...

zelében s megfigyeljük az ottani eseményeket. Portyázás közben önbuzgalomból lest tartottunk október 14-én Korsós János csendőrrel a tanya közelében levő kukoricásban s csakhamar kutyaugatás és emberi sutlogás hallatszott a tanya felől. Két ember jól felpakkolva közeledett felénk. Tettenértük a két dohánycsempészt, akiket tényleírással — 322/1911. szám alatt — a kecskeméti m. kir. pénzügyőri szakaszunk feljelentettünk.

5.

A határrendőrséget 1912-ben megszüntették s a határszéli szolgálatot a csendőrség vette át. Ung megyében is hozzáláttunk a határszéli szolgálat ellátásához. Éjjel-nappal üldöztük az engedély nélküli kivándorlókat, különösen a kivándorlási ügynököket, mert ezek révén mentek ki a kivándorlók. Nem igen sikerült ilyen ügynököt elfogni, mert a lakosság rejtegette őket. Egy alkalommal egy helyen mulatságot tartottak s ott lest tartva, sikerült Bisztráncsik András körözött kivándorlási ügynököt elfogni, akit a rebrényi őr s 1912. április 12-én kelt 136/1912. számú tényvázzal a nagykaposi szolgabírói hivatalnak átadtunk.

6.

1913. X/10-én éjjel, őrjáratportyázás közben Martonos községbe érkeztünk, ahol az egyik szerb kocsmárosnál még éjfél után is világosság szűrődött ki a kocsmaszobából. Az ablakok azonban gondosan el voltak függönyözve s így nem tudtunk meggyőződni arról, mi történik odabent. Neszt sem hallottunk ki az utcára, mégis gyanús volt a dolog. Elhatároztuk, hogy a kocsmába közelében lest tartunk. Ha a kocsmába bezörgöttünk volna, mire az ajtót kinyitják, a gyanús dolgokat eltüntetik.

A lest siker koronázta, mert egyszercsak ki-

nylt az ajtó s eltávozott az egyik vendég, akit a kéznél tartott községi rendőr jelenlétében kikérdeztünk. Előadta, hogy egy társaság ferbli hazárdjátékot játszik, közöttük van a községi adóügyi jegyző is. Zörgetésre kinyitották az ajtót, lelepleztük a tiltott szerencsejátékosokat s a magyarkanizsai őr s 468/1913. szám alatt a zentai királyi járásbírósnak feljelentette őket.

7.

1914 augusztus 19-én a hontmegyei hévmagyarádi őrsről rendes szolgálatban voltunk, mikor a kora reggeli órákban a gróf Wilczek Vilmos uradalmához tartozó majorhoz érkeztünk. A major közelében önbuzgalomból lest tartottunk, hogy megfigyeljük, mi történik az utóbbi időben vizezett tejet szállító majorban? Hosszabb les után láttuk, hogy a cselédség a tejet a kúthoz viszi és vizet önt a tejbe. Közbelépésünkre előadták, hogy Rider Károly ispán parancsára vegyítették a tejet vízzel. Kinyomoztuk, hogy ezt már régóta úzte az ispán s az így megvizezett tejet szállíttatta eladás végett, — anélkül természetesen, hogy arról a gazdaság tulajdonosának tudomása lett volna. — Szolgálatából való elbocsátás lett az osztályrésze a hütlen ispánnak, mi pedig 313/1914. szám alatt élelmiszerhamisítás által elkövetett kihágás miatt feljelentettük az ipolysági szolgabírói hivatalnak.

8.

1914 december 29-én portyázó szolgálat közben a Hont megyei Deménd községben Szügyi Zsigmond kocsmája közelében egy kertben lest tartottunk, hogy megtudjuk, mi történik bent a kocsmában, hol a záróra után még mindig világosság szűrődik ki az utcára. Sikerült hosszabb megfigyelés után megállapítani, hogy tiltott hazárdjátékot üz-

nek. Tanuval bezörgettünk s kiderült, hogy a kocsmáros több fiatalkorúval pénzben 21-est játszott s az apa nélkül maradt fiúkat így erkölcstelen életmódra szoktatta. A fiúk otthon tojásokat lopkodva éjszakáztak és kártyáztak.

A lelkiismeretlen kocsmáros a hévmagyarádi örs 1914. évi 570. szám alatt az ipolysági királyi járásbírósnak feljelentette s kocsmáját szigorú ellenőrzés alá véve, a további kihágásokat megszüntette.

9.

1916 november 3-án Hontfüzesgyarmaton Kulcsár Józsefnél betörés útján hízott libákat loptak. Ajtaját dróttal bekötötték s így hajították végre a lopást, tehát rablásnak minősülő volt a lopás. Nyomozás közben megállapítottuk, hogy a határban cigányok tanyáztak akkoriban s azok lophatták el a libákat. Menekülési irányukat megállapítottuk, de a nagy erdőségben az átkutatás sikerre nem vezetett. Ezért a deméndi határban, ahol az erdő az országútra kisarkallott, lest tartottunk Nagy Mátyás népfelkelővel. Hosszabb les után két cigány jött ki az erdőből, akiket Lakatos György (Csur) és Kotlár József személyében elfogtunk. Kiderült, hogy már megelőzőleg is több betöréses lopást követtek el más örskörletekben, de ezek a lopások kiderítetlenek maradtak. Zsebükben sok ezüst 5 koronást találtunk, hátizsájjukban szalonna és füstölt sertésbűs volt. A hévmagyarádi örs a nyomozás lefolytatása után 726/1916. számú tényvázlattal átadta az ipolysági királyi ügyészségnek s az ipolysági királyi törvényszék 5 évi fegyházra ítélte őket. Szükségesen volt társaikat is megnevezték, később azok is kézrekerültek.

10.

A hévmagyarádi örsön 1917-ben Schreiberger István gazdatiszt panaszt emelt amiatt, hogy az uradalmi szeszyár raktárából a gabonát ismeretlen tettesek lopkodják, de mennyiséget és kárösszeget megjelölni nem tudott.

Többszöri les után végre sikerült a tetteseket kideríteni, még pedig az uradalom cselédsége és a községi éjjeli őr személyében. Ez utóbbi volt az orgazda, hatalmas sertéseket hizlalt a lopott árpán. Ezért „nem vett észre semmit”, mikor kérdeztük, hogy éjszakánként nem lát-e valami gyanusat a gyár környékén. Megszüntek a további lopások. A tetteseket feljelentettük — 139/1917. szám alatt — az ipolysági kir. ügyészségnek s az ipolysági kir. törvényszék rövidebb-hosszabb szabadságvesztésre ítélte a tetteseket.

11.

A hévmagyarádi örsön 1918-ban panaszt tett egy földbirtokos, hogy a szérűben álló kazlaiból ismeretlen tettesek nagyobb mennyiségű takarmányt loptak el. Hosszabb megfigyelés és többszöri les után végre sikerült a tetteseket egy les során tettenérni, P. János és fiai deméndi lakosok személyében. Elmondták, hogy már hosszabb idő óta lopkodták a takarmányt, abból tartották el 2 tehenüket. A bűnjel biztosítása után a tetteseket az ipolysági kir. ügyészségnek 58/1918. szám alatt feljelentettük. Az apát, aki fiatalkorú gyermekeit lopásra tanította, az ipolysági kir. törvényszék többhavi fogházra ítélte.

12.

A világháború alatt éveken át híres katonaszökevény volt Hont megyében Ganács József, akit hiába fogtunk el, ismét megszökött a csapatától. Itthon pedig lopott, csait, sikkasztott, szóval minden csinált, csak jót nem. Az ipolysági szárny őrsi alig győzték a sok nyomozásra vonatkozó parancsot elintézni, de Ganács is egyre óvatosabb lett. Nem lehetett végül már egykönnyen elfogni. Közben persze szaporodtak a büntetendő cselekményei is.

Végre megtudtuk, hogy a szomszédos báti örskörletben lévő Dalmad községhez tartozó egyik majorban lakó rokonánál szokott gyakrabban megfordulni. Sokszor tartottunk lest, de eredmény csak nem lett. Észrevette-e, hogy lessük, vagy más oka volt, nem tudtuk elfogni. Hol itt látták, hol amott, de mire kimentünk, már hült helye volt. Egyszer azonban rajta is beteljesedett, hogy addig jár a korsó a kútra, míg eltörik, mert egy les alkalmával eljött a rokonához s ott elfogtuk. A hévmagyarádi örs 394/1918. számú tényvázlatával átadtuk a lévai m. kir. honvéd állomásparancsnokságnak. Ezután már ritkábban hallottunk felőle, valószínűleg kivitték a harctérre. Mikor aztán vége lett a háborúnak, a csöcselékkel megint felbukkant és rabolt, fosztogatott.

13.

A világháború végén a hévmagyarádi örsről vissza kellett volnuni. A szárnyparancsnokság a kemencei örsöt jelölte ki új beosztási helyemül. Itt már új országhatár volt, mivel a szomszédságban már a csehek voltak az urak. Mint minden új dolgot, ezt a helyzetet is kihasználták a csempészek. Amit csak lehetett, vitték át a tulsó oldalra. Reánk hárult az a feladat, hogy ezt — amennyire az adott viszonyok között lehetséges volt — megakadályozzuk. Portyáztunk tehát az országhatárt s ott, ahol célszerűnek véltük, lest is tartottunk.

Egy portyázás alkalmával — 1919 december 5-én — is lest tartottunk az egyik községen kívül vezető úton és sikerült tettenérni Laufer Miksa és egy társa megszállt területi lakosokat, mikor 8 darab szép szőp lovat és egy kocsit akartak kicsempészni cseh megszállt területre. Értéke 62.950 korona volt.

Beismerték, hogy a lovakat és a kocsit Budapesten vásárolták a Tattersallban s most Pozsony megyébe akarták továbbítani. Mivel a kivitelre elfelejtettek engedélyt kérni a minisztériumtól, a lovakat és kocsit velük együtt őrizetbe vettük és a kemencei örs 491/1919. számú tényvázlatával a vámosmikolai szolgabírói hivatalnak átadtuk. A lovakat a szolgabírói hivatal a balassagyarmati katonai állomásparancsnoksághoz továbbította s ott elkobozták.

14.

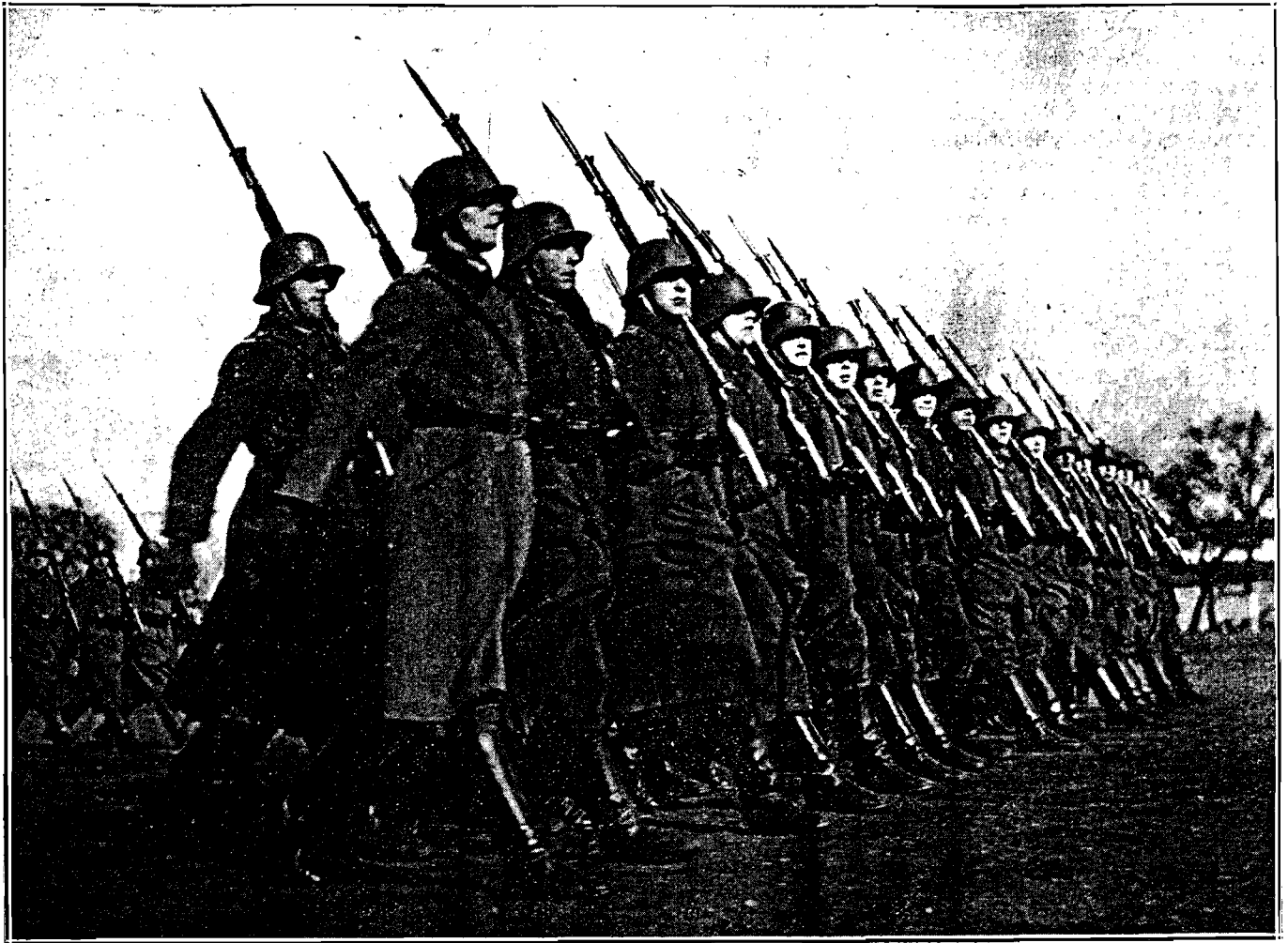
A kemencei örsről egy rendes szolgálat alkalmával, 1919 december 15-én a községen kívüli út mellett, egy híd közelében tartott lesállásnál tettenértük Laczuna János borfői lakost, amint kocsiján 16.000 korona értékű bort akart cseh megszállott területre kicsempészni. Azért tartottunk lest, mert ha az úton portyáztunk volna, már messziről meglátott volna és kocsijával bizonyára elhajtott volna a csempész, de így nem vett észre s mikor a közlünkbe ért, csak akkor léptünk eléje.

A bort a községi előljárósnak adtuk át, míg a tettest a vámosmikolai m. kir. pénzügyi szakasznak 523/1919. szám alatt feljelentettük.

15.

1920 január havában portyázás alkalmával a bernecei határban hajnali lest tartottunk, hogy a cseh oldalról jövőket megfigyeljük. Hosszabb les után hallottuk, hogy egy kocsi zörög egy mellékúton. Eléje kerültünk s megállásra szólítottuk fel. A kocsin Jakus György ipolyviski lakos ült. Mikor megállt, láttuk, hogy a kocsin szálas trágya van. Kérdésünkre, hogy hová viszi a trágyát, azt válaszolta, hogy neki a bernecei határban földje van, oda viszi.

Gyanus lévén a dolog, a trágyát lerakattam s a trágya alatt négy métermázsza cukrot találtunk. Beismerte, hogy

De a német nemzetet nem bírják összetörni.

már régebben csempészi át a cukrot ilyen módon s megnevezte azokat is, akiknek a cukrot átadta.

Jakust a 10/1920. számú tényleírással a drégelypalánkai m. kir. vámkirendeltségnek átadtuk, társait pedig ugyanoda feljelentettük.

16.

Hont megyében, a bernecei határban van a Deszkáspusztá. Szép, nagy erdőségben fekszik. Közel jutott ez is a cseh határhoz. Ott húzódik az erdőben, közel a pusztához. Itt is csempészkedtek s bizonyára ma is csempészkednek. A les tehát itt is célszerűnek mutatkozott. Egy portyázás alkalmával, 1920 április 12-én, a pusztában hajnali lest tartottunk s hosszabb figyelés után Gyenes Ferencét és két társát tettenértük, mikor dohányt akartak átcsempészni.

A kemencei örs 212/1920. szám alatt a drégelypalánkai m. kir. vámkirendeltségnek feljelentette őket.

17.

A kemencei örsről történt kivezénylés alkalmával Királyháza-pusztá közelében az erdei út mellett önbuzgalomból lest tartottunk 1920 április 19-én, mert arról értesültünk, hogy az éjjeli időben ott csempészkedés folyik.

Hosszabb ideig tartó les után tettenértük Tóth Ferencet, midőn nagyobb mennyiségű dohányárut akart átcsempészni az erdőn cseh megszállott területre. A dohánynyal együtt a 250/1920. számú tényleírással átadtuk továbbbi eljárás végett a drégelypalánkai m. kir. vámki-

deltségnek, ahol határvámjövédéki kihágás címén szigorú büntetésben részesült.

18.

Az országhatáron ki- és bejövő áruforgalmat csak bizonyos feltételek mellett engedik meg. Ezzel rendszerint utánjárás és költségek is felmerülnek. Ezért a csempészek a fennálló törvényes rendelkezéseket igyekeznek ki- játszani s mindent elkövetnek, hogy a határon ki- vagy becsempészzenek árukat. Így több a hasznuk, mert a vámot és egyéb költséget megtakarítják. Fokozott felügyelet és ellenőrzés szükséges tehát, hogy — amennyire a létszámviszonyok engedik — a határszéli csempészt megakadályozzuk. Most ezt a szolgálatot főleg a határőrség látja el, 1922 előtt azonban ez is teljesen a csendőrség feladata volt.

A csempészek úgynevezett csempészutakon szoktak átjárni a határon, amely néhol egy-egy tábla kukoricáson húzódott keresztül s így minden nehézség és feltűnés nélkül átléphető volt. Ezért mi is különböző időben és jól megválasztott helyeken lest tartottunk s így az alábbi csempészeteket akadályoztuk meg, illetve a csempészeket értük tetten.

A tásai különítményen 1920 július 17-én egy kis erdőcskében Hirsch Dezső és három társa budapesti lakosokat tettenértük, midőn cseh oldalra gépalkatrészeket és magyar pénzt akartak kicsempészni. A 212/1920. számú tényleírással — bűnjelekkel együtt — átadtuk őket a drégelypalánkai m. kir. vámkirendeltségnek.

1921 július 1-én az Ipoly partján tettenértük Krausz László és négy társa budapesti lakosokat, midőn nagyobb-mennyiségű dohányárut akartak kicsempészni cseh oldalra, hogy onnan cukrot hozzanak be helyette. Bűnjelekkel együtt a 358/1931. számú tényleírással a kemencei m. kir. vámkirendeltségnek adtuk át őket.

1921 július 10-én ugyancsak a téσαι határban levő csempészút közelében tettenértém Ungár Jánost, midőn cseh oldalról cukrot csempészett át magyar oldalra. Bűnjellel együtt a 372/1921. sz. tényleírással átadtuk további eljárás végett a kemencei m. kir. vámkirendeltségnek.

1921 szeptember 22-én a téσαι határban tettenértük Urbán Bélát, midőn cseh oldalról útlevel nélkül átjött magyar területre. Nevezettet jogtalan határátlépésért a 2/hő.—1921. sz. jelentéssel átadtuk a kemencei m. kir. vámrősparancsnokságnak.

Ezeket az eseteket les útján derítettük fel, jól átgondolt terv szerint.

19.

1922-ben vámrőség vette át a határszélén a csendőrségtől a szolgálatot. Bennünket, csendőraltiszteteket, egyelőre otthagytak, hogy bevezessük őket a szolgálatba és kioktassuk a legénységet a határszéli szolgálati teendőkre. Itt is súlyt helyeztünk a kellő időben, éjjel-nappal és különböző helyeken tartandó lesre. Így sikerült tettenérni 1922 március 7-én Szunyogn Andrásné, midőn cseh területre dohányt akart átcsempészni. 15/hő.—1921. tényleírással — bűnjelekkel együtt — átadtuk a vámosmikolai m. kir. vámkirendeltségnek.

1922 március 8-án a téσαι határban egy csempészút közelében tartott les alkalmával tettenértük Iyanics Mihálynét és egy társát, midőn cseh területre dohányt akartak csempészni. 16/hő.—1922. számú tényleírással — bűnjelekkel együtt — a kemencei m. kir. vámkirendeltségnek adtuk át őket.

20.

A soroksári Kisduna-ágban a halászatot Csepeltől—Dunaharasztiig Dr. Somogyi István nyugalmazott tanár és társai bérelték. Sok volt a panasz, hogy orvhalászok garázdálkodnak a Dunán. Az orvhalász éppen olyan szemfüles, mint méltó társa, az orvvadász, s ezért igen nehéz a tettenérés is. Cselhez kell itt is folyamodnia a járőrnek. Lesből kell tettenérni őket, máskülönben már messziről észreveszik a csendőrt és elmenekülnek.

Kellő terepszemle után, jól kiválasztott helyen, ahol nem vettek észre bennünket, többízben is lest tartottunk s így sikerült tettenérni a következőket:

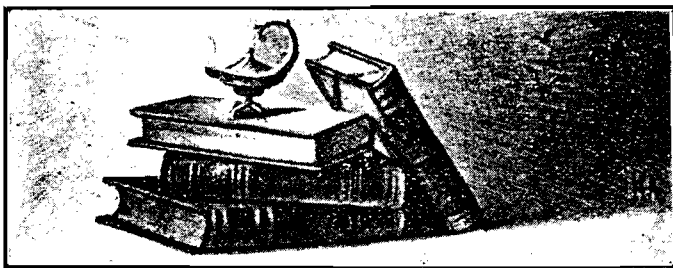
1922 október 3-án Stégner Józsefet és társát, midőn halászejegy nélkül halásznai mentek. A soroksári őrs 766/1922. szám alatt a budapesti központi szolgabírói hivatalnak feljelentette őket.

1923 május 27-én Hertlein Mátyást és 16 társát értük tetten, midőn halászejegy nélkül halásztak. 417/1923. szám alatt a budapesti központi szolgabírói hivatalnak jelentettük fel őket.

1924 július 29-én Horváth Istvánt és két társát értük tetten, midőn halászejegy nélkül halásznai mentek. 698/1924. szám alatt a budapesti központi szolgabírói hivatalnak feljelentettük őket.

*

Ezeket az eseteket mint járőrvezető derítettem ki les segítségével. Természetes, hogy az őrsre beosztott többi bajtársam szintén ért el hasonló eredményeket, mert semmi sem olyan ragadós, mint a példa.

CSENDŐR LEKSZIKON.

1. kérdés. *A gyanúsított 20 q vasúti talpfát lopott. A talpfák a gyanúsított háza mellett vannak lerakva. Minthogy a Szut. 444. pontja értelmében ezeket a tárgyakat bizonyításra lehet felhasználni a bűnvádi eljárásban, őrizetbe vételük megokolt. Minthogy azonban a talpfakészlet elszállítására nehézségbe ütközik, a Szut. 446. pontja értelmében az illetékes községi előjárásnak kellene átadni. Mit tegyen azonban a járőr, ha az illetékes előjárás a helyszínétől 25 km távolságra van és az odaszállítás elég jelentékeny költségbe kerülne?*

Válasz. A járőrnek ily esetben meg kell elégednie azzal, hogy a lopott tárgyat részletesen leírva minőség és mennyiség tekintetében pontosan megjelöli annak megállapításával, hol és mily helyzetben található a lopott tárgy. Igen valószínű, hogy ily esetben a tárgy bizonyító jellege is alig számottevő, hiszen a gyanúsított ilyenkor beismerésben van. Teljesen felesleges tehát ily nehezen a községbe szállítható bűnjelét őrizetbe venni. Legfeljebb a sértettet kell felhívni a tárgyak elszállítására azzal, hogy a bűnvádi eljárás befejezéséig ne használja azokat el. Ha pedig a gyanúsított birtokában marad a fakészlet, őt kell megfelelő figyelmeztetéssel kötelezni az őrzésre.

2. kérdés. *A gyanúsított bemenvén a sértett kocsmahelyiségébe, s sértett pillanatnyi távollétében egy 2 l rumot tartalmazó palackból fél deci rumot kiűszik. A később a helyiségben megjelent sértett észreveszi a palack hiányát, átadja az egész palackot a gyanúsítottnak, hogy most már csak tartsa meg magának az egész palack rumot, minthogy a fennálló közegészségügyi rendészeti szabályok értelmében az üzleti forgalomban többé fel nem használhatja. Mily büncselekményt követett el a gyanúsított?*

Válasz. A gyanúsított cselekménye a Bn. 51. §-ába ütköző kihágás tulajdon ellen, mert 10 pengót meg nem haladó értékű élvezeti cikket lopott. Lopásának az a következménye, hogy a többi rummennyiség is a tulajdonos részére lényeges értékcsökkenést szenvedett, súlyosító körülményként mérlegethető a bíróság által. Az elrontott rumkészletért természetesen magánjogi felelősséggel, kártalanítással tartozik.

3. kérdés. *A kocsmáros, meg akarván várni az üzlethelyiségevel kapcsolatos helyiségben hatósági engedéllyel rendezett színelőadás végét, üzlethelyiségét a hatóságilag megállapított zárórán túl nyitva tartja. Kihágást követett-e el?*

Válasz. A kihágás fennforgása kétségtelen, mert a záróra az üzleti helyiség bezárását, sőt az üzem szüneteltetését jelenti.

4. kérdés. *A járőr feltartóztat egy gépkocsit, mert hátsó számtáblája kívülágilva nincs. A gépkocsivezető menetségül azt adja elő, hogy a körte ütközben égett ki. Minthogy az eset forgalomból útvonalon fordult elő, ki kell-e vonni a forgalomból a gépkocsit, vagy bocsássa útjára a járőr, meglegedve a feljelentéssel a közlekedési rendészeti szabályokba ütköző kihágás miatt?*

Válasz. Ilyen esetben a gépkocsit a forgalomból rögtönösen kivonni nemcsak méltánytalannak látszik, hanem a járőrre bonyolult feladatot róna ennek fogatosításával és ellenőrzésével, tehát a forgalomból kivonást mellőzni kell. Ellenben nyomatékosan figyelmeztetni kell a gépkocsivezetőt, hogy útjában, a legközelebbi helyen, ahol lehetséges, pótolja a hiányt vagy útját a járőr, meglegedve a feljelentéssel a közlekedési rendészeti szabályokba ütköző kihágás miatt.

5. kérdés. *Borcsempészek a közlő vihar elől menedéket keresvén, kinyitják hamis kulccsal egy a Dunán levő cső-*

nakház lelakatolt ajtaját s a csónakházban egy 50 liter bort tartalmazó hordót is elhelyeznek. Mikor kitakarodnak, a csónakházat újból bezárják. Következő el ezzel bűncselekményt a csempészek?

Válasz. A Dunán lévő lezárt, lehorgonyzott csónakház a magánlak fogalmát kimerítvén, tekintve a behatolás módját, a csempészek a Btk. 330. §-ába ütköző magánlakásértés büntetnének gyanújára szolgáltatott alapot. A cselekmény elbírálása a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

6. kérdés. Mit kell érteni hivatalos hajtóvadászaton?

Válasz. A hivatalból elrendelt vadászatról az 1883:XX. t.-c. IV. fejezete tartalmaz rendelkezéseket. A ragadozó vadak elpusztítása végett az ilyen vadászatot a közigazgatási bizottság (az 1929:XXX. t.-c. 58. §-a értelmében a törvényhatóság első tisztviselője, az alispán, polgármester) engedélyezi s egyúttal értesíti a vadászterület tulajdonosát, a belügyminiszternek pedig jelentést tesz. Az ilyen vadászati megtartását az illető terület tulajdonosa vagy bérlője nem gátolhatja meg. A hivatalból való vadászaton, ragadozó vadakon kívül, más vadat nem szabad löni. Aki más vadat lő, az 1883:XX. t.-c. 1. c) 26. §-ába ütköző egyszerű orrvadászat kihágását követi el. Az ily vadászatok során elejtett vad azé, akinek vadászterületén a vadat elejtették. (Gyakori eset, hogy ilyenkor az elejtés helyének földbirtokosa magának tekinti a vadat és eltulajdonítja. Ezzel az eljárással szemben a vadászatra jogosult csak polgári perrel élhet.)

A hivatalos vadászatoknál hajtók gyanánt közreműködni hatósági rendeletre annak a községnek lakosai kötelesek, amelynek érdekében a vadászatot engedélyezték. Ilyen vadászatok hatósági felügyelet alatt vannak s azon a főispán, akadályoztatása esetén az alispán vagy polgármester meghívására olyanok is résztvehetnek, akiknek nincs vadász jogyük.

Oly megyékben, ahol a ragadozó vadak a természeti viszonyoknál fogva nagyon elszaporodtak, pusztításukra, illetve elejtésükre a közigazgatási bizottság felterjesztése alapján jutalomdíjak állapíthatók meg.

Ragadozó vadak (dúvadak): medve, farkas, róka, hiúz, vadmacska, nyest, vaddisznó, borz, nyuszt, vidra, görény, menyét, hörsög, ürge, tengeri nyúl.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Biztosítási csalások kiderítése.

Írta: LAKAT LÁSZLÓ tiszthelyettes
(Kistelek).

(Első díjjal jutalmazotti pályamű.)

Nyomozták: Lakat László tiszthelyettes, Suba Ferenc őrmester, Arany László őrmester és Tóth István csendőr (Kistelek.)

1927 november 27-én Ladányi Bálint* kisteleki lakos, szabómester feljelentést tett az őrsön, hogy 27-ére menő éjjel, midőn családjjával a kisteleki tanyák között lakodalomban volt, készruha-raktárának ajtaját ismeretlen tettes betörte s onnan mintegy 7000 pengő értékű készruhát ellopott. Ladányi 2—3 segéddel és 1—2 inással dolgozott. Túlnyomórészt vásári munkát készített, így raktárában

állandóan kisebb-nagyobb mennyiségű készruha-készlete volt. Biztosítása volt 5000 P erejéig.

A lefolytatott nyomozás nem vezetett eredményre, dacára annak, hogy az őrs minden tagja meg volt győződve arról, hogy nem betörés, hanem biztosítási csalás történt. Bizonyítékokat azonban nem sikerült beszerezni, így az eset a kiderítésének nyilvántartásába került.

Ladányi szabó 1928 március hóban 2500 P biztosítási díjat kapott és ettől kezdve üzlete virágzásnak indult. Én az eset után három hétre kerültem az őrsre, mint új ember. Több ízben puhatoltam az ügyben, de eredményt én sem tudtam elérni. 1928 szeptember hóban őrsparancsnokom távollétében én vezettem az őrsöt és 8-án reggel Arany János őrmestert és Tóth István csendőrt helyi szolgálatba vezényeltem. Mint kintlakó nős, 23 óra tájban a honnlevő legénység ellenőrzésére a laktanyába mentem. Onnan lakásom felé tartva, utamba esett az ipartestület, hova betekintettem, mert ott táncmultság volt. A táncterem ajtajában Ladányival találkoztam, ki szívélyesebben üdvözölt, mint máskor és hívott be a társaságukba. Ebben a pillanatban három tanyai legény hozzámlépett és panaszkolt, hogy a község szélén több fausi legény botokkal megtámadta őket és ezért nem mernek hazamenni. Arra kértek, hogy a községből kísérjem ki őket. Gondolva, hogy közben a járőrrel is találkozom, a legényekkel elindultam. Ladányi is hozzám csatlakozott azzal, hogy szükség esetén segítségemre akar lenni.

A község széléhez érve vagy tíz falusi legényt láttunk, kik a villanylámpák fényénél fölismertek engem mint csendőrt és különböző irányban futva menekültek. Kb. 25—30 lépést én is futottam egy legény után, Ladányi pedig egy másikat vett üzöbe. Üldözés közben Ladányinak nyoma veszett. Kerestem több felé, de nem találtam. Visszamentem az ipartestületbe, de Ladányit akkor még ott sem találtam. Rövid idő múlva utánam érkezett az ipartestületbe és közölte velem, hogy a menekülő legényeket üldözte, majd engem keresett a községben kb. másfél órán keresztül. Néhány perc múlva elköszöntem tőle és hazamentem lakásomra.

Másnap reggel a járőrvezető jelentette, hogy hajnali két órakor Ladányi ruharaktára belülről kigyulladt és az abban volt nagymennyiségű készruhaárúja és nyersanyagkészlete kb. 7000 P értékben elégett. Azt is jelentette, hogy a tűzoltásnál jelenvoltak, csupán néhány drb. félig elégett ruhát sikerült megmenteni és gyanus körülmény nem látszik fennforogni. Én más véleményen voltam. Önkéntelenül eszembe jutott az 1927. évi betörés. A tüzeset nem tetstett nekem, ezért a járőrt utasítottam, hogy a nyomozást vezessék be, a helyszínen újból nézzenek át mindent, emlékeztettem a betöréses lopásra is és közöltem gyanumat, hogy biztosítási csalást látok fennforogni.

A járőr elindulása után ellenőrző szolgálatba vezényeltem magamat és a helyszínen a járőrhöz csatlakozva, átvettem a nyomozás vezetését. Elsősorban azt akartam tisztázni, hogy milyen minőségű és mennyiségű áruk voltak a raktárban elhelyezve és azok hogy oszlottak meg a raktárhelyiségben. Ezeket az adatokat szembe akartam állítani a helyszínen mutat-

A trianoni szerződés igazságtalanságát hirdetem a világnak az elsők között. Álláspontomat nem fogom megváltoztatni, amíg a szükséges jóvátétel nem érkezik meg.

MUSSOLINI.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

kozó égési maradványokkal. Ladányi bemondása szerint a raktár egyik felében 45 vég posztó- és szövetáru nyersanyag, míg a másik felében 130 drb kis-kabát, 140 drb nadrág, 80 drb. télikabát, 120 drb. mellény volt tárolva. Ezeknek az áruknak $\frac{1}{3}$ része a fogasokra, míg $\frac{2}{3}$ része és a nyersanyag, továbbá 1 drb. ponyva a padlóra helyezett deszkákra volt lerakva. Ladányi összerakva tartotta, míg a készruha túlnyomó része azért nem volt — mint rendesen — a fali fogasokra felakasztva, mert 8-án Szentkúton volt a vásáron ruhát áruini, másnap pedig a csanyteleki piacra akart menni és Varga Ede fuvaros és Bernát József inasa az ő parancsára rakták le az árukat a földre. Kilencedikén 2 órára Várnai János fuvarost lakására is rendelte, aki Csanytelekre fuvarozta volna, ha a tüzeset nem jön közbe.

Ezzel a hatalmas árukészlettel szemben, mely állítólag a tűz martalékává vált, a tűz eloltása után megtartott helyszíni szemle alkalmával mindössze elenyésző csekély ham mennyiség, továbbá néhány kisebb-nagyobb égett posztódarab és néhány félig égett nadrág és kabát találtatott. Két öltöny ruhát a műhelyben találtam, melyek elkészítés alatt állottak s így nem égtek el.

A tűz előtt megvolt készlet és az égési maradványok mennyisége között ezek szerint olyan szembeötlő aránytalanság mutatkozott, mely a biztosítási csalásra vonatkozó gyanúmat alátámasztotta.

Ezek után Ladányit a tűz mikénti keletkezésére vonatkozólag kérdeztem ki. Előadta, hogy 8-án 16 órakor vonattal érkezett haza Szentkútról. Varga fuvaros és Bernát József inasa kb. 17 órakor tértek vissza ugyanonnan szekérrel, de ő akkor már az Ajtos-féle kocsmában tartzkodott. A fuvaros és az inas a visszahozott ruhakészletet távollétében berakták a raktárba. 19 órakor a kocsmából hazament és felesége ekkor közölte vele, hogy távolléte alatt 1 öltöny ruhát két kömpöci embernek eladott. Felesége bemondása szerint, a két kömpöci ember cigarettázott a raktárban, tehát az a gyanúja, hogy a tűz ilyen módon keletkezett, mert távozásuk után a raktárt felesége bezárta és aznap este ott már nem fordult meg senki. $\frac{1}{4}$ 21 órakor a feleségével elmentek az ipartestületi bálba. A bálból másnap reggel 2 óráig csak annyi időre volt távol, amíg velem a község szélén a falusi legényeket elriasztottuk. Ez azt a benyomást keltette, mintha alibijét velem akarta volna igazolni. Megállapításaink szerint Ladányi három segédje és Bernát nevű inasa estétől reggelig szintén a bálban voltak s így Ladányi lakásán az éj folyamán csupán 78 éves beteg apja tartzkodott.

Kikérdeztem az összes házhoz tartozókat, szomszédokat, de bővebbet megállapítani nem tudtam. Egyhangúlag állították, hogy Ladányi a házhoz tartozókkal együtt estétől a tűz kiütéséig a bálban voltak és a tűz kiütéséről csak Várnai János fuvarostól értesült, aki 2 órára Ladányi lakására volt rendelve. Várnai a tüzet észrevéve, az utcán lármát csapott, majd az ipartestületbe szaladt Ladányit értesíteni. A bálból sokan a helyszínre futottak a tüzet oltani, az inas, Bernát József, azonban másnap 10 óráig az ipartestület udvarán hevert teljesen részegen. Furcsa volt, hogy Ladányi 2

óra fuvarost rendel a lakására, de erre az időpontra nem tér haza. Ez irányban feltett kérdésre azt felelte, hogy jól mulattak. Varga Ede fuvaros és Bernát inas igazolta, hogy a Szentkútról előző nap délután visszahozott ruhát ők rakták be a raktárba, továbbá azt is, hogy azonkívül akkor a nagymennyiségű nyersanyag is ott volt. A két kömpöci egyén is megerősítette, hogy 8-án estefelé Ladányi feleségétől egy öltöny ruhát vettek s ez alkalommal a raktárban cigarettáztak. Várnai János pedig egyebet nem tudott, minthogy 9-én 2 órakor Ladányi lakásához érve hiába zörgetett, választ nem kapott, de az udvarról füstszagot érzett, átmászott a kapun és ekkor látta, hogy a raktár belseje ég. Azonnal felébresztette az öreg Ladányit, aki közölte vele, hogy fia, a szabó, hol tartózkodik, mire az ipartestületbe szaladt őt értesíteni. Az oltásnál résztvevő tűzoltók és a lakosság közül többet kikérdeztem, kik állították, hogy nagy belső tűz lehetett, mert csupán néhány drb. részben elégett ruhát lehetett megmenteni. A szomszédok azt igazolták, hogy a tűz 8-án 21 órakor már éghetett, mert mielőtt lefeküdtek, az udvaron füstszagot éreztek, de ekkor annak különösebb jelentőséget nem tulajdonítottak. A tűz ezek szerint már 21 óra előtt keletkezhetett. 2 órakor fedezték fel, tehát akkor az égés már 5—6 óra hosszat tarthatott. Ezzel a megállapítással az a gyanúm, hogy Ladányi velem akart alibit igazolni, megdől. A biztosítási csalásra vonatkozó gyanúmat azonban továbbra is változatlanul fenntartottam, mert zárt helyiségben 5—6 óras tűz sem végezhet olyan pusztító munkát, hogy annak a Ladányi által bejelentett hatalmas árumennyiség teljesen áldozatul eshessen és abból csak a helyszíni szemle alkalmával talált elenyésző csekély mennyiségű égési maradványokat hagyja meg.

Már három napja folyt a nyomozás, midőn Ladányi a községházán felkeresett és fölényes modorral fejletéssel fenyegetődzött, mert szerinte a nyomozással üzletének jóhírnevét veszélyeztettem. Ekkor közöltem vele, hogy alapos gyanú alapján fel fogom jelenteni, mert hihetetlen kismennyiségű hulladékok maradtak vissza a nagymennyiségű ruhakészletből. Megemlítettem azt is, hogy a biztosító társaság kiküldöttei is ezen a nézetten lesznek.

15-én, a reggeli vonattal megérkezett a biztosító társaság két tisztviselője, kik egyenest a laktanyába jöttek érdeklődni. Közöltem velük gyanúmat és a nyomozás eredménytelenségét, majd társaságukban a helyszínre mentem. Ott mindjárt észrevettem, hogy a helyszínen változás történt. Kétszer annyi égett hulladékot láttam ugyanis, mint az előző helyszínelésnél. Nem szóltam semmit. A kiküldöttek Ladányival és ügyvédjével egyezkedni kezdtek, de Ladányi 5000 P-öt követelt, míg a kiküldöttek csak 2500 pengőt ajánlottak fel s így nem tudtak meg egyezni. A nyomozást közben más irányban folytattam. Aból a feltevésből indultam ki, hogy Ladányi árukészletének nagy részét el kellett, hogy távolítsa a raktárból, mert különben a csalás nem jelentett volna számára hasznot. Fáradtságos puhatolás után megtudtam, hogy inasa, Bernát József kerékpáron egy nagy csomagot vitt Félégyháza felé. Kikérdeztem az inast, aki előadta, hogy Hevér István pálmonostori lakosnál járt ruhát próbálni. Az inast elbocsájtottam és nyomban Ladányi lakására mentem, de a műhelyben az elkészítés alatt álló két öltöny ruhát ugyan olyan állapotban találtam, mint az első helyszínelés alkalmával, tehát kizártnak tartottam, hogy az inas ruhapróbálás végett járt volna Pálmonostoron. Az inas közölte azt is, hogy a kérdéses Hevér nevű egyén Pálmonostoron a Kerekes-féle korcsma közelében lakik. Másnap 3 órakor

Úgy éreztük, hogy a tiltakozás igazságát maga a Duna súgja felénk, amely a magyar határ különböző bonyodalmaikat a legkézzelfoghatóbban dokumentálja.

GANDREY RETY, publicista.

Suba örmesterrel kivezényeltem magam és Pálmonostorra mentem. A Kerekes-féle korcsmánál mindjárt megtudtam, hogy Hevér nevű embert ott nem ismernek, ellenben az inas szülei ott a közelben laknak. A korcsmáros azt is közölte, hogy az inas 13-án szülei tanyáján járt és ez alkalommal kerékpárjára egy nagy csomag volt felkötve. Ugyanezt a csomagot aznap estefelől visszavitte Kistelekre az inas, ugyanis jövet és menet is megivott nála 1—1 kis pohár pálinkát és így módjában volt a csomagot megfigyelni. Hogy mi volt a csomagban, azt nem tudta. Ezután az inas szüleinek tanyájára mentem, ott azonban a szülők és felnőtt családtagok tagadták, hogy fiúk 13-án otthon járt és oda kerékpáron csomagot vitt volna. Mint később kiderült, az inas még ugyanazon nap éjszaka másodszor is megfordult szülei tanyáján, kiket megkért, hogy a csendőrök érdeklődése esetén 13-ai látogatását kereken tagadják le. Miután Bernát szülei tagadták, hogy 13-án inasfiúk otthon járt volna, házkutatást tartottam náluk és a kamrában egy nadrágot és egy kabátot találtam, melyek meg voltak pörkölödve. Erre id. Bernát beismerte, hogy fia 13-án tényleg volt náluk és ezen tárgyakat hozta magával. A két drb. ruhát őrizetbe vettem, Bernát Jánost és feleségét pedig Kistelekre magammal vittem. Kistelekre érve Ladányit és Bernát inast a község házára hívtam és nekik az idb. Bernát tanyájáról magammal hozott égettruhákat megmutattam. Ladányi ekkor beismerte, hogy ezt a két drb. ruhát a tűzoltás alkalmával mentették meg és azokat ő küldte ki az inassal kerékpárral annak szüleihez. Az inas ugyanazt adta elő. Ekkor egy másik járőrt vezényeltem ki a község házához gyanúsítottak őrzésére, én pedig a két drb. ruhát Ladányival és inasával ugyanúgy becsomagoltattam, mint azt ők annakidején tették, majd a csomagot kivittem Pálmonostorra és megmutattam Kerekes korcsmárosnak. A korcsmáros kijelentette, hogy az inas által 13-án szülei lakására, majd onnan Kistelekre vissza vitt csomag legalább hétszerte nagyobb volt. Visszamentem Kistelekre és újból kikérdezés alá vontam mind a négy gyanúsítottat, de azok előbbi előadásukon nem változtattak. A gyanúsítottak már második napja őrizetben voltak és láttam, hogy különösen Bernátné nagyon lesújtva érzi magát. Újból kikérdezés alá vontam, míg végre elszólta magát, hogy Ladányi szabó, két-három esetben az ő férjét is felfogadta fúvarosnak vásárok alkalmával. 1927. őszén Ladányi nagyobb mennyiségű ruhát is elhelyezett náluk, de csak azért, mert az árut tőlük Pálmonostorra és Szentkútra közelebb volt fuvarozni a piacra, mint Kistelekről.

Felszólítottam Bernátnét, hogy nevezzen meg pár darab különleges ruhadarabot, mire Bernátné többféle színű ruhadarabot, köztük 10 darab bőrkabátot is megemlített. Az 1927. évben történt betöréses lopás eseténél 10 darab bőrkabát veszett el, ami a fogalmazványból is pontosan kitűnt. Előadta az asszony azt is, hogy az áruk 1927. késő ősztől kb. ápriliséig voltak tanyájukban elhelyezve fent említett célból. Arról, hogy annakidején Ladányitól nagyobb mennyiségű ruhát elloptak volna, nincs tudomása. Arra azonban emlékezett, hogy a 10 darab bőrkabátból tavaszig csak kettőt adtak el, 8 darabot vissza szállítottak olyan formán, hogy férje az összes ruhát a kiskunhalasi vásárra fuvarozta és onnan a vásár után Ladányi lakására vitte vissza; ez kb. áprilisi derekán történt. Hosszas kikérdezés után beismerte Bernátné azt is, hogy fia 13-án, midőn kerékpáron lakásukon járt, a csomagban a két darab ru-

hán kívül posztó- és szövethulladékokat is hozott. A ruhadarabokat a kemencébe rakott tűznél megpörkölte és azután visszavitte Kistelekre, azt azonban nem tudja, hogy ezzel mi volt a céljuk.

Ekkor Ladányit fogtam kikérdezés alá, ki beismerte, hogy az inassal egy csomag posztó- és szövethulladékot kiküldött az inas szülei tanyájára, ki azt ott megpörkölte és visszahozta. A megpörkölt hulladékokat a tűz színhelyén visszamaradt égett hulladékokkal összekeverte, hogy a kiküldött tisztviselők több hulladékot találjanak, arra azonban nem számított, hogy én is megjelenek velük a helyszínen és észreveszem a változást. Tovább tagadta azonban, hogy egyéb bűnös cselekményt is elkövetett volna. Egész napon át eredmény nélkül folytattam a kikérdezést. Az őrizetbe vett 2 darab ruhát és a megpörkölt posztó- és szövethulladékoknak a helyszínen maradt hulladékokkal való összekeverését, kevés bizonyítéknak véltem. A bőrkabátok révén törekedtem további eredményt elérni. Azt gondoltam, hogy ha sikerül az 1927. évi „betörésről” lerántani a leplet, akkor a gyűjtogatással elkövetett biztosítási csalás kísérletét sem lesz nehéz kellő bizonyítékokkal alátámasztani. Ezért mindazon segédek, kik 1927. ősztől Ladányinál dolgoztak Szegeden és Kiskunfélegyházán felkutattam, de ők is csak annyit tudtak, hogy a betörés alkalmával 10 darab bőrkabátot is elloptak, de mivel Ladányi ruharaktárába csak Bernát inasnak volt szabad bejárata, így nem tudták, hogy az ellopott bőrkabátokból került-e vissza Ladányihoz; azt azonban kijelentették, hogy 1927. évben történt lopás után bőrkabát nem készült Ladányi üzletében. Ezután újból Pálmonostorra mentem, ott a község házában, korcsmákban és tanyái körökben igyekeztem megállapítani, hogy kik viselnek bőrkabátot. 15 ilyen embert sikerült összeszednem. Felkerestem őket és köztük találtam egy pálmonostori lakost, aki 1927. karácsony hetében a pálmonostori piacon 1 darab fekete bőrkabátot vett Ladányitól. A bőrkabátban még benne volt Ladányi neve is. A tanú a vétel után 1 hétre visszavitte Ladányinak a bőrkabátot és azt 5 pengő ráfizetéssel 1 sárga bőrkabáttal cserélte. A csere idb. Bernát tanyáján történt és a tanú határozottan állította, hogy akkor Ladányinak 9 darab bőrkabátja volt Bernát tanyáján. Ezenkívül a tanú ott nagyobb mennyiségű egyéb készruha-készletet is látott. A cserénél vele volt egyik barátja is. A két tanut és a bőrkabátot magammal vittem Kistelekre. A kabátot felmutattam mind a négy gyanúsítottnak. Ladányi ekkor beismerte, hogy 1927. évben bejelentett lopás tényleg nem történt meg, azt azonban tovább tagadta, hogy a tűzokozásnál bármi bűnös cselekménnyel közreműködött volna. Ezután újból Bernátnét vontam kikérdezés alá, de inas fiát is behívtam és jelenlétében kérdést intéztem hozzá a bőrkabát cseréről. Ezután Bernátnét járőrtársammal kikísértettem a szobából, ki eközben a küszöbről odakiáltotta fiának, hogy „ha ártatlanul valamibe belekeversz, a küszöböm nem léped át”. Az asszony távozása után az inast kérdeztem ki, kinek lelkére beszélttem. Ez hatott. Könnyezve jelentette ki, hogy szülei teljesen ártatlanok, azonban Ladányival és feleségével ők követték el mindkét bűncselekményt az alábbiak szerint:

1927. évben a lopás előtt kb. két héttel Ladányi

KI TUDJA?

Mikor gyilkolták meg gróf Mailáth György országbíró?

megfogadta apját fuvarosnak és az összes készruha-készletet elfuvarozta a pálmonostori piacra. Onnan az árukat szülei tanyájára vitték és egy üres kamrában helyezték el azon ürüggyel, hogy itt a téli évszakban közelebb lesz a pálmonostori és szentkúti piacokhoz, mint Kisteleken. A ruháknak kb. egyharmad részét azon télen fentemlített hetipiacokon Ladányi eladta, míg a többi a biztosítási összeg felvétele után, kb. 1928. április hóban a kiskunhalasi vásárra fuvarozta és onnan Kistelekre hozták vissza. Ettől kezdve a raktárhelyiségbe csak neki volt szabad bemenni, a többi segédeknek nem, nehogy valakinek a sok készruha-áru feltünjön. Beismerte továbbá, hogy 1928. szeptember első napjaiban gazdája a sertésólba két méter gödröt ásatott vele a ruhaelrejtés céljára. 8-án Varga Ede fuvaros kisebb mennyiségű készruhát elszállított a szentkúti búcsúra, ő is a kocsival ment és jött. Gazdája mindkét utat vonattal tette meg. Aznap 17 óra tájban érkeztek haza Szentkútról, Ladányit nem találták otthon, így a ruhát távollétében helyezték a raktárba. Ladányi 19 óra tájban érkezett haza, mikor is Ladányi, a felesége és ő néhány darab kivételével a raktárban volt készruhát és nyersanyagot a sertésólba elkészített gödörbe rakták, földdel letakarták, majd egy csomó szalmát tettek a tetejére és egy másik sertésólból abba zárták bele a sertéseket. Ezután mindannyian felkészültek és elmentek az ipartestületbe, a bálba.

Távozásuk előtt — 20— $\frac{1}{2}$ 21 óra lehetett — gazdája rendelkezésére lehozott a padlásról egy zsák posztó és szövet hulladékot, mely évek során gyült össze és azt a ruharaktár padlójára halmozva meggyújtotta. Aznap este 5 pengőt kapott Ladányitól és a bálban annyira berugott, hogy az ipartestület udvarán aludt másnap 10 óráig s így nem is volt jelen a tűzoltásnál. Az első nyomozás befejezése után, vagyis szeptember 13-án a padláson volt posztó- és szövet-hulladékból egy félzsákravalót, gazdája parancsára kivitt szüleinek pálmonostori tanyájára, ott a kementébe tüzet rakott és megpörkölte és úgy hozta vissza Kistelekre. Ladányival ezután ezt a hulladékot a tűz színhelyén maradt hamu közé keverték. Ezt azért tették, mert a nyomozás alkalmával és állandóan hangoztattam, hogy a nagymennyiségű ruhából kevés hulladék maradt és ezért a biztosító társaság kiküldötteit jobb és meggyőzőbb képpel akarták fogadni. Előadta még, hogy szüleinek ezekről a tényekről nem volt tudomása. Ladányi titoktartásra kötelezte és azt ígérte neki, hogy ha felszabadul és önálló lesz, üzletet rendez be részére.

Az inas beismerését Ladányi elé tártam, ki tovább tagadta, hogy az áru a sertésólba volna elásva. Ladányit és az inast ekkor a lakására kísértem és a sertésólat velük felásattam. 38 vég posztót és szövetet, 128 kiskabátot, 135 drb. nadrágot, 115 drb. mellényt és 72 drb. télikabátot találtunk, köztük az a 8 drb. bőrkabát is megkerült, ami a színlelt betörés alkalmával vészelt el. Ezután Ladányi fent vázoltak szerint töredelmesen beismert mindent, közben azt is, hogy midőn velem a falusi legények üldözésénél segédkezett és onnan eltűnt, — lakására ment haza és meggyőződött róla, hogy a tűz ég-e, de az is nyugtalanította, hogy a ház is meggyullad és ágyban fekvő apja bent ég. A fuvarost csak azért rendelte hajnali 2 órára a lakására, hogy ilyen módon a fuvaros fedezze fel a tüzet.

A sertésólban előtalált ruhát őrizetbe vettem, a

község előjáróságának átadtam, amit később a szegedi kir. törvényszék elárvereztetett. 1800 pengő folyt be érte.

Mivel azon időben a gyujtogatásra rögtönítelő bíraskodás volt kihirdetve, Ladányit és Bernátot gyujtogatásért elfogtam, míg Ladányinét, idős Bernát Jánost és feleségét bűnrészességért, illetve bűnpártolásért feljelenttem. A vádtanács az ügyet rendes bíróság elé utalta.

1931. évben Kisteleken megtartott helyszíni főtárgyalás alkalmával a szegedi kir. törvényszék család bűntette miatt Ladányit 1 évi és három napi börtönre, Bernát János inast 8 havi börtönre, Ladányinét 4 havi fogházra ítélte. id. Bernát Jánost és feleségét azonban a bűnpártolás vádjára alól felmentette. Az elítéltek büntetésüket most töltik a szegedi Csillag-börtönben.

*

A biztosítási család a modern bűnözés kedvelt és mindinkább elterjedő formája.

Nyomozása különösen azoknál az eseteknél, ahol a család a gyujtogatást használja fel eszközül, meglehetősen nehéz. A tűz pusztító hatása sok áruló nyomot megsemmisít. Éppen azért a helyszíni szemlét fokozott alaposággal kell megtartani, hogy azt a keveset, amit a helyszín nyújthat, teljes egészében ki lehessen aknázni. Ilyen módon gyakran jutunk jól használható adatok birtokába. Ennél az esetenél az égési maradványok csekélységének, a tulajdonos által bentégettnak jelzett nagy árumennyiséggel való szembeállításával szolgáltatta az első alapos gyanúkat.

A csalónak nem volna haszna, ha a tűznek tényleg nagyobb értékek esnének áldozatul. A csaló tehát vagy nem létező értékek pusztulását jelenti be (pl. olyanokét, melyek egyáltalában nem is voltak birtokában vagy pedig meg voltak ugyan, de azokat már előzőleg kiárusította stb.), vagy ha az értékek a család elkövetése idejében tényleg megvoltak úgy azokat a gyujtás előtt biztonságba helyezi. Ez az a pont, melyet a nyomozásnak ki kell használni.

Azt, hogy milyen áruk voltak a tűz időpontjában a csaló birtokában, az üzleti könyvekből, papirokból, a személyzet és tanúk bemondásaiból tisztázni lehet. Ha a csaló árut rejtett el (szállított el), úgy vagy erre vonatkozólag sikerül adatokat szerezni vagy pedig arra, midőn a csaló az árukat a rejtkehelyből újból előveszi.

Ha tüzesetnél biztosítási család gyanúja merül fel, a „sértett” viszonyait, multját a tüzesetet megelőző időben, a tüzeset alatt és azután tanúsított magatartását részletes felderítés tárgyává kell tenni. Ez az eljárás sok egyéb használható adatokon kívül rendszerint napvilágra hozza az indítóokot, tehát pl. azt, hogy az illető el volt adósodva, üzlete csőd előtt állt, a közeljövőben nagyobb fizetési kötelezettségnek kellett eleget tenni, ellene árverés volt kitűzve, üzlete kibővítésének gondolatával foglalkozott, de hitelt nem kapott stb.

A csaló biztosra akar menni, ezért alibijét rendszerint túlgondosan előkészíti, ami szintén gyanút kelthet. A biztosítás megkötésének időpontja, továbbá a biztosítás tárgyának értéke és a biztosítási összeg egymáshoz való viszonya szintén útmutatással szolgálhat.

Sokszor a gyujtogatáshoz használt eszközök (pl. petróleum, benzín stb.) beszerzése válik a csaló áruló-jává.

A leírt nyomozás tervszerűség, lelkiismeretesség és szakértelem szempontjából mintául szolgálhat.

Harmincéves „Az Őrszem”.

A honvéd altisztikar lapja, a Csendőrségi Lapok honvédségi testvérlapja, az Őrszem fennállásának harmincéves fordulóját ünnepli. Csendben és szerényen, de annál bensőségesebben.

Harminc esztendő az ember életében emberöltő. Egy szaklap életében is akkora forduló, amekkorával nem sok dicsekedhetik.

Ha nem fűzne is az Őrszem-hez az érzelmi közösségnek annyi szála, amennyi minket, mint a csendőr altisztikar lapját hozzáfűz, akkor sem szabadna a szép évfordulót ünneplők sokasága közül hiányoznunk. A bajtársi és őszinte, baráti kapcsolatok mellett azonban utunk párhuzama és céljaink azonossága egymás szoros, meleg közelségébe állított. Itt állunk tehát most, az évfordulón is.

Honvédségünk egyik legértékesebb rétegének, mindig biztos támaszának és pillérének: az altisztikarnak szellemi és lelki művelődését tűzte ki életcéljául az Őrszem. Legelső és azóta is egyedüli volt a sokszorosán bizonyított igazság felismerésében, hogy a tisztikar munkája sohasem lehet tökéletes, ha azt szakismereteiben a kor színvonalán álló, erkölcsiekben pedig idedőlok magaslatait kereső altisztikar nem támogatja. Ennek az altisztikarnak a megteremtése, szoros kari összefűzése és megtartása volt az Őrszem nemes hivatása megindulásától a mai napig.

A letűnt harminc esztendő csak időben jelent harminc esztendőt, munkában, küzdelemben, de érdemekben is sokkal többet. Az utóbbi évtized nehézségei, megpróbáltatásai megkettőzték az esztendőket s nem is lehet mértékegységet találni ahhoz, hogy egy mostani esztendő eseményeit, küzdelmeit a békemultnak miféle időtartamához mérjük. Aki ma megtartja a lelkeket, aki a hitet, az erőt és kitartást szolgálja és a csüggedés, a kétségbeesés veszedelme ellen folytat küzdelmet, az hősiességét végzi, mint a rőzse-kötöző az alámosott Tiszagáton. És hogy mindeme nehézségek dacára is őrhelyén éri a harminc esztendő az Őrszem-et, az annak a bizonyítéka, hogy ezt a kiváló lapot nemcsak az odaadása és a lelkesedése, de az eredményei is nélkülözhetetlenné tették.

De a harmincéves évforduló nemcsak az Őrszem ünnepe, hanem főszerkesztőjének, De Sgardelli Caesar alezredes úrnak személyes jubileuma is, mert a lapot harminc évvel ezelőtt De Sgardelli Caesar alezredes úr teremtette meg és a mai napig, megszakítás nélkül ő szerkeszti. Ez a ritka esemény még szebbé, még kedvesebbé teszi az évfordulót. Nemcsak a lap megalapítása, hanem életének, történetének minden eseménye, minden kis mozzanata a Sgardelli alezredes úr nevéhez fűződik. Hogy a harminc hosszú év nehézségei, akadályai az erejét el nem fogyasztották s hogy ma is a régi, fiatal hittel és kitartással halad a maga útján, azt olvasóinak szeretetteljes támogatásán kívül csak a maga lelkesedésének, kitartásának és

— ha szabad elismernünk — egészen kiváló szerkesztői képességeinek lehet köszönni. Kevés szerkesztőt fűz olyan meghitt kapcsolat az olvasóihoz, mint Sgardelli alezredes urat, a honvéd altisztikar hivatott szellemi vezérét. Olyan ember számára, aki kora ifjúságától kezdve egész életét ilyen cél szolgálatába állította, nincs ennél szebb jutalom.

Fogadják az Őrszem és nagyrabecsült főszerkesztője, De Sgardelli Caesar alezredes úr e testvéri évfordulójuk alkalmából a Csendőrségi Lapok őszintén átértett szerencsekívánatait.

A karácsonyi ünnepek és az újesztendő alkalmával számos olvasónk keresett fel jókívánságaival. Fogadják köszönetünket kedves megemlékezésükért. Mi is boldog újévet kívánunk minden olvasónknak.

Hadifoglyok hamvainak elszállítása. A világháború alatt a csóti hadifogolytáborban elhalt és a csóti hősi, illetve hadifogoly temetőben eltemetve volt 283 olasz hadifogoly maradványait Olaszországból kiküldött bizottság közbejöttével pihe-nőhelyükről felvették és december 1-én Budapestre szállították, honnan később hazájukba viszik őket.

A 7. honvéd vegyesdandár nyomoronyhító akciója. A miskolci vegyesdandárparancsnokság és alárendelt alakulatai a polgári nyomoronyhító akcióba bekapcsolódva, laktanyáikban december hó 1-től öt hónapon át naponként megfelelő számú meleg ebédet fognak kiszolgáltatni az inségeseknek. A dandár helyőrségeiben naponta 296 inségest látnak el, öt hónapon keresztül tehát 44.696 bőséges adagot osztanak ki. Ezenkívül egész éven át naponként 49 ebédet és 32 vacsorát adnak a tanulóifjúságnak, végeredményben tehát 94.000 ebédet és vacsorát adnak az inségeseknek.

Dícséreték. A m. kir. Belügyminiszter Úr dícsérő okirattal látta el: A budapesti I. kerületben: Gálos Sándor g. th.-t, mert 30 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különféle beosztásokban mindenkor, főként azonban a központi gazdasági hivatalban irdoi segéd munkási minőségben gaztudással, ügybuzgó lelkiismeretességgel és igen eredményesen működött. — A csendőrség Felügyelője dícsérő okirattal látta el: A budapesti I. kerületben: Gyetvai István, Bükkös Márton th.-eket, Kelemen János, Idrányi László, Lénárt Imre, Dombóvári Gyula törm.-eket és Zuvodi Gyula örm.-t, mert különleges és felelősségteljes szolgálatban, több éven át, hazafias érzéstől áthatott igen lelkiismeretes és odaadó tevékenységet fejtettek ki; Arvai Géza, Kertész Ferenc, Ivicz Ferenc, Domonkos Gyula és Farkas László th.-eket, mert mint őrsparancsnokok, egy, az állami és társadalmi rendre veszélyes nagymérvű szervezkedés felderítése és megszüntetése körül, fáradságot nem ismerő kitartással, kimagasló buzgósággal, igen eredményes tevékenységet fejtettek ki. — A szegedi V. kerület állományából: Werli Márton g. th.-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig, mint törzsgazdasági hivatali segéd munkás köteleességét mindenkor ernyedetlen szorgalommal, kiváló szolgálati készséggel és igen jó eredménnyel végezte. — A budapesti I. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: A III. kerület állományából: Halmos István örm.-t, a IV. kerület állományából: Jeles Ferenc örm.-t, a V. kerület állományából: Tóth István III. törm.-t és a VI. kerület állományából: Görbedi András, valamint Rozsnyai György örm.-eket azért, mert 1931, 1932. és 1933. években a Kormányzó Úr Ó Főméltóságának gödöllői tartózkodása alatt oda vezényelve, Ó Főméltósága személyes biztonsága érdekében fáradságot nem ismerő buzgalommal, odaadással, lelkiismeretességgel és fegyelmelzettséggel teljesítették fáradszó és felelősségteljes szolgálatukat. — Továbbá Úrge András th.-t, mert 20 évet és Batori Lajos th.-t, mert 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított és mint az I. osztályparancsnoksághoz beosztott segéd munkás, kötelmeit ügybuzgalommal és jó eredménnyel teljesítette. — Nyilvánosan megdicsérte: Pataki József th.-t, Pomázi Károly, Varga Lajos törm.-eket, Peire Mihály örm.-t, Csuka István és Dézsi Béla cs.-t, továbbá a III. kerület állományából: Csap Mihály örm.-t, a IV. kerület állományából: Fehér Sándor és Szekeres János cs.-t, az V. kerület állományából: Kovács Károly th.-t, Balogh György törm.-t, Kaposi Pál örm.-t, a VI. kerületi állományból: Pásztor Béla cs.-t azért,

mert 1931., 1932. és 1933. években a Kormányzó Úr Ó Főméltósága gödöllői tartózkodása alatt a különítményhez vezényelve, Ó Főméltósága személyes biztonsága érdekében, fáradságot nem ismerő buzgalommal, odaadással, lelkiismeretességgel és fegyelmezettséggel teljesítették fázasztó és felelősségteljes szolgálatukat; továbbá *Drotner Lajos* törm.-t, mert 11 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt kötelességtudással látta el és jó magaviseletet tanusított;

A debreceni VI. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: *Farkas Károly* és *Papp István* törm.-eket, a Szabolcs vármegyében 1933 július 9-én bekövetkezett árvízveszély alkalmával tanusított gyors és erélyes fellépésükért, önálló intézkedéseikért és fáradságot nem ismerő értékes tevékenységükért; *Tamás László* th.-t, mert a kincstári lovak gondozása, ápolása és kitünő erőállapotban tartása terén értékes tevékenységet fejtett ki.

A Magyar Atlétikai Szövetség keleti kerülete oklevelet adott ki, mely szerint az 1933 október 6-án a világháborúban hősi halált halt névtelen hősök és az aradi 13 vértanú emlékére Debrecen városon keresztül rendezett kegyeleti staféta futóversenyen a m. kir. debreceni VI. csendőrkerület csapata, melynek tagjai: *Bere Lajos, Buzi Balázs, Palotás Mihály, Krasznai József, Lencz Ferenc, Nagy Lajos, Palotás Pál, Schrempf Ferenc, Szilágyi Imre* és *Tálcu László* prbc.-k voltak, a katonai és közrendészeti szervek csoportjában első helyezést ért el.

A volt Nádor-huszárok emlékünnepe Egerben. Kegyeletes emlékünnepet ültek Egerben a volt 12. Nádor-huszárok és Eger város közönsége. Az idén volt száz éve annak, hogy megszületett *Szakács Antal*, a hős Nádor-huszárszakszervező, akinek emlékére 1867-ben *gróf Haller Ferenc*, akkori ezredtulajdonos és az ezred tisztikara Eger legszebb terén emlékoszlopot állított. Ezt az emlékoszlopot koszorúzza meg a centennárium alkalmával kedden az egykori Haller-huszárezred, a világháborúban oly fényes szerepet betöltő 12. Nádor-huszárezred tisztikara és legénysége, valamint Eger város közönsége.

Az ezred régi története máig is őrzi *Szakács Antal* hőstettét.

A Haller-huszárezred 4. osztálya — így szól a régi feljegyzés — 1859-ben Solferinó után, Mantua védőrséghez volt beosztva. 1859 július 4-én egy Haller-huszárszakszervező *Bánhidly Antal* hadnagy vezetésével a Mincio mentén felderítésre indult. A járőr a vezető tisztből, két altisztből — köztük *Szakács* szakszervezőből — és 14 huszárból állott. Rivalta közelében egy mély árokkal szegélyezett úton 50 francia lovasvadász meglepetésszerűen háttámadta a maroknyi magyar csapatot. A huszárok villámgyorsan visszafordultak és rávetették magukat a rohamzó francia lovasokra. Mialatt szívós kézitusában küzdöttek a többszörösen túlerejű francia lovasság ellen, *Szakács* szakszervező megdöbbenve vette észre, hogy mögöttük 30—40 francia dzsidás indul a járőr ellen támadásra. Felismerve a két oldalról jövő támadás veszedelmét, nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem 3 huszárszakszervezővel rávetette magát a dzsidásokra. A hős szakszervező bajtársaival rettenhetetlenül küzdött még akkor is, amikor már több sebből vérezve, az ellenség teljesen körülfogta. Végre számtalan sebtől borítva, holtan bukott le lováról. Ő maga elesett, de haláltmegvető bátorságával feltartóztatta a járőrt bekeríteni szándékozó ellenséget és önfeláldozásával megmentette társait, kiknek sikerült magukat az ellenség gyűrűjén keresztülválni.

A világháborút végigküzdött Nádor-huszárok meghatva hajtották meg az emlékezés zászlóját keddi ünnepükön a hős magyar huszár előtt. A szép ünnepségen résztvevett *Nemestóthy Szabó Béla* tábornok, az ezred legidősebb tagja és *Hedry Lőrinc* főispán is, aki ugyancsak az ezred kötelékébe tartozott.

Potiorek tábornagynagy halála. Az ausztriai Klagenfurtba 80 éves korában meghalt *Potiorek Oszkár* tábornagynagy. Az ő nevéhez fűződik a világháború leggyászosabb eseménye, az 1914. évi szerbiai osztrák-magyar vereség és visszavonulás. A szerbiai katasztrófa óta teljesen visszavonult, zárkózott életet élt. Potiorek, mint gyalogsági tábornok, a világháború kitérősekor a Balkán haderők V. és VI. hadseregének főparancsnokságát vette át. Szerbiai hadjáratát kezdetben siker kísérte, később azonban súlyos veszteségek között volt kénytelen visszavonulni és a már elfoglalt Belgrádot kiüríteni. A szerbiai katasztrófa után 1914 december 23-án felmentették állásától s azóta élt

Klagenfurtban, ahol 3 héttel ezelőtt érte meg 80. születésnapját. Halálával a világháború egyik legsürűbben emlegetett alakja szállt sírba. Az elhunyt tábornagynagyot december hó 19-én délelőtt temették el a legnagyobb csendben és minden pompa nélkül a Klagenfurt mellett levő *Annabich* falucska temetőjében. *Dollfuss* kancellár-hadügyminiszter valamennyi osztrák helyőrség nevében koszorút küldött a sírjára, melyet a klagenfurti helyőrség parancsnoka helyezett el a síron.

Csendőregyén megtámadása és fegyverhasználat. A püspökladányi örs állományaiba tartozó *Kéki István* őrmester december 15-én, 22 órakor, szolgálaton kívül a község szélén igazolásra szólította *Nodobán Péter* román katonaszökevény, *Makula Pál*, *Makula Gusztáv* és *Makula József*, ottani lakos, cigányokból álló csoportot. A cigányok megtámadták *Kéki István* őrmestert, aki kardot rántott és *Nodobán Péter* bal oldalán, a bordák alatt megszurta. A többi támadó erre elmenekült. *Kéki István* őrmester a sérülést első segélyben részesítette, majd orvosi ápolásáról gondoskodott. Az orvos véleménye szerint *Nodobán Péter* sérülése 8 napon belül gyógyul. Az őrmester nem sebesült meg. Az örs a megszóított támadókat is elfogta. A kivizsgálás folyamatban van.

Csendőr öngyilkossága. A szanki (Pest megye) örs állományaiba tartozó *Madarász György* csendőr december 18-án, délután 3 órakor a laktanyában szolgálati fegyverével mellbelőtte magát. A helyi orvos intézkedése folytán az életveszélyesen sérült csendőrt a kiskunhalasi kórházba akarták szállítani, de útközben — Kiskunmajsa községben — meghalt. Az öngyilkosság oka állítólag szerelmi bánat. A kivizsgálás megindult.

Örsparancsnokká kinevezettek. A pécsi IV. kerületben: *Tóth István III.*, *Bernáth Zsigmond* és *Győri Lajos* th.-ek.

Véglegesítettett. A székesfehérvári II. kerületben: *Felldi István* csendőr.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: *Polyányi Andor* g. szds. *Zsoldos Sarolta-Aranka* úrhölgygel Budapestben, *Várnagy András* th. *Farkas Margittal* Szécsényben, *Csikész István* törm. *Kovács Mária*val Balatonkeresztúron, *Papp József I.* törm. *B. Nagy Erzsébet*tel Kőtegyánban, *Csek László* törm. *S. Nagy Julián*ával Nagykovácsán, *Veres András II.* törm. *Csapó Erzsébet*tel Békésen. — A székesfehérvári II. kerületben: *Pál Pál* th. *Horváth Vilmával* Felsőörs községben, *Tóth István* th. *Kurtai Magyar Mária*val Szabadbattyánban, *Juhász Gábor* th. *Flórián Etellel* Bajnán és *Mezsel Mihály* th. *Szücs Irén*nel Győrben. — A szombathelyi III. kerületben: *Horváth István III.* th. *Fülöp Mária*val Kőszegen, *Markovics Géza* th. *Markovics Vilmával* Tótvásonyban, *Tóth Imre I.* törm. *Kovács Mária*val Balatonbogláron, *Varga Gábor II.* törm. *Horváth Ilonával* Hajdúhadházán és *Hurtner János* törm. *Császár Mária*val Hetes községben. — A pécsi V. kerületben: *Mészáros Mihály* törm. *Móré Borbála*val Nagyhalászi községben, *Pesti István I.* th. *Förizs Julián*ával Pécsen. — A szegedi V. kerületben: *Fürész Mihály* th. *Mócz Borbála*val Alattyán községben. — A debreceni VI. kerületben: *Orbázi Imre* th. *Bereczki Irmával* Fehérgyarmaton, *Borbély Viktor* th. *Békési Etellel* Ujfehértön, *Szabó András III.* th. *Vrábel Veronával* Tatárszentgyörgyön és *Mészáros János III.* törm. *Daróczi Zsuzsanna*val Hajdúnánáson. — A miskolci VII. kerületben: *Vitéz Csoór Dezső* g. szds. *Szuppek Magdolna-Hermína* úrhölgygel Miskolcon, *Barczy Gábor-Lajos* th. *Brinza Mária-Irén*nel Egerben, *Molnár Péter* törm. *Ország Erzsébet*tel Ózdon, *Urfi Pál* törm. *Jaksics Teréz*tel Kisbéren, *Zelei Ferenc* törm. *Nagy Rebeka-Annával* Szihalmón, *Vadászi (Szegetkő) Ferenc* törm. *Kájel Gizellával* Sátoraljaújhelyen, *Vitányi András* törm. *Bartus Mária*val Perkupán, *Barócsik József* törm. *Bárony Jolán*nal Négyes községben, *Bodolai Kálmán* törm. *Burián Emmával* Csány községben és *Tóth József* őrm. *Szendrey Borbála-Etellel* Felsőgagyon.

Halálozás. A dencsházai örs állományaiba tartozó *Talács István* IV. törzsőrmester december hó 15-én, 18 órakor, szolgálatteljesítés közben Kárászpuzsta és Dencsháza község között vezető útvonalon hirtelen russzúl lett, összeesett és meghalt.

Szende Zoltán: A magyar katasztrófa 1918—19. Sokan, és sokat írtak már az összeomlásról, sok oldaláról megvilágították már. A magyar összeomlás eseményei azonban oly

sok oldalukról kapcsolódnak bele az 1918—19-es évek világkatakalmájába, a régi Magyarország felbontását előidézett történeti erők olyan sokrétűek, hogy magyar nyelven alig van még munka, amelynek sikerült volna valamennyi problémánkat összefoglalni és szerves összefüggéseik kimutatásával a magyar összeomlás oknyomozó és közérdekű leírását adni.

Dr. Szende Zoltán előttünk fekvő könyve ennek az óriási feladatnak szenteli magát. Évek hosszú során felkutatott levéltári okmányok és szereplő személyiségek visszaemlékezései alapján egészen új képet nyújt arról, amit nem ismerünk a nagy összeomlásból, miután hasonló tárgyú német könyvével már az egész világsajtó osztatlan elismerése mellett rehabilitálta a magyarságot az osztrák történetírásnak éppen az összeomlás kapcsán világgá szórt magyarellenes vádjaival szemben.

„A Magyar katasztrófa” rendkívül érdekesítő olvasmány. A szerző drámai mozgalmassággal vetíti történeti távlatba Károly király békekísérleteit, azok meggyűlöletét, a monarchia és hadereje bomlását, a bécsi, budapesti, prágai, zágrábi, laibachi és serajevói forradalmakat s közben a piavei végháború magyar Krisztusainak emberfeletti teljesítményeit. Borzadva éljük végig Linder Béla kapitulációját az ellenség előtt, mialatt a magyar hadosztályok valamennyi európai frontról fegyveresen, ezernyi veszély leküzdésével igyekeznek haza, a határok megvédésére. A magyar katonaság hazavonulásának, Magyarország megszállásának, a bolsevizmusnak, a román invázióknak és a békekonferencia titkos machinációinak ismeretlen fordulatokban bővelkedő, drámai lüktetésű leírása követi nyomon. Teljesen magával rántja az olvasót a magyar lét legkritikusabb napjainak izzó tragikumába, szinte érezzük a magyar vérgát pörölycsapásainak zuhanását.

A történelem nem szereti a kiáltó, a kiélezett ellentétek szembeállítását. Szende Zoltán dr. könyve feledhetetlen dokumentum gyanánt követi végig, hogyan ütözködtek össze ilyen ellentétek, hogyan játszódtak el hajszálon függő kedvező véletlenek nemzetünk katasztrófájában és miért kellett annak bekövetkeznie, ami bekövetkezett.

A Madách-kiadó cég tárgyához és jelentőségéhez méltó pompás kiállításban adta ki a vasok kötetét, amelynek első kiadása már előjegyzésben elfogyott s második kiadása P 3.60 áron minden könyvkereskedésben kapható. A csendőrség tagjai a szerzőnél eszközölt rendelés esetén (Budapest, IV., Mária Valéria-u. 7.) bérmentve 3 pengő kedvezményes áron kapják.

Most—Böttger: Az ebdomítás vezérfonala. Az ebbel szemben a háború előtt meglehetősen közömbösek voltunk. Tudomásul vettük, természetesnek találtuk, hogy van, de hogy ház- és nyájörzésnél, meg vadászatnál egyébre is fel lehet használni, arra nem igen gondoltunk. Nálunk, a magyar csendőrségnél, az eb iránt való közömbösség annyira ment, hogy az örsöknek még házörző ebet sem volt szabad tartaniok. Azok a tapasztalatok azonban, amelyeket a háború alatt az ebnek katonai alkalmazása terén, majd a háború után a közbiztonsági szolgálatban való használhatóságát illetően szerezni lehetett, a régi felfogást gyökeresen megváltoztatták. A szolgálati eb egyre gyakoribb kísérőjévé vált a csendőrségeknek, a csendőrség gödöllői hatalmas kutyatelepén pedig egymást érték az ebdomító időszakok és a vezetők részére rendezett háromhónapos tanfolyamok. A kincstár jelentős áldozatokat hozott a szolgálati ebek ügyéért s ha a közben beállott általános krízis, mint sok másban, ebben is a legvégsőkig menő takarékosagra nem kényszerít, ma bizonyára a magyar csendőrség is azok közé a köz-

biztonsági testületek közé számíthatna, amelyek — mint pl. a német rendőrség — az ügy felkarolásában az élen haladnak.

Olyan könyv, amely az ebdomításával a mi szempontjainkból foglalkozik, magyar nyelven eddig csak egy jelent meg: Zajcsek Alfonz százados úrnak, a csendőrség kutyatelep parancsnokának „Az eb” című nagy munkája. Az idegen nyelvű szakkönyvek közül, amelyek eddig a kezünkbe kerültek, nemcsak gyakorlatiasság és szakszerűség, hanem egészen új felfogása és módszere tekintetében is messze kiemelkedik Most Konrád szkv. őrnagynak és Böttger Paulnak, a berlini rendőrigazgatóság szolgálati ebsztaga vezetőjének: „Az ebdomítás vezérfonala” című munkája. Most Konrád őrnagy legújabb ebdomítási rendszerét, amely az ebdomításban általánosan el van fogadva, épül fel a könyv is, amely tankönyvnek és önképzés céljaira is egyaránt kiválóan alkalmas. A könyvet a szerzők nem szakemberek, hanem laikusok számára írták úgy, hogy aki azt elolvassa, akkor is teljesen tisztába jön az ebdomítás minden kérdésével, ha azzal addig egyáltalán nem foglalkozott. A könyv elsősorban az ebdomítóval és a vezetővel foglalkozik, de haszonnal forgathatja azt az ebnek minden barátja, aki az ebével helyesen akar bánni tudni s főképen pedig, aki azt akarja, hogy az ebével — megértsék egymást. Az eb szellemi és felfogóképességéről, valamint arról, hogy az eb miként tanul, olyan könnyen megérthető, egyszerű áttekintést ad, ami olvasmányos is rendkívül érdekes. A könyv a vadászbé ebdomításán kívül az ebdomításnak minden más válfajával foglalkozik. Kimeríti a védőkutya, a szimatkutya, az egészségügyi és jelentőskutya ebdomítását, minélfogva nemcsak a csendőrség, de a honvédség érdeklődő tagjai számára is rendkívül alkalmas. A számos, kiváló rajzzal és felvétellel illusztrált, jó papíron, kifogástalan nyomdatechnikával készült, 304 oldal terjedelmű, izléses, bőrkötésű könyv ára 5 márká 50 pfennig (7 pengő 36 fillér). Megrendelhető: a „Kameradschaft” G. m. b. H. kiadó vállalatnál Berlin, W. 35. Flottwellstrasse 3.

A Kihágások Kézikönyvének leszállított ára. A Kihágások Kézikönyvének a csendőrség részére készült második, teljesen átdolgozott és lényegesen bővített kiadásának eddigi 10 pengő kedvezményes árát a szerző, tekintettel a kedvezőtlen gazdasági viszonyokra, teljes vászonkötésben 6 pengőre szálította le. Ez a leszállítás negyvenszázalékos árengedményt jelent és lehetővé teszi, hogy a csendőrségi szolgálatban jól bevált, 592 oldalas könyvet minden csendőrségi féláron megszeresse. 50 fillér postaköltséggel külön fizetendő. Megrendelhető Tusnádi Elthes Gyula dr. szerzőnél 2 pengős havi részletekben is. (Budapest, I., Fadrusz-u. 4. IV. 2.) Befizetési lapokat küld.

Csendőrségi közlöny 24. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Áthelyeztetett: Soltész József szds. a budapesti I. csendőrségi kerület előadótisztje szárnyparancsnoki minőségben a székesfehérvári II. kerülethez Adonyba. — Végleges nyugállományba helyezettek: Kovács Sándor II. III. kerületbeli alhdgy. és Szabó Bódog IV. kerületbeli th. — Végleges nyugállományba helyezettek: T. Kiss Kálmán VI., Tárnok János VII., Horváth István II. II., Farkas Lajos IV., Hegyi Mihály II., Nemes János II., Tótok Pál VII., Koncz Mihály III., Herczeg Imre III., Kabafalvi (Porcsin) Márton VI., Papp János II. VI. és Golyó József VI. kerületbeli th.-ek. — Várakozási illetményekkel szabadságoltattak: Németh József VI. IV., Mikó István VI. és Havasi (Fajcz) János VII. kerületbeli th.-ek. — Az ideiglenes nyugállományban meghagytak: Czirják János VII. és Guler János VII. kerületbeli th.-ek. — Névváltoztatás: Dervaltics Antal törm. család névét „Dombóvári”-ra változtatta át. — Szabályrendeletek: Lóvasalási szerződések megkötése. — Állami rendszerű polgári altisztek és kiegészítő kizsolt magasabb fizetési fokozatba való előmozdítása. — Nyílt árusítási üzemeknek a folyó évi december hó 11-étől 23-áig terjedő időben köznapokon és a folyó évi december hó 24-ére és 31-ére eső vasárnapokon való nyitvatartása, az égetett szeszitaloknak az említett vasárnapokon való árusítása. — Sütőipari éjjeli munka tilalmának ellenőrzése.

BÚTOR

lariós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Ne kísérletezzünk!

Vásároljunk ott, ahol
ezer más bajtársunk, a

TRIBON

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

„Méhészkedjünk és táplálkozzunk mézzel!” című füzet az *Aczél Testvérek*nél (Budapest, IV., Múzeum-körút 9.) 30 fillér, a szerzőnél 24 filléres póstabélyeg ellenében kapható. Elő lehet fizetni „A méhészkedés legkönnyebb és legeredményesebb módja” című nagyobb füzetre is, mely közelebről fog megjelenni és az 1 pengős bolti ár helyett 70 fillérért — mely szintén postabélyegben küldhető — küldi meg a szerző: *Balogh Lajos* ny. csendőrtörzsörmfester, méhész, Szentendre.

Ki tud róla? *Farkas Nándort*, ki 1886-tól a budapesti csendőrkerületben szolgált mint csendőr, keresi *Szabó Erdélyi Vitus*, lakik: Máriabesnyő, Antalhegyi-út 7. sz. alatt, s kéri azokat, kik tudnak róla, hogy a címet vele közöljék.

Csendőr ne igyék. A tokaji (Zemplén megye) örs állományaiba tartozó *Fenyő (Plasztkó) János* örm. és *Horváth Sándor* cs. december 24-én 22 órakor a laktanyából azzal távoztak el, hogy éjféle misére mennek. Közben betértek a községben levő egyik vendéglőbe, ahol oly fokban megittasodtak, hogy közbotrányt idéztek elő. Ittas állapotukban összeszólkaztak *Görgei László* és *Herelai János* tokaji lakos polgári egyénekkel, azokkal dulakodtak és bántalmazták őket, melynek során mindkét polgári egyén 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. *Fenyő örm.* orrán és kezén könnyebben megsérült. Mindkét csendőrt letartóztatták.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros írónnal: „Szószertínti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettős sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvétel beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteltéj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymatolni. A nyomdai korrek-túrát mi végezzük, korrek-túralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádiumnyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk költött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeggel mellékel. Minden levél teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati

útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kilétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegűleg legcélszerűbb kisebb helység nevével vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jellegét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdeklő kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi levelek” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Szerkesztőség órák naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

Sz. F. törm., Kisbér. Az állatok eladásával kapcsolatos szavatosság nálunk törvényben szabályozva nincsen, Perek esetén a bíróság állapítja meg az alkalmazandó jogszabályt, az eset körülményeinek figyelembevételével, a méltányosság alapján. Van ugyan bizonyos kérdésekben állandóan követett gyakorlat, így például általános jogszabályként állította fel a m. kir. Kúria, hogy az állatoknak minden oly hibájáért szavatol az eladó fél, amely hiba az eladott állatban a vételkor fel nem ismerhető, azonban majd minden egyes eset körülményei mások s így ezekből az általában követett jogszabályokból sem lehet mindig biztos következtetést vonni előre a bírói döntésre, annyival is inkább, mert az érvényben levő jogszabályok nem egyszer ellentmondanak egymásnak. Így például a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr által jóváhagyott kőbányai sertéskereskedelmi szabályzat szerint a vevő csak egészséges sertéseket köteles átvenni, de ha az átvétel megtörtént, az eladó a vevőnek a sertések egészségi állapotáért nem felelős, nem felelős az egyes sertésekben né-tán már az átadáskor rejtett belső hibáért, vagy betegséget sem. Általánosan követett gyakorlati szabály az is, hogy az eladott állat betegségének, hibájának lényegesnek kell lennie, amely képtelenné teszi a rendeltetésszerű használatra. Ez az ú. n. szavatossági főhiba, amely az ügylettől elállásra, a vételár leszállításának követelésére, illetőleg az okozott kárért való kártalanításra jogosítja fel a vevőt. Mellékhiba esetén a szavatosságnak akkor van helye, ha az eladó azt külön elvállalta vagy az eladáskor rosszhiszemű volt. Véleményünk szerint a közölt esetben a vevő követelése túlzott. Ha az eladó az állat visszavételére hajlandónak mutatkozott, részéről a jog és tisztesség követelményeinek eleget tett. Egyébbel megterhelni az ilyen eladót méltánytalan lenne.

B. A. alhgy., Pestszerterzsébet. Országos érvényű szabály arra nincsen, hogy az ingatlanok tulajdonosai a közegészségügyi és köztisztasági követelményeknek megfelelően használják ingatlanukat. Helyhatósági szabályrendeletekben szoktak ilyen kérdéseket szabályozni a helyi viszonyoknak megfelelően. Ha ilyen szabályrendelet nincs is, véleményünk szerint lehet panasszal fordulni az elsőfokú közigazgatási hatósághoz, amelynek joga van szabályrendelet nélkül is hasonló kérdésekben intézkedni. Másik kérdésére a lekszikon rovatban adunk választ.

Érdeklődő. Rossz jellege. Kérdésére: Olvassa el a folyóévi 23. számunkban közölt 83. lekszikonválaszunkat. Mindazt, amit az ott írtak szerint a különleges családi pótlék folyósítása érdekében igazolni kell, a kintlakás tekintetében is okmányokkal kell bizonyítani, annál is inkább, mert a kintlakás engedélyezése együttjárna nemcsak a családi pótlék, hanem a lakbér folyósításával is. Kérelmét örskihallgatáson adja elő s a felterjesztésbe mindazt fel lehet venni, amit nekünk megírt, mert ezek az egyéni körülmények is szerepet kaphatnak a kérelem elbírálásánál. A kérelem szolgálati

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket káki- és civilruhaszöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében

Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybecsű rendeléseiket kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég be tagja

Rófl és Blesz

Egyenruha és polgári szabók
A m. kir. államrendőrség szállítója
Kedvező fizetési feltételek

Budapest, VIII., József-kri. 27, I. em.

Telefon: 301-04.

úton döntés végett a belügyminiszter úrhoz (VII. b. és VII. c. osztályok) kerül. Megjegyezzük, hogy akármilyen méltánylást érdemlő körülmények is egymagukban nem elegendők a kintlakás engedélyezéséhez akkor, ha a kérelmező ellen szolgálati szempontból kifogás van, vagyis szolgálatilag nem alkalmas arra a bizalomra és kedvezményre, hogy a laktanyán kívül lakhassék. Mint minden más kérelemnél, itt is a csendőr egyéniségén van a hangsúly.

Kunbaja. Csak azt teheti, hogy a legközelebbi tiszti szemle alkalmával kihallgatáson feltárja az ügyet. Szolgálati úton más mód nem kínálkozik, a szolgálati utat viszont be kell minden körülmények között tartani. Megteheti esetleg, hogy alkalomadtán számparancsnokától is tanácsot kér kihallgatáson kívül. Magára az ügy érdemére nézve mi nem adhatunk sem felvilágosítást, sem tanácsot, mert ez is a szolgálati út megkerülése volna, különben a részleteket sem ismerjük. Hogy nem ok nélkül történt az intézkedés, arra mérget veszünk, bármennyire szokatlan is az időbeli sorrend. Mások mindig tárgyilagosabban látják az ilyen dolgokat, mint az érdekelt, különösen amikor érzések vezetik. A levelében közölték szerint nem ön ellen van kifogás, hanem az arra ellen, mert hiszen arra is parancsot kapott, hogy szüntesse meg vele a további ismeretséget. Ilyen körülmények között nagyon gondolja meg, érdemes-e még egyáltalában foglalkoznia a kérdéssel olyan úton, amint üzenetünk elején mondtuk. Kizártnak tartjuk, hogy az okot ön is legalább ne gyanítaná. Nagyon jellemző az arára, hogy perrel fenyegetődjék. Ne haragudjék, de látatlanban aláírjuk csupán emiatt is, hogy nem csendőrtiszt feleségének való. Csodálkozunk, hogy ilyen kijelentés után is ragaszkodik hozzá, hiszen az olyan nő, aki mindjárt a bíróságra szalad, nem az elveszített férfit siratja, hanem az elvesztett házasság kárát akarja behajtani. A kettő között pedig nagy a különbség. Az ilyen kiperlekedett házasság nem ér többet egy hajítófánál. Azt tanácsoljuk tehát: ha fenyegetődjik a nő, bízza őt teljesen a sorsára, mert ezt érdemi. Önérzetes férfi ezek után nem gondolhat házasságra. Ami aztán a pert illeti, őt — ha csak a jegyesség alatt arájával szemben anyagilag függő helyzetbe nem jutott —, nem érinti, mert parancsra járt el, a kincstárt pedig hiába perelné. Az, hogy valaki nem alkalmas arra, hogy csendőrtiszt felesége legyen, egyáltalában nem jelent erkölcsi csorbulást. A csendőrségnek joga van ahhoz, hogy ebben a tekintetben olyan szabályokat hozzon, amelyeket akar s ha valaki ezeknek a feltételeknek nem felel meg, attól még férjhez mehet és a maga társadalmi körében csorbíthatatlanul élheti az életét. Csak éppen a csendőrséghez ne kíváncsozzék s ha mégis kimarad, akkor hiába megy a bírósághoz, a perköltségeket ő fogja fizetni.

H. I. th., Berekböszörmény. A Ferenc József-hídnak két pillérje van (három íves), az Erzsébet-híd egy ívvel köti össze a két partot, tehát vízbeépített pillérek nélkül csak a hídfők tartják. Csekklapot küldöttünk.

B. I. törm. Alsószolca. Érdeklődjék Schäffer Gyula fényképésznél (Budapest, Rákóczi-út 8/a.), nála talán megvan, mert a versenyekről legtöbbször ő készített felvételeket.

Öszirozsa. Idegen hangzású a neve, a levelében választott név nem védett, kérheti.

Nemesség S. F. Olvassa el a folyó évi 16. számunkban „Szébb jövő” jeligré küldött üzenetünket.

B. J. cs., Mosonszolnok. Ha az előírt szolgálati ideje megvan, rendfokozatra való tekintet nélkül kérheti az igényjogosultsági igazolványt. Kérelmét őrskihallgatáson adja elő. Néhány hét alatt elintézik. Azt, hogy az igazolvány milyen célra kell, akkor sem igen tudná bejelenteni, ha akarná. Mindenki tudja, hogy polgári állás elnyerése a cél, de hogy mikor s milyen lesz az állás, azt nem lehet tudni. Éppen azért kell az igazolványt jó előre beszerezni, hogy amikor annak idején állás kínálkozik, nyomban pályázhassék az érdekeltek. Nem tudjuk, lesz-e a jövő évben a vasúthoz és a postához felvétel. Ha igen, a pályázati hirdetés a Budapesti Közlönyben fog megjelenni. Minden községi előjáráságon megvan.

1876. Olvassa el a folyó évi 17. számunkban „Ónod” jeligré küldött üzenetünket.

N. I. őrm., Csesztreg. Olvassa el lapunk folyó évi 2. számában „1933” jeligré küldött üzenetünket.

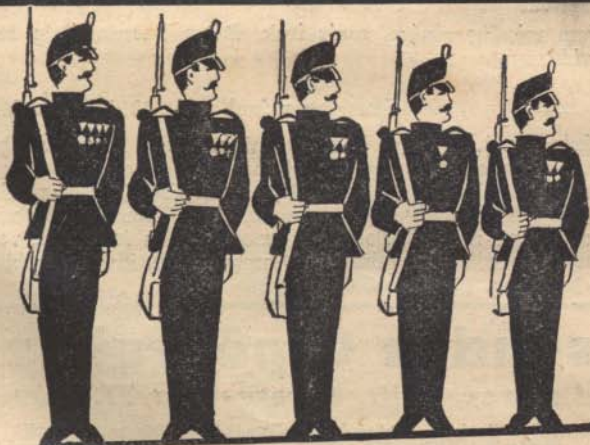
Saját. Előfizetési szándékát előjegyeztük. Hogy a verset beküldje-e? Nem akarjuk a fűzapoétákat jogosan megillető csipkelődéssel megkeseríteni, mert leveléből az őszinte kétség és bizalom szól hozzánk. Ezért csak annyit tanácsolunk, hogy ne küldje be a versét, mert egészen bizonyos, hogy rossz. Helyesírása, fogalmazása, mondatszerkesztése még nagyon sok javításra szorul, hogyan írhatna akkor jó verset? A versírás ugyanis nem csupán költői hajlamot, hanem tökéletes írásművészetet — legtökéletesebbet — követel.

Virradat III. A tárgyalás alatt álló új nyugdíjtörvényjavaslat az igényjogosultság idejét nem érinti, marad tehát a 9 év, 6 hónap, 1 nap. A nyugállományúak lakbérét a jövőben is a beszámítható összes (nem csak tényleges) szolgálati idő alapján fogják folyósítani s a csökkentésbe a már levont százalékokat beszámítják. A javaslat a csendőrlégyenséget bevonja a katonai nyugdíjtörvény alá, ez többrendbeli igen lényeges előnyt jelent. (Katonai szolgálat megszakítás esetén is beszámít stb.)

66.666. Előfizetése a most beküldött 3 pengővel 1934. június 30-ig van rendezve.

Szombathely. Kiállott műtét vagy kórházi ápolást igényelt betegség után honvéd- és közrendészeti, esetleg más polgári közkórház által javasolt és a kerületi parancsnokság orvosfőnöke által véleményezett egészségügyi szabadságra vonatkozó orvosi bizonyítvány, — minthogy az hivatalból lett kiállítva, — bélyegmentes. Okirati illetéket csak az olyan orvosi bizonyítványon kell leróni, amelyben a kerületi parancsnokság orvosfőnöke az egészségi tekintetből való ideiglenes szabadságot, avagy valamely csendőrségi gyógykórházba való beutalást az illető saját kérelmére hozta javaslatba.

Szigetvár. 1. Az idézett belügyminiszteri körrendelet vonatkozó határozványa nem tesz különbséget a szolgálatban vagy szolgálaton kívül szerzett betegség vagy sérülés miatt kórházi ápolásra szoruló nőtlen légyenség között, a napi 50 filléres közzgazdálkodási hozzájárulás fizetése tekintetében. Ennél a rendelkezésnél bizonyára az a szempont érvényesült, hogy mivel a napi 50 fillér a tag betegség miatti távolléte folytán segélyezésre szoruló közzgazdálkodás támogatását célozza, ez minden tagra — betegségének minőségére való tekintet nélkül — egyformán kötelező és

Szomban mindenki

meggyőződik arról, hogy legjobban a Reform Ruházati Rt.-nél vásárolhat.

Legolcsóbb készpénzár. Kedvező fizetési feltételek.

Reform Ruházati Rt.
Budapest, VI., Vilmos császár-út 5.

Kérje mintáinkat, képes árjegyzékünket.

a saját érdekében álló. 2. Amennyiben a közzéadalkodás nem rendelkezik annyi készpénzzel, hogy a végleg távozó tag vagyonszerzését kifizethesse, méltányos, hogy — mindaddig, amíg azt megfizetheti, — az összeg után kamatot fizessen. Ez annyival inkább helyénvaló, mivel a közzéadalkodás az illető tag pénzét ezidő alatt használja és így abból közvetlen anyagi előnyt merít. Nem állhat meg tehát az a felfogás, hogy a csekély összegű kamat fizetése által a közzéadalkodás ilyen esetben vagyoni kárt szenvedne.

Adony. Azért kell a nemesség igazolásához annyi kezes- és házasságlevél, hogy ezekkel leszámazását igazolja a nemességszerzőtől vagy legalább a legutóbb igazolt ősétől. A leszámazás igazolása sokszor nehézségekbe ütközik, különösen az erdélyi családoknál, ahol igen gyakori volt a más név felvétele. Karácsonyfalván lakott pl. a XVII-ik században egy Szabó nevű jobbágy-család, ennek egyik fia igen okos és nyílteszű volt, amit a szomszéd birtokos vett észre. A fiút megszóktette földesurától s beadta Kolozsvárra az iskolába, ahol azonban nem Szabó, hanem Karácsonyfalvi János néven szerepelt s később unitárius pappá is lett. Ennek a papnak volt 4 gyermeke, három Karácsonyfalvi néven élt, a negyedik, mivel akkor édesanyja a szomszéd faluban vendégségben volt rokonainál s így ott született Dombó községben, mindvégig Dombói néven szerepelt. Egy Jakab Péter nevű ember Középlakról a borsodvármegyei Emőd községbe származott s innen nemsokára Miskolcra került, de itt már Emőd néven szerepelt. A fenti esetek birtokperből kifolyólag derültek ki, ha tehát ezekről a birtokperokról a mostani utódoknak tudomásuk nincsen, leszámazásukat igazolni nem lesznek képesek.

F. Gy. törm., Zsámbék. Nem magyar hangzású, de nemesi név. János az 1754/55. évi összeírás során Győr megyében igazolta a nemességét. Ha ezt most ön is igazolni tudja, akkor megtarthatja a nevét, nekünk azonban az a felfogásunk, hogy elsősorban éppen a nemesi nevek hangzása legyen magyar. Ha a nemességét nem tudja igazolni, akkor a névváltoztatásra vonatkozó rendelkezések alá esik ön is.

Kecel. Olvassa el mai számunkban „J. Gy. törm., Zsámbék” jellegre küldött üzenetünket.

G. Á. r. főfelügyelő Hódmezővásárhely. Nagyon köszönjük a kedves elismerést. Igen örülünk, hogy az állami rendőrség köréből való előfizetőink száma is egyre szaporodik, mert ez a két testület tagjainak bajtársias jóviszonyát bizonyítja. A lapot az örszemélyzet számára a kívánt példányszámban megindítottuk.

(Kéziratok.)

A karácsonyfa. Bizonyosan Ön írta ezt a verset? Ha igen, elteesszük, de írja meg őszintén, mert a helyesírási hibák gyanússá teszik. Kellemetlen volna, ha az Ön neve alatt közölnék s a végén kisülne, hogy idegen szerzemény.

Nyírség. Rossz vers.

Cs. K. g. szds. Sajnos, elkésett, de elteesszük.

Sába. Jelentéktelen kis történet, nem éri meg a közlést.

Bárány. Érdekes, fordulatossá kis novella, ügyesen megírva. Szívesen közöljük.

Rianás. Van benne néhány sikerültebb részlet, jól és szemléltetően írja le az őrszlaktanya estjét, de egyébként nem elég érdekes ahhoz, hogy közölni lehetne. Ami azt illeti, a macska elég bátor volt, hogy éjjel bemelegkedett a legénységi szobába és megette a „hazait”, de jól tette. Ki hallott olyat, hogy valaki az író- és ruhaszekrényén tartsa az elemőzsiáját?

Semper idem. Kiváló, gratulálunk.

Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Írta: KÓRIK GÁBOR

tiszalöki földműves, volt népfelköl-
örmester.

A világháborúról nagyon sokan és nagyon sokat írtak. Magasrangú vezetőink, nagy hadvezérek, tiszt urak mind megírták már a nagy háború eseményeit. Merészségnek tetszhetik tehát, hogy ennyi, az enyémnél sokkal hivatottabb toll mellett a magam szerény feljegyzéseivel előhozakodom. De két dolog bátorított.

Egyik éppen az, hogy a háborúról eddig inkább csak olyan leírások jelentek meg, amelyeket tanult, tollforgató urak írtak. Természetes, hogy a háborút is úgy írják le, ahogyan ők azt a maguk vezetői szemével és nagy áttekintésével látták. De nem igen jelent meg olyan írás, amely egy magamfajta szerény altiszt szerény munkakörében és környezetében született meg s minden nagy vonatkozástól mentesen, a háborúnak önmagában kicsiny, de mégis szép életével: a századéttel foglalkozott volna. Nem vágyom irodalmi sikerre s tudom, hogy munkám a nagyközönséget talán nem is nagyon érdekelné. De remélem, hogy ha a háborút viselt generáció nem talál is rendkívüli érdekeségeket e naplómban, azok, akik nem voltak részesei a nehéz, véres, de dicsőséggel is teli napoknak, szívesen szentelnek majd néhány percet arra, hogy szerény írásomat is rendre elolvassák.

A másik dolog, ami bátorított, a Csendőrségi Lapok szerkesztőségének megtisztelő biztatása volt. Bajtársak kezébe kerül az írásom, mondotta a szerkesztő úr, akik jól értenek az én egyszerű nyelvemen s akikben benne élnek az én egyszerű érzéseim is. Az ő világuk, a mi világunk az, amiről írni szeretnék, nincs tehát okom attól félni, hogy elolvasatlanul marad az írásom.

A háború alatt naplót vezettem. Csak úgy, odavetve, ceruzával írva, hogy néha alig tudom kibetűzni. Ezeket a feljegyzéseimet dolgoztam fel a Csendőrségi Lapok számára. Kérem tehát az olvasóimat, ne támasszanak velem szemben nagy igényeket s fogadják szívesen a naplót úgy, ahogy meg tudtam írni. Ami hiányzik a tollamból, azt magyar szívvel, magyar lélekkel igyekszem pótolni. Nem esik nehezemre, mert szívvel-lélekkel katona voltam s nem munka számomra, hanem gyönyörűség, ha a katonaéletemről írhatok.

Nem mindig vidám, amit írok. De a katona élete sem csak vidámság.

Emlékezetes szénahordás 1914 júniusában.

Június volt. Gyönyörű szénaitatos, kövér gabonavirágos június. Azon a bizonyos hétfőn, amelyet előző vasárnap a szerajevói merénylet lejártszódott, gyönyörűséges hajnalra virradtunk. Az én kedves kisöcsémel kint hálunk az Andrásréten a boglya mellett. Bodnár Ferenc bátyám is velünk volt, mire azonban a hajnal feltetszett, szegény fia, kinek később a

Írógépjavitás

Írógépszalag és mindenféle más írógépkellékek miatt forduljon bizalommal az 1904. óta működő

Kovács Aladár Írógépuállalatához

Budapest, VII., Kertész-utca 23. szám.
Telefon: 42-8-61.

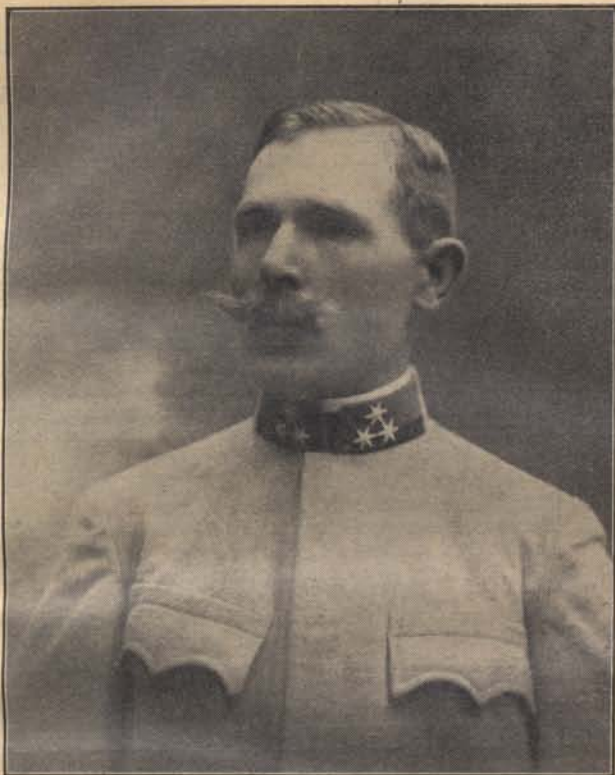
A m. kir. Legfőbb Állami Számvevőszék és több más előkelő állami hivatal szállítója.

Írógépszalag árából 40% engedmény.

Csendes Cipőáruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön mértékosztály!
Kezdező fizetési feltételek! — A m. kir. államrendőrség, a M. Á. V. és számos köz- és magánintézmény hivatalos szállítója.

Kórik Gábor tiszalöki földműves, volt népfelkelő őrmester. Háborús naplóját itt kezdjük közölni.

Stry körül vezett nyoma, szintén kiérkezett. Rakodni kezdünk. Hamar megrakodtunk. Befogtunk és indultunk kifelé a Nagyfás-tanyára. Gyönyörű szép út ez. Jőidőben és a korai harmatos mezőn az ember szinte jólesőleg gondol magára, hogy már kifelé megyen... Boldogan ül fel a jólrakott szekérre és kibontja a tarisznyát... Vagy pedig az ökör mellett ballag. Pipájából eregeti a kékes füstöt. Nagyokat húz az ostonnal az árokban duzmadó kövér csalánra. Közben a felkelő nap ragyogó pompájában ébred bölcsőjéből. Mosolyogva üdvözli a világot. Jólesőleg gondol reá az ember, hogy ma jó idő lesz.

Sokszor végigmentem ezen a Nagy-úton, mióta fel bírom hányni a szénát a szekérre... Ezt csak azért írom ide, mert én tudom és az énhozzám hasonlók is tudják, hogy az a Nagy-út szinte beleillik a magamfajta ember életébe. Ha a Nagy-útra gondolok, eszembe jut boldog ifjúságom. Hejh, akkor is minden esztendőben sokszor végigmentem rajta édesapámmal, még a boldogemlékü Kónya nagyapámmal is. Továbbá férfikoromban is minden esztendőben. Most különösen az utóbbi pár esztendőben egész boldogan, mert megnőtt és megerősödött a segítség. Nem kellett senkire se várni, húszéves volt már Madar Miklós, az én szeretett kisöcsém. Iránta való szeretetemet kiérdemelte a legjobb édesanyja: Veres Mária, Madar Ambrusné, akit tíz esztendeig voltam szerencsés édesanyámnak nevezni, aki csakúgy pazarolta reám szeretetét, mintha gyermeke lettem volna... És ez a fiú is megérdemli a szeretetemet. Minden igyekezete, minden viselkedése elárulja azt, hogy ő a Madar Ambrus és Veres Mária fia. Bodnár Ferenc bátyámmal pedig szintén ott volt a megfizethetetlen segítség, az ő büszkesége, az ő huszonnégyéves katonafia: — Ferenc. És ez a két fiú roppant szerette egymást. Csupa szeretetből bosszantották egymást, úgyhogy sokszor összeveszték.

Együtt mentünk tehát végig a Nagy-úton. Utolértek aztán a lovas-szekerek, — ők, persze, otthon háltak. Éppen, amikor kifordultunk a Nyíregyházi-útra, utánunk jött a temetősi Csikós Józsi bátyám a Jóska fiával. Ők hozták, mondták a hírt, hogy megölték a trónörököszt Boszniában... Hittük is, nem is. Én a magam részéről mesebeszédnek ítéltém az egészet, bár Balogh Bálint öcsém is nagyban állította, hogy ez bizony igaz! Ezt a hírt tárgyaltuk az egész úton, mígnem kiértünk a Fás-tanyára... Ott is már mindenki erről beszélt. Ki így, ki úgy üzte-füzte a dolgot. Én magamban azt gondoltam, hogy a nagyszerb bujtogatók műve ez, — ha igaz... A tanyán kint azután találkoztunk Kiss Lászlóval. Sohasem szerettem beszélni ezzel a 'szükszavú emberrel, de ekkor mégis csak megkérdeztem:

— Intéző úr, kérem, mi igaz ebből a dologból?

— Hallottam én is felőle valamit! — felelte. — Azért most sietek be a városba, hogy bővebbet megtudjak! — Mire másodszor fordultam a tanyára, már Kiss László úr is kiérkezett a városból a legújabb ujsággal. Igaznak bizonyult a a szomorú hír, Ferenc Ferdinánd trónörököszt és nejét, Hohenberg Zsófia hercegnőt Szerajevóban csakugyan meggyilkolták a nagyszerb cinkosok... Ki-ki vegyes érzelmekkel fogadta ezt a hírt, ki-ki a maga műveltsége szerint ítélte meg a szomorú valóságot. Miközben az intéző kevés szavakkal előadta a végzetes eseményt, bizony megállott az „elevátor”, amellyel a szénát toltuk fel a kazalra! A magam részéről mindjárt sötétnek láttam a jövőt. Beláttam, hogy ezt csak háborúval lehet elintézni, csak azt nem tudtam még akkor fel fogni, hogy milyen irányban és milyen körülmények között törhet ki a háború? Azt azonban fel sem gondoltam, még csak eszembe se jutott, hogy olyan háború támadhat, amelyben én is részt veszek.

Az utolsó békebeli aratás s az elválás az édes otthonról.

Ezután következett az aratás. A dolog a tragédiát illetőleg kezdett hosszant elnyulni. A roppant nyári dologidőben nem is értem rá figyelemmel kísérni a napi ujságokat. Hogy a „diplomácia” dolgozik, azt mindig tudtam. Bár — szerintem — erélytelenül lépett fel... Ha én magas tényező lettem volna, a merénylet után harmadnapra hadsereggel mentem volna Szerbiába megtartani a vizsgálatot... A ravasz Pasicsnak a merénylet után is egy jó hónapja volt, az amúgy is felkészült hadseregének készenlébbe helyezésére... A mi hadseregünk?... Az nem készült semmire, csak a „diplomácia” dolgozott gépiesen.

Mi, ahogy learattunk, szokásunkhoz híven elmentünk Taktaharkányra hordani, megvallom, részemről nem minden aggodalom nélkül. Már ekkor még sötétebbnek láttam a lát-határt. Egy hét múltán, körülbelül június 26-án éppen akkor értem haza, amikor a monarchia ultimátuma már Pasics kezében volt. Még mi is előre tudtuk, hogy Szerbia nem fogadja el... Másnap vasárnap lett... Ezideig, igaz, megbízható híreket nem kaptunk. Hétfőre odahaza maradtam, hogy letöltöm a napot a bankban... És ekkor d. e. 11-kor megjött az ujság... Belenézünk... A király elrendelte a részleges mozgósítást... Belgrádi követünk hazatuzott... Bevonulunk Szerbiába... Az orosz kétszínűen viselkedik... Szóval kitört a világháború!... Összenéztünk Halmi Sándorral... Én magamnak azt kívántam, hogy bárcsak huszonégy éves lehetnék. Semmiképpen nem gondoltam még akkor, hogy harminchat évemmel is részt vehetek a háborúban... Vegyes érzelmekkel mentem délben haza s előadtam feleségemnek a dolgot.

Veres Erzsinek pedig egyenesen megmondtam, hogy kifizetheti Samut a legközelebbi bevonulásra, vigasztalásul, félig tréfaképpen még azt mondtam neki, hogy különben én is megyek és az én kis családom is egyedül marad...

Szegény feleségemet sirva hagytam otthon, mert délután Nagy Ferenc bátyámmal elmentem a Siskára... Hejh, pedig nem szerettem elmenni most. Este megérkeztem, közöltem ba-

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a szövetben belül milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve árokban is csak az oleőkozóbi minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlenül történő vásárlás nyújt igazi előnyöket.

Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételt okirat oltalmában részesült állandó szerződéses felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kivánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztógyára. Budapest, I., Lenke-út 117. Üzemből 1922 óta 300 munkással.

rátaimmal a legújabb híreket, amelyekről nekik még tudomásuk se volt... Borongós érzelmekkel fogtunk a munkához, egész héten csak a „háborúról” beszélgettünk. Pénteken már mintha csak tükön jártam volna, úgy beteljesedett, ahogy megéreztem... Szombatra virradóra a siskai pusztákra is megjelent a mozgósítási parancs, az istállókra, magtárakra függesztették ki. Szombaton délben már sírás-rívás töltötte be a siskai-tanyát, hiszen a cselédek nagyobb része mind hadköteles volt és szintén be kellett vonulniuk. Mi, lökiek, távol Tiszalóktól, távol szeretteinktől, bizony mi sem valami jól éreztük magunkat, csak már éppen azért sem, hogy még csak egy éjszakát tölthetünk szeretteink között, — talán az utolsót ez életben?!...

(Folytatjuk.)

Megfejtés.

Biztosítási családi pályázatunk díjnyertes munkáinak szerzői a következők:

Múlt évfolyamunk 774. oldalán közölt jegyzőkönyv szerint az első díjat — a Biztosítási Intézetek Országos Szövetsége által felajánlott aranyórát — a „Kistelek” jellegű pályamunka nyerte meg. Szerzője: Lakat László tiszthelyettes kisteleki őrsparancsnok. A jutalmat a szövetség igazgatósága egyidejűen elküldötte.

A harmadik díjat — értékes asztali szivar- és cigarettadobozt — elnyert „Nemere” jellegű pályamunka szerzője Gallai József tiszthelyettes egervári őrsparancsnok. A díjat címére egyidejűen elküldöttük.

A dícséretet nyert és közölhetőnek osztályozott pályamunkák szerzői a következők:

„Éjjeli gondolat” szerzője: Székely Domonkos alhadnagy, letenyei szakasparancsnok;

„Alattán” szerzője: Kovács István III. tiszthelyettes (Szeged, nyomozó alosztály);

„Hazaszeretet” szerzője: Gallai József tiszthelyettes egervári őrsparancsnok;

„Badacsony 77.555” szerzője: Várnagy János csendőr (Balatonberény).

A második díjat nyert „Remény” jellegű, valamint a dícséretben részesített és közölhetőnek osztályozott „Október 18” jellegű pályamunkák szerzői még nem jelentkeztek.

Lakat László tiszthelyettesnek első díjat nyert pályamunkáját mai számunk „Tanulságos nyomozások” rovatában közöljük.

Magyar csendőr a magyar gyártmányú
SCHMOLL-PASTÁ-T
használja!

Az összes előírt és extra egyenruhászövetek nagy választékban, ugyanúgy kész férfi, női és gyermek-télikabáik

TRIBON

ruházati r.-t., Budapest, VIII., Üllői-út 14. szám.

Arban és minőségben utólérhetetlen — Csendőrségi posztók, szövetek és vászonarukban az előnyösen és megbízhatóságáról elismert
Vértés Ferenc Budapest, VII., Király-u. 93.
Telefon: 436-51.
Rendeléseket költségmentesen, vételkényszer nélkül
k o d v o z ő f i z e t é s i t e l t é t o l e k m e l l e t t e s z k o z o l j u k .
B. U. É. K.

Következtetési gyakorlatok:

(Pályázat.)

1. A helyszínen férfitestétől eredő lábnyomot talált. Hossza 30,5 cm.

2. Gyilkosság színhelyén dulakodás nyoma. Elhalt zsebórája is a földön fekszik, nem jár; mutatója $\frac{1}{2}$ 23 órát mutat.

3. Hóval takart mezőn női hullát talált. A hulla alatt hó nincs.

4. Ma 10 órakor erdőben feltalált hulla kezében sétatob van, amelyet csak nagy erőfeszítéssel lehet a kezéből kivenni.

5. A kertben álló nagy diófa egyik erős ágán, az évek óta betegeskedő házigazdát kötéllel felakasztva találják. Az erős ághoz létra van támasztva. A hulla felöltözve, ruháján elváltozás nincs, mezítelen lába majdnem a földet éri. Az éjjel előtt volt rövid záporosótól megázott, porhanyós talajon erősen benyomott 30 cm. hosszú cipős lábnyom vezet a helyszínhez és vissza az udvar felé.

Az 1—5. alatt felsorolt adatokból külön-külön mire következtet? Következtetéseit indokolja meg.

6. Kerekes Péter tyukászt 23-án 7 órakor, midőn Vép-ről az országúton szekérével Porpác felé hajtott, hátulról fejbőlötték. A golyó Kerekes nyakcsigolyacsontjában megakadt és csak könnyebb sérülést okozott.

Kerekes aznap $\frac{1}{2}$ 9 órakor a vépi őrsön az esetről jelentést tett. Előadta, hogy a merénylet előtt egyedül ült szekérére s a lövés váratlanul érte. Meglövése után ültéből felugrott s hátrafordult. Ekkor látta, hogy egy alacsony, vékony termetű, szürkeruhás egyén ugrott le a szekérére. Kerekes a tettest karemeléssel megfenyegette, mire az az országúton a sürgőnyóznához támasztott krékpárjához futott, felszállt és erős iramban Vép irányába menekült.

Kerekes szerint a tettes az a fiatalarcú, alacsony, vézna-termetű egyén, aki előző nap 18 órától 21 óráig Acsádtól Vépig vele együtt utazott a szekéren.

23-án 18 órakor a rumi őrs távbeszélőn arról értesítette a vépi őrsöt, hogy ugyancsak előző nap 19 órakor egy alacsony, vékonytermetű, szürkeruhás egyén Rum községben egy kerékpárt lopott, kit 23-án 14 órakor Vasváron elfogtak. A kerékpárlopást beismeri, de a Kerekes elleni merénylet elkövetését tagadja. (Vép községtől a távolság Acsádig 14 km., Véptől Rumig 19 km., Rumtól Vasvárig 13 km.)

Ezen adatokból:

a) hogyan ítéli meg a kerékpártolvajnak a gyilkossági kísérlettel való gyanúsítását?

b) a kerékpártolvaj azonos lehet-e azzal az egyénnel, aki Acsádtól Vépig Kerekes tyukászt kocsiján jött?

c) a megadott adatok alapján tisztázottnak vehető-e már a kerékpártolvajnak a gyilkosság kísérletével való gyanúsítása, — ha nem, mi a további tennivaló?

Mindhárom alpontra vonatkozó következtetéseit indokolja is meg s intézkedéseit jelezze.

Pályázatot csak a csendőrségi legénységi egyéneitől fogadjunk el. Határidő: február 1. A legjobb megfejtés beküldőjét szépen bekeretezett, művészi rajzzal jutalmazzuk. Az eredményt a február 15-iki számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

Fényképezési

Használt fényképezőgépek nagy választékban.

szaküzlet

Hatschek Emil

Andrássy-út 13. Tel. 22-2-59